

A KAIRÓI AKCIÓPROGRAM

az ENSZ Népesedés és Fejlődés Világkonferencia
Akcióprogramja Kairó, 1994

ICPD PoA 1994

© magyar fordítás: BOCS Alapítvány, 2019

A magyar fordítás a <http://www.un.org/popin/icpd/conference/offeng/poa.html>
oldal tartalma alapján készült.

TARTALOM

EGYESÜLT NEMZETEK NÉPESEDÉSI ALAP GLOBÁLIS NÉPESEDÉSPOLITIKAI FRISSÍTÉS Az ENSZ Közgyűlés 2010. dec. 22-én határozatlan időre meghosszabbította a Kairói Akcióprogram hatályát	4
I. Sajtóközlemény.....	5
II. Határozat tervezet	6
A NŐK HELYZETE BIZOTTSÁG 55. ÜLÉSSZAKA Réthelyi Miklós miniszter az EU elnökségként aláhúzta a Kairó Akcióprogram fontosságát az ENSZ Nők Helyzete Bizottság 55. ülészakán (2011. febr. 11. NY)	9
A KAIRÓI AKCIÓPROGRAM	11
I. A KONFERENCIA ÁLTAL ELFOGADOTT HATÁROZATOK	11
II. MELLÉKLET: A NÉPESEDÉSÜGYI ÉS FEJLESZTÉSI KONFERENCIA AKCIÓPROGRAMJA	12
I. Fejezet: ELŐSZÓ	12
II. Fejezet: ALAPELVEK.....	19
III. Fejezet: KÖLCSONÖS KAPCSOLAT A NÉPESEDÉS, A FENNTARTOTT GAZDASÁGI FEJLŐDÉS ÉS A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS KÖZÖTT	24
A. A népesedési és fejlesztési stratégiák integrálása.....	24
B. Népesedés, fenntartott gazdasági növekedés és szegénység	27
C. Népesedés és környezetvédelem.....	32
IV. Fejezet: NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG, MÉLTÁNYOSSÁG ÉS A NŐK MEGERŐSÍTÉSE.....	35
A. A nők megerősítése és helyzete.....	35
B. A leánygyermek	40
C. Férfiak kötelezettségei és részvétele.....	43
V. Fejezet: A CSALÁD, SZEREPEI, JOGAI, ÖSSZETÉTELE, ÉS SZERKEZETE	45
A. A családi szerkezet és összetétel sokfélesége	45
B. A család társadalmi-gazdasági támogatása	47
VI. Fejezet: NÉPESSÉG NÖVEKEDÉS ÉS SZERKEZET	50
A. Termékenység, halandóság és népesség növekedési mutatók.....	50
B. Gyermek és fiatalok	52
C. Idős emberek.....	55
D. Belsőszülött emberek.....	57
E. Fogyatékkal élő emberek.....	60
VII. Fejezet: Reprodukív jogok és reprodukív egészség.....	62
A. Reprodukív jogok és reprodukív egészség.....	62
B. Családtervezés	67
C. Szexuális úton terjedő betegségek és a humán immundeficiencia vírus (HIV) megelőzése	73
D. Emberi szexualitás és a nemek közötti kapcsolatok	74

E. Serdülők	77
VIII. Fejezet: EGÉSZSÉG, MORBIDITÁS ÉS MORTALITÁS	80
A. Egészségügyi alapellátás és az egészségügyi szektor	80
B. Gyermek túlélése és egészsége	84
C. Nők egészsége és biztonságos anyaság	88
D. Humán immundeficiencia vírus (HIV) fertőzés és szerzett immunhiányos szindróma (AIDS)	92
IX. Fejezet: NÉPESSÉG ELOSZLÁS, VÁROSIASODÁS ÉS BELSŐ MIGRÁCIÓ	96
A. Népeség eloszlás és fenntartható fejlődés	96
B. Népeségnövekedés a nagyvárosi agglomerációkban	100
C. Lakóhelyükről az országon belülrre elvándorolni kényszerült személyek	102
X. Fejezet: NEMZETKÖZI MIGRÁCIÓ	105
A. Nemzetközi migráció és fejlődés	105
B. Dokumentált bevándorlók	109
C. Nem dokumentált bevándorlók	112
D. Menekültek, menedékkérők, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek	114
XI. Fejezet: NÉPESEDÉS, FEJLŐDÉS ÉS OKTATÁS	118
A. Oktatás, népesedés és fenntartható fejlődés	118
B. Népesedési információ, oktatás és kommunikáció	121
XII. Fejezet: TECHNOLÓGIA, KUTATÁS ÉS FEJLESZTÉS	128
A. Alapvető adatgyűjtés, elemzés és terjesztés	128
B. Reproductív egészségügy kutatása	131
C. Társadalmi és gazdasági kutatás	134
XIII. Fejezet: Nemzeti cselekvés	138
A. Nemzeti politikák és cselekvési tervek	138
B. Programirányítás, és emberi erőforrás fejlesztés	140
C. Forrásmozgósítás és elosztás	142
XIV. Fejezet: NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS	150
A. A partnerek kötelezettségei a fejlesztésben	150
B. A népesedési és fejlesztési ügyek finanszírozása iránt való új elköteleződés felé	153
XV. Fejezet: PARTNERI EGYÜTTMŰKÖDÉS A NEM KORMÁNYZATI SZEKTORRAL	157
A. Helyi, nemzeti és nemzetközi civil szervezetek	157
B. A magán szektor	161
XVI. Fejezet: A KONFERENCIA UTÁNKÖVETÉSE	164
A. Tevékenységek a nemzeti szinten	164
B. Kistérségi és regionális tevékenységek	167
C. Tevékenységek a nemzetközi szinten	169
Jegyzetek	173

**Az ENSZ Közgyűlés 2010. dec. 22-én határozatlan időre meghosszabbította
a Kairói Akcióprogram hatályát**

**EGYESÜLT NEMZETEK NÉPESEDÉSI ALAP
GLOBÁLIS NÉPESEDÉSPOLITIKAI FRISSÍTÉS**

94. kérdés

2010. december 22.

Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése a mai napon elfogadott egy határozatot a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia (ICPD) 2014 utáni utánkövetéséről, amelynek címe „A gazdasági, társadalmi és kapcsolódó témájú nagy Egyesült Nemzetek konferenciák és csúcstalálkozók eredményeinek integrált és koordinált megvalósítása és utánkövetése”.

A határozat, amelyet a 77. csoport és Kína nevében iktattak be Jemenben, kiterjeszti az Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia Akcióprogramját, valamint az Akcióprogram további megvalósításának Kulcs Akcióit 2014 utánra, amikor a Programnak technikailag véget kellett volna érnie. Emellett felszólítja a Kormányokat, hogy ismét köteleződjenek el az Akcióprogram céljainak és célkitűzéseinek elérése mellett, amelyekről 179 ország között született megegyezés 1994-ben Kairóban. A kiterjesztés nem jelöl meg záró időpontot az Akcióprogram számára.

Az elfogadott határozatban a Közgyűlés többek között a következőkről döntött:

- összehív egy Egyesült Nemzetek Közgyűlés Rendkívüli Ülést (UNGASS) 69. ülészsaka folyamán 2014-ben, abból a célból, hogy megvizsgálja az Akcióprogram megvalósításának helyzetét, és hogy megerősítse az Akcióprogram céljainak és célkitűzéseinek megvalósításához szükséges tevékenységek politikai támogatását;
- megerősíti, hogy a rendkívüli ülésre az Akcióprogram alapján és annak teljes mértékű tiszteletben tartásával kerül sor, és a benne található már létező egyezményeket nem fogják újra tárgyalni; és
- felszólítja az Egyesült Nemzetek Népesedési Alapját (UNFPA), hogy végezze el az Akcióprogram végrehajtásának operatív felülvizsgálatát, a népesedés és fejlesztés helyzetével kapcsolatos legmagasabb minőségű adatok és elemzések alapján. Eme vizsgálat alapján a Főtitkár jelentést nyújt be a Népesedési és Fejlesztési Bizottsághoz, 47. ülészsaka során 2014-ben, valamint az Egyesült Nemzetek Rendkívüli Üléshez is.

Az alábbiakban az Egyesült Nemzetek Népesedési Alap sajtóközleménye olvasható, amelyben üdvözölték az Akcióprogram kiterjesztését, valamint a határozattervezet egy példányát.

I. Sajtóközlemény

Az Egyesült Nemzetek Népesedési Alapja üdvözli a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia 2014 utánra való kiterjesztését

EGYESÜLT NEMZETEK, New York, 2010. december 22. – az Egyesült Nemzetek Népesedési Alapja ma üdvözölte az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének azon döntését, hogy kiterjessék a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia Akcióprogramját 2014 utánra.

„Noha a konszenzuson alapuló megállapodás végrehajtásából és a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia céljainak, az anyai és gyermekhalandóság csökkentésének, az oktatás és a reprodukív egészségügy általános elérhetőségének 2015-ig tervezett eléréséből sok minden megvalósult, sok tennivaló maradt ennek a befejezetlen Programnak a megvalósításra,” nyilatkozta Thoraya Ahmed Obaid, az Egyesült Nemzetek Népesedési Alapjának Ügyvezető Igazgatója.

A határozat elfogadása során a Közgyűlés döntést hozott a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia Akcióprogramjának és ennek további megvalósításhoz szükséges kulcs tevékenységek meghosszabbításáról, „utánkövetésének biztosítására, annak érdekében, hogy teljes mértékben elérje céljait és célkitűzéseit.” A határozat felszólította a Kormányokat, hogy újra kötelezzék el magukat az Akcióprogram céljainak és célkitűzéseinek elérése mellett, amelyekről 179 ország között született megegyezés 1994-ben, Kairóban.

Továbbá, a Közgyűlés úgy döntött, hogy rendkívüli ülést hív össze 2014-ben, hogy „megvizsgálja az Akcióprogram megvalósításának helyzetét, és megújítsa a benne foglalt célok és célkitűzések teljes eléréséhez szükséges politikai támogatást.” Felkérte az Egyesült Nemzetek Népesedési Alapot, hogy vizsgálja felül az Akcióprogram megvalósítását „a népesedésről és a fejlődésről rendelkezésre álló legmagasabb minőségű adatok és elemzések alapján.”

„Miközben a világ közelít a 7 milliárd fős népességhez, még mindig mintegy 215 millió nő családtervezés iránti igénye teljesítetlen, és a demográfiai változások, mint a társadalom előregedése, az urbanizáció és a migráció befolyásolják a fenntartható fejlődés kilátásait,” mondta Ms. Obaid, majd így folytatta: „az Egyesült Nemzetek Tagországai ismét elismerték, hogy a világszerte élő emberek életminőségének javítása szempontjából milyen jelentős a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia napirendjének teljes mértékben való megvalósítása.”

II. Határozat tervezet

65. ülészak

13. napirendi pont

A gazdasági, társadalmi és kapcsolódó témájú nagy Egyesült Nemzetek konferenciák és csúcstalálkozók eredményeinek integrált és koordinált megvalósítása és utánkövetése

Jemen¹: határozattervezet

A Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia utánkövetésének 2014 utánra való kiterjesztése

A Közgyűlés,

Felidézve a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia 1994 szeptemberében, Kairóban elfogadott Akcióprogramjának, [1] megvalósításáról hozott 50/124. 1995. december 20-i, 51/176. 1996. december 16-i, és 53/183. 1998. december 15-i határozatait, valamint a 49/128. 1994. december 19-i és 52/188. 1997. december 18-i határozatait,

Szintén felidézve a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia Akcióprogramjának **további megvalósításához szükséges kulcstevékenységeket,[2] amint azokat a Közgyűlés** 1999. június 30. és július 2. között tartó 21. rendkívüli ülészakán elfogadta,

Felidézve továbbá 57/270 B határozatát a nagy konferenciák és csúcstalálkozók eredményeinek integrált és koordinált megvalósításáról és utánkövetéséről,

Megjegyezve, hogy a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia Akcióprogramjának hivatalosan le kellett volna zárulnia 2014-ben, de céljai és célkitűzései érvényesek 2014 után is,

Tudomásul véve, hogy lehetséges, hogy számos Kormány nem tudja elérni az Akcióprogram összes célját és célkitűzését 2014-ig,

Felismerve az Akcióprogram megvalósítása és a nemzetközileg elfogadott fejlesztési célok, beleértve a Millenniumi Fejlesztési Célok elérése között fennálló kritikus fontosságú kapcsolatokat,

Megjegyezve, hogy az Akcióprogram céljai és célkitűzései, valamint a Millenniumi Fejlesztési Célok elérése felé tett előrehaladás ellenére még mindig jelentős hiányosságok vannak az Akcióprogram megvalósításának különböző területein,

¹ Kína és az Egyesült Nemzetek azon Tagállamainak nevében, akik a 77. Csoport tagjai.

Felidézve, hogy az Akcióprogram megvalósításához szükség van a források megfelelő mozgósítására a nemzeti és nemzetközi szinteken, valamint új, további forrásokra a fejlődő országok számára minden lehetséges támogatási mechanizmus révén, beleértve a multilaterális, bilaterális és magánforrásokat, valamint hogy a Kormányoktól nem várható el, hogy egyedül megbirkózzanak az Akcióprogram céljainak és célkitűzéseinek elérésével,

Hangsúlyozva, a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencián született, a népesedést és fejlődést érintő új kihívásokra válaszoló eredmények védelmének, valamint annak fontosságát, hogy a népesedési és fejlesztési napirend globális fejlesztéssel kapcsolatos folyamatokba való integrációját megerősítsék,

1. *Hangsúlyozza* annak szükségességét, hogy a Kormányok újra elkötelezzék magukat a legmagasabb politikai szinten a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia Akcióprogram céljainak és célkitűzéseinek megvalósítása mellett²;

2. *Úgy dönt*, hogy kiterjeszti az Akcióprogramot és a további megvalósításához szükséges kulcstevékenységeket³ 2014 utánra, és biztosítja utánkövetését annak érdekében, hogy céljai és célkitűzései teljes mértékben megvalósuljanak;

3. *Szintén úgy dönt*, hogy összehív egy rendkívüli ülést a Közgyűlés 69. ülészakájában és megújítja azon tevékenységek politikai támogatását, amelyek szükségesek céljainak és célkitűzéseinek teljes mértékű megvalósításához, továbbá úgy dönt, hogy a Népesedési és Fejlesztési Bizottságnak, amely a tervek szerint 44. ülészaka során általános vitát fog tartani az Akcióprogram további megvalósításáról a Konferencia 20. évfordulójának tükrében, interaktív megbeszélést kell összehívnia 47. ülészaka során az Akcióprogram megvalósítási helyzetének vizsgálatára;

4. *Ismételten megerősíti*, hogy az Akcióprogram megvalósítási helyzetének vizsgálatára tartott rendkívüli ülést az Akcióprogram alapján és annak teljes tiszteletben tartásával fogják megtartani, és hogy a benne foglalt már létező egyezményeket nem fogják újratárgyalni.

5. *Ösztönzi* a Kormányokat, hogy vállalják az Akcióprogram minden szinten, különösen a nemzeti és nemzetközi együttműködés szintjén való megvalósítása során elért előrehaladás és felmerült nehézségek értékelését;

6. *Felszólítja* az Egyesült Nemzetek Népesedési Alapot, hogy a Tagállamokkal konzultálva, és az Egyesült Nemzetek rendszer minden érintett szervezetével és más érintett szervezetekkel, intézményekkel és szakemberekkel együttműködve végezze el az Akcióprogram megvalósításának operatív vizsgálatát, a népesedés és fejlesztés állapotáról rendelkezésre álló legmagasabb minőségű adatok és elemzések alapján és a népesedési és fejlesztési ügyek rendszeres, átfogó és integrált megközelítésének szükségességét figyelembe véve, valamint felkéri a Főtitkárt, hogy ezt a vizsgálatot alapul véve nyújtson be egy jelentést a Népesedési és Fejlesztési Bizottság 47. ülészaka során;

² *A Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia, Kairó 1994. szeptember 5-13. Jelentése* (Egyesült Nemzetek Kiadvány, Értékesítési szám: E.95.XIII.18.), I. fejezet, 1. határozat, melléklet.

³ S-21/2. Határozat, melléklet

7. *Felkéri* a Főtitkárt, hogy az Egyesült Nemzetek Népesedési Alap és más érintett Egyesült Nemzetek szervezetek, alapok és programok támogatásával biztosítsa, hogy a Népesedési és Fejlesztési Bizottság ülései során azonosított ide vonatkozó kérdéseket állítsák össze és továbbítsák a Kormányoknak a Közgyűlés 69. ülészakán, egy katalógussal, amely feltünteti az ülések során talált visszatérő témákat és kulcselemeket, az operatív vizsgálat eredményeivel együtt;

8. *Felhívja* az Egyesült Nemzetek Rendszer összes többi érintett szervezetét és testületét, hogy adott esetben járuljon hozzá a rendkívüli üléshez, valamint annak előkészítéséhez;

9. *Hangsúlyozza* annak szükségességét, hogy a civil társadalom érintett szereplői, különösen a civil szervezetek, adott esetben hatékonyan részt vegyenek a rendkívüli ülésen valamint előkészítésében, illetve ezekhez hozzájáruljanak;

10. *Felkéri* a Főtitkárt, hogy tájékoztassa a Közgyűlést 68. ülészakán a rendkívüli ülés előkészületeiről;

11. *Úgy dönt*, hogy 69. ülészakának előzetes napirendjébe felvesz egy alpontot, amelynek címe „A Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia Akcióprogramjának utánkövetése”.

A Nők Helyzete Bizottság 55. ülészsaka

Réthelyi Miklós miniszter az EU elnökségként aláhúzta a Kairó Akcióprogram fontosságát az ENSZ Nők Helyzete Bizottság 55. ülészsakán (2011. febr. 11. NY)

A Nők Helyzete Bizottság 55. ülészsakán, a Negyedik Világkonferencia a Nőkről, valamint a Közgyűlés „Nők 2000: nemek közti egyenlőség, fejlesztés és béke a 21. század számára” című 23. rendkívüli ülésének utánkövetésének Általános Megbeszélésén 2011. február 11-én New Yorkban Réthelyi Miklós, a Magyar Nemzeti Erőforrások Minisztere nyilatkozott az Európai Unió és Tagállamai nevében.

A Tagjelölt Országok közül Törökország, Horvátország⁴, a volt Jugoszláv Köztársaság helyén található Macedónia és Montenegró⁵, a Stabilizációs és Társulási Folyamat Országai közé tartozó és lehetséges tagjelölt Albánia, Bosznia és Hercegovina, Szerbia, valamint Ukrajna, a Moldovai Köztársaság, Örményország, Azerbajdzsán és Grúzia csatlakoztak ehhez a nyilatkozathoz.

A Miniszter beszédében többek között hangsúlyozta az Akcióprogram megvalósításának fontosságát, valamint az Európai Unió Tagállamainak megerősített politikai elköteleződését az Akcióprogram céljainak és célkitűzéseinek elérése mellett: „A nemek közti egyenlőség elősegítése, illetve az emberi jogok nőkre és lánygyermekekre vonatkozó érvényessége önmagukban is célok, valamint alapvető fontosságúak a nemzetközileg elfogadott fejlesztési célok eléréséhez is. Az Európai Unió megerősíti határozott támogatását és elköteleződését a Kairó Akcióprogram, valamint a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia Akcióprogramjának további megvalósításához szükséges, az ICPD+5 során elfogadott kulcsselekvések mellett; emellett hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőséget nem lehet elérni a nők szexuális és reprodukív egészségének és jogainak biztosítása nélkül, valamint megerősíti, hogy a szexuális és reprodukív egészségügyi tájékoztatás és egészségügyi szolgáltatások kiterjesztett elérhetővé tétele alapvető fontosságú a Pekingi Cselekvési Platform, A Kairó Akcióprogram, és a Millenniumi Fejlesztési Célok megvalósítása szempontjából.

A Nők Helyzete Bizottság az Egyesült Nemzetek Gazdasági és Szociális Tanácsának egy funkcionális bizottsága, amelynek célja kizárólag a nemek közti egyenlőség és a nők előrejutása. Ez a fő politikai döntéshozatali szerv. Minden évben a Tagállamok képviselői összegyűlnek az Egyesült Nemzetek Székhelyén New Yorkban, hogy értékeljék a nemek közti egyenlőség felé tett előrehaladást, azonosítsák a feladatokat, meghatározzák az irányelveket és politikákat fogalmazzanak meg a nemek közti egyenlőség és a nők világszerte való előrejutásának elősegítésére.

⁴ Horvátország, a volt Jugoszláv Köztársaság helyén lévő Macedónia és Montenegró továbbra is a Stabilizációs és Társulási Folyamat részesei

⁵ Horvátország, a volt Jugoszláv Köztársaság helyén lévő Macedónia és Montenegró továbbra is a Stabilizációs és Társulási Folyamat részesei

A Bizottságot a Gazdasági és Szociális Tanács 1946. június 21-i 11 (II). határozatával hozták létre, azzal a céllal, hogy javaslatokat és jelentéseket készítsen a Tanács számára a nők jogainak elősegítéséről politikai, gazdasági, civil, szociális és oktatási területeken. A Bizottság javaslatokat és készít a Tanács számára, azokkal a sürgős problémákkal kapcsolatban, amelyek azonnali figyelmet igényelnek a nők jogainak területén.

Az Egyesült Nemzetek 45 Tagállama vesz részt a bizottság alkotásában, egy időben. A Bizottságot egy-egy képviselő alkotja mind a 45 Tagállamból, akiket a Gazdasági és Szociális Tanács választ meg, a méltányos földrajzi megoszlás elve alapján: 13 tag Afrikából, 11 Ázsiából, 9 Latin Amerikából és a Karib területekről, 8 Nyugat Európából és az egyéb Tagállamokból, és 4 Kelet Európából. A tagokat 4 éves időszakra választják.

A Bizottság évente találkozik egy 10 munkanapon át tartó időszakban, általában késő februárban, vagy kora márciusban. A Bizottság 55. ülészakára 2011. március 1. és 12. között kerül sor.

A Nők Helyzete Bizottság legfontosabb feladata az egyes évekre megállapított kiemelt témákról való megegyezésen alapuló döntés. A megegyezésen alapuló döntések egyrészt tartalmazzak egy elemzést az adott elsőbbséget kapó témáról, másrészt egy sor konkrét javaslatot a Kormányok, kormányok közötti szervezetek és más intézmények, civil társadalmi szereplők, és egyéb érintett felek számára, amelyeket nemzetközi, nemzeti, regionális, és helyi szinten kell megvalósítani.

A megegyezésen alapuló döntések mellett a Bizottság számos határozatot is hoz különböző témákban, beleértve a Palesztin nők, a nők, a lánygyermek, a HIV/AIDS probléma helyzetét és a szükséges támogatást.

A Bizottság végső jelentését a Gazdasági és Szociális Tanácsnak kell elfogadnia.

A KAIRÓI AKCIÓPROGRAM

I. A KONFERENCIA ÁLTAL ELFOGADOTT HATÁROZATOK

Határozat

A Népesedésügyi és Fejlesztési Nemzetközi Konferencia Akcióprogramja⁶

A Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia, amely Kairóban ült össze 1994 szeptember 5. és 13. között, elfogadta a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia Akcióprogramját, amelyet a jelenlegi határozathoz csatoltunk;

A Közgyűlés negyvenkilencedik ülésén javasolja a Közgyűlésnek, hogy hagyja jóvá a Konferencia által elfogadott Akcióprogramot. Továbbá javasolja, hogy a Közgyűlés a negyvenkilencedik ülésén tárgyalja meg a népesedésről és fejlesztésről készített nemzeti beszámolók egyesítését, amelyet a titkárság állít össze.

⁶ Az Akcióprogram hivatalos nyelve az angol, kivéve a 8.25-ös bekezdést, amelyet az ENSZ mind a hat hivatalos nyelvén megtárgyaltak

II. Melléklet

A NÉPESEDÉSÜGYI ÉS FEJLESZTÉSI KONFERENCIA AKCIÓPROGRAMJA

I. Fejezet

ELŐSZÓ

1.1. Az 1994-es Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferenciára a nemzetközi együttműködés történetének meghatározó pillanatában kerül sor. A globális népesedés, a fejlődés és környezet egymásrataltságának egyre nagyobb mértékű felismerése eddig nem látott mértékű lehetőséget jelent arra, hogy megfelelő makrogazdasági és társadalmi-gazdasági irányelveket fogadjunk el, amelyek a világ minden országában hozzájárulnak a fenntartható fejlődés összefüggésében a fenntartott gazdasági növekedéshez, valamint, hogy emberi, és pénzügyi erőforrásokat mozgósítsunk a globális probléma megoldása érdekében. Soha nem állt még rendelkezésére a világ közösségének olyan sok erőforrás, annyi tudás és olyan erős technológia amely, ha megfelelő irányba terelik, elősegítheti a fenntartott gazdasági növekedést és a fenntartható fejlődést. Mindazonáltal, az erőforrások, a tudás és a technológia hatékony felhasználását politikai és gazdasági akadályok határozzák meg a nemzeti és nemzetközi szinteken. Ezért, habár az erőforrások már egy ideje elegendő mennyiségben állnak rendelkezésre, társadalmilag igazságos és környezetvédelmi szempontból is helytálló felhasználásuk súlyosan korlátozott.

1.2. A világ messzemenő változásokon ment keresztül az utóbbi két évtizedben. Az emberi jólét szempontjából fontos, számos területen jelentős fejlődés történt a nemzeti és nemzetközi erőfeszítések nyomán. Azonban a fejlődő országoknak még mindig komoly gazdasági nehézségekkel és kedvezőtlen nemzetközi gazdasági környezettel kell szembenézniük, illetve azoknak az embereknek a száma, akik teljes szegénységben élnek sok országban megnőtt. Szerne a világon kimerülnek az alapvető erőforrások, amelyektől

a jövő generációk túlélése és jóléte függ, és egyre intenzívebb a környezetpusztulás a termelés és fogyasztás fenntarthatatlan mintáinak, a népesség példátlan növekedésének, a széles körben elterjedt és tartós szegénység, valamint a társadalmi illetve gazdasági egyenlőtlenségek következtében. A főként a termelés és fogyasztás fenntarthatatlan mintáinak következményeként fellépő ökológiai problémák, mint például a globális klímaváltozás, is hozzájárulnak a jövő generációk jóllétét fenyegető veszélyekhez. Kialakulóban van egy globális egyetértés, amely szerint a fenntartható fejlődés összefüggésében szemlélt népesedés kérdésében nagyobb nemzetközi együttműködésre van szükség, amelyhez az Agenda21 1/ biztosít keretet. Sok mindent már elértek ez ügyben, de még többet kell tennünk.

1.3. A világ népességét jelenleg 5.6 milliárd főre becsülik. Míg a növekedés aránya csökkenőben van, az abszolút szaporulat növekszik, 86 millió fő évente. Az évenkénti népesség szaporulat valószínűleg 86 millió fő fölött marad 2015-ig. 2/

1.4. E kritikus évtized fennmaradó 6 évében, a világ nemzeti aktivitásukkal vagy tétlenségükkel választani fognak a különböző demográfiai jövőképek alternatívái közül. Az ENSZ alacsony, közepes és magas népesedési előrejelzéseinek változatai a következő 20 évre nézve az alacsony 7.1 milliárdtól, a közepes 7.5 milliárdon át a legmagasabb 7.8 milliárdig terjednek. A 720 milliós népesedési különbség 20 év rövid távlatában meghaladja az afrikai kontinens mostani népességét. Még jobban előre tekintve a jövőbe, az előrejelzések még jelentősebben eltérnek. 2050-ig az ENSZ előrejelzései 7.9 milliárdtól a 9.8 milliárdos közepes változaton át a 11.9 milliárdos legmagasabb változatig terjednek. A jelenlegi 20 éves Akcióprogram céljainak megvalósítása, amelyek az emberiséget érő alapvető népesedési, egészségügyi, oktatási és fejlesztési kihívások közül sokkal foglalkoznak, akkora népességnövekedést eredményezne ebben a periódusban és ezen túl is, amely alatta marad az ENSZ közepes előrejelzési szintjének.

1.5. A Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia nem egy egyedülálló esemény. Akcióterve épít a jelentős nemzetközi konszenzusra, amely az 1974-es bukaresti Világ Népesedési Konferencia 3/ és az 1984-es Mexico City-ben tartott Nemzetközi Népesedési Konferencia 4/ óta fejlődik, és ma már figyelembe veszi a

népesség, a fenntartott gazdasági növekedés és fenntartható fejlődés átfogó kérdéseit és kölcsönhatásait, valamint a nők oktatásában, gazdasági helyzetében és egyénjogosításában rejlő előnyöket. Az 1994-es Konferencián határozottan szélesebb mandátumot kaptak a fejlesztési témák, mint az előző népesedési konferenciákon, tükrözve a növekvő tudatosságot azzal kapcsolatban, hogy a népesség, szegénység, a termelési és fogyasztási minták illetve a környezet olyan szorosan összefüggenek, hogy egyiket sem lehet külön kezelni.

1.6. A Népesedésügyi és Fejlesztési Nemzetközi Konferencia tovább folytat más fontos újabb keletű nemzetközi tevékenységeket, épít rájuk, és követi azokat, valamint ajánlásainak támogatnia kell az alábbiak során hozott megállapodásokat, összhangban kell lennie velük, valamint rajtuk kell alapulnia:

- (a) Világkonferencia az ENSZ Nők Évtizede Eredményeinek Áttekintéséért és Értékeléséért:
- (b) Egyenlőség, Fejlesztés és Béke, 1985. Nairobi; 5/
- (c) Csúcstalálkozó a Gyerekekért, 1990. New York; 6/
- (d) Az ENSZ Környezetvédelmi és Fejlesztési Konferencia, Rio de Janeiro 1992; 7/
- (e) Nemzetközi Konferencia a Táplálkozásról, Róma 1992; 8/
- (f) Emberi Jogok Világkonferencia, Bécs 1993; 9/
- (g) A Világ Belső Embereinek Nemzetközi Éve, 1993, 10/ amely elvezet a Világ Belső Embereinek Nemzetközi Évtizedéhez; 11/
- (h) Globális Konferencia a Kis Szigetek Fejlődő Államainak Fenntartható Fejlődéséről, 1994; 112/
- (i) A Család Nemzetközi Éve, 1994. 13/

1.7. A Konferencia eredményei szorosan kapcsolódnak és jelentősen hozzájárulnak majd más fontosabb 1995-ben és 1996-ban megrendezett konferenciákhoz, mint például a Világsúcs a Társadalmi Fejlődésért, 14/ a Negyedik Világ Konferencia a Nőkért: Cselekvés az Egyenlőségért, Fejlődésért és Békéért, 15/ a Második ENSZ Konferencia az Emberi Településekről, a Napirend a Fejlesztésért kidolgozása és az ENSZ ötvenedik évfordulójának ünneplése. Ezek az események várhatóan tovább hangsúlyozzák a 1994-

es Konferencia felhívását az emberekbe való nagyobb mértékű befektetésre és egy új akció ütemterv létrehozására a nők megerősítése érdekében, a nők teljes részvételének biztosítására közösségük társadalmi, gazdasági és politikai életének minden szintjén.

1.8. Az elmúlt 20 év alatt a világ számos része figyelemreméltó demográfiai, társadalmi, gazdasági, környezeti és politikai változáson ment keresztül. Sok ország jelentős fejlődést ért el a reprodukív egészségügyhöz való hozzáférés kiterjesztésében és a születési, valamint a halálozási arány csökkentésében és az oktatás illetve a bevételek szintjének emelésében, beleértve a nők oktatási és gazdasági helyzetét. Noha az elmúlt két évtized előrelépései például a fogamzásgátlás nagyobb arányú használata, a csökkent anyai halandóság, a végrehajtott fenntartható fejlődési tervek és tervezetek, illetve a kiemelt oktatási programok területén alapot adnak az optimizmusra a jelenlegi Akcióprogram sikeres végrehajtásával kapcsolatban, még mindig sok minden vár megvalósításra. A világ egésze olyan irányokban változott meg, amely fontos új lehetőségeket teremtett a társadalmi és fejlődési problémák kezelésére. Az egyik legfontosabb ezek közül a világ népeinek és vezetőinek hozzáállásában bekövetkező jelentős fordulat a reprodukív egészségügy, a családtervezés és a népesség növekedés kérdéseiben, amely többek között a családtervezést és szexuális egészséget is magában foglaló reprodukív egészségügy új, átfogó értelmezését eredményezte, ahogy azt a jelenlegi Akcióprogram megfogalmazza. Különösen bátorító tendencia a politikai elköteleződés megerősödése a népesedéssel kapcsolatos és családtervezési programok mellett sok kormány részéről. Ebből a szempontból a fenntartott gazdasági növekedés a fenntartható fejlődés összefüggésében fokozza az országok képességét arra, hogy a várható népességnövekedés nyomásainak megfeleljenek; elősegíti a demográfiai átmenetet olyan országokban, ahol nincsenek egyensúlyban a demográfiai arányok és társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi célok; lehetővé teszi a népesedés dimenziójának egyensúlyát és integrációját más fejlesztéssel kapcsolatos politikákba.

1.9. A jelenlegi Akcióprogram népesedési és fejlesztési célkitűzései és tevékenységei kollektívan foglalkozni fognak a népesedés és fenntartott gazdasági növekedés kritikus kihívásaival és a köztük lévő kölcsönös kapcsolattal a fenntartható fejlődés összefüggésében. Hogy ez megvalósulhasson, szükség lesz az erőforrások megfelelő

mobilitásiójára nemzeti és nemzetközi szinteken, valamint új és kiegészítő erőforrásokra a fejlődő országok számára az elérhető tőke mechanizmusokból, beleértve a multilaterális, bilaterális és magán forrásokat. Pénzügyi erőforrásokra azért is szükség lesz, hogy megerősítsék a nemzeti, regionális, kistérségi és nemzetközi intézmények kapacitását ezen Akcióprogram megvalósítására.

1.10. Az előttünk álló két évtized valószínűleg a vidéki lakosság további elmozdulását eredményezi a városokba, valamint továbbra is magas lesz az országok közötti migráció szintje. Ezek a vándorlások az egész világon jelenlévő gazdasági átalakulás fontos részét képezik és új, súlyos kihívásokat jelentenek. Ezért ezekkel az ügyekkel kiemelten kell foglalkozni a népesedési és fejlesztési irányvonalakon belül. 2015-re a globális népesség majdnem 56%-a fog várhatóan városi környezetben lakni, az 1994-es kevesebb, mint 45%-hoz képest. A városiasodás legnagyobb arányban a fejlődő országokban lesz jelen. A fejlődő országokban a városi lakosság aránya csak 26% volt 1975-ben, de ez előreláthatóan 50%-ra nő majd 2015-re. Ez a változás hatalmas megterhelést jelent a jelenlegi társadalmi szolgáltatásokra és az infrastruktúrára, sok ezek közül nem lesz képes olyan ütemben terjeszkedni, mint a városiasodás.

1.11. Fokozott erőfeszítésekre lesz szükség az elkövetkező 5, 10 és 20 évben, különböző népesedési és fejlesztési területeken, figyelembe véve azt a kulcsfontosságú hozzájárulást, amelyet a világ népességének korai stabilizációja jelentene a fenntartható fejlődés elérése szempontjából. A jelenlegi Akcióprogram foglalkozik mindezekkel a kérdésekkel és ennél többel is, átfogó és egységes keretben, amelyet azért alkottak meg, hogy a jelenlegi világ népességének és a jövő generációknak az életminőségét javítsa. A cselekvésre való ajánlásokat az egyetértés és a nemzetközi együttműködés szellemében alkották, felismerve, hogy a népesedéssel kapcsolatos irányvonalak megalkotása és megvalósítása minden ország felelőssége, amely során figyelembe kell venni minden egyes országban a különböző vallási és erkölcsi értékek, társadalmi hátterek és az emberek filozófiai meggyőződésének teljes tiszteletben tartásával a gazdasági, társadalmi és környezeti feltételek sokféleségét, valamint a világ egész népének a közös jövőért való megosztott, de megkülönböztetett felelősségét.

1.12. A jelenlegi Akcióprogram számos fontos népesedési és fejlesztési célkitűzést javasol a nemzetközi közösség számára, valamint minőségileg és mennyiségileg mérhető célokat, amelyek egyaránt támogatják ezeket a célkitűzéseket, és kulcsfontosságúak elérésük szempontjából. Ezen célkitűzések és célok közé tartozik: a fenntartott gazdasági növekedés a fenntartható fejlődés kontextusában; oktatás, különösen a lányok számára; nemek közötti egyenlőség és méltányosság; csecsemő, gyermek és anyai halandóság csökkentése; reprodukív egészségügyi szolgáltatások általános elérhetősége, beleértve a családtervezést és a szexuális egészséget.

1.13. Világos, hogy a jelenlegi Akcióprogram számos mennyiségi és minőségi célja új erőforrásokat tesz szükségessé, amelyek egy része az egyéni, nemzeti és nemzetközi szinteken a prioritások átrendezésével válna elérhetővé. Ugyanakkor, sem az egyes szükséges tevékenységek, sem az összes tevékenység kombinálva nem drágák a mostani globális fejlesztésekhez vagy katonai kiadásokhoz mérten. Néhány ezek közül nem, vagy csak kis mértékben igényel kiegészítő anyagi forrást, inkább az életmód változtatásait, társadalmi normákat vagy kormányzati politikákat foglalnak magukban, amelyek a nagyobb polgári részvétel és politikai vezetés által nagy részben megvalósíthatóak és fenntarthatóak. De ahhoz, hogy megteremtsük azoknak a tevékenységeknek az erőforrás szükségletét, amelyek megnövekedett kiadásokat igényelnek a következő két évtizedben, újabb elköteleződésre van szükség a fejlődő és fejlett országok részéről. Ez különösen nehéz lesz néhány fejlődő és átalakuló gazdasággal rendelkező ország esetében, amelyek az erőforrások rendkívüli szűkösségét tapasztalják. .

1.14. A jelenlegi Akcióprogram elismeri, hogy az elkövetkező 20 évben a Kormányok várhatóan nem tudják a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia célkitűzéseit és céljait segítség nélkül teljesíteni. A társadalom minden tagjának és csoportjának joga, sőt felelőssége, hogy aktív szerepet vállaljon ezeknek a céloknak az elérésében. A civil szervezetek érdeklődésének szemmel látható növekedése, amely először az ENSZ Környezetvédelmi és Fejlesztési Konferenciáján és az Emberi Jogok Világkonferenciáján, és most ezeken a tanácskozásokon is tapasztalható volt, tükrözi a jelentős és sok helyen rohamos változást a Kormányok és a különböző civil intézmények kapcsolatában. Majdnem minden országban új partnerségek bontakoznak ki a kormány,

az üzleti élet képviselői és a civil szervezetek illetve közösségi csoportok között, amelynek közvetlen és pozitív kihatása lesz a jelen Akcióprogram megvalósítására.

1.15. Noha a Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia nem teremt semmilyen új nemzetközi emberi jogot, megerősíti az egyetemesen elismert emberi jogok irányadó alkalmazását a népesedési programok minden területén. Emellett a nemzetközi közösség számára az utolsó lehetőséget is jelenti a huszadik században, hogy együttesen foglalkozzanak a népesedés és a fejlesztés súlyos kihívásaival és kölcsönös kapcsolatával. Az Akcióprogram szükségessé fogja tenni egy közös alap megteremtését, a különféle vallási és erkölcsi értékek valamint kulturális hátterek teljes tiszteletben tartásával. A Konferencia hatása abban lesz mérhető, hogy milyen erősek a világ összes országában és népei között létrejövő, egymás és otthonunk a Föld iránt érzett megosztott, de megkülönböztetett felelősségen alapuló új, globális partnerség részeként itt kinyilatkoztatott egyes elköteleződések, és a megvalósításukért tett következetes cselekvések.

II. Fejezet

ALAPELVEK

Az Akcióprogram javaslatainak megvalósítása az egyes országok szuverén joga, a nemzeti jogokkal és fejlesztési prioritásokkal megegyezően, az emberek különböző vallási és erkölcsi értékeinek valamint kulturális háttérének teljes tiszteletben tartásával, és összhangban az egyetemesen elismert nemzetközi emberi jogokkal.

A nemzetközi együttműködés és az egyetemes szolidaritás, amelyet az ENSZ Alapokmányának alapelvei vezetnek a partnerség szellemében, alapvető fontosságúak a világ népeinek életminőségének javítása szempontjából.

Miközben eleget tesznek a Népesedés és Fejlesztésügyi Konferencia, valamint átfogó témája; a népesedés, a fenntartott gazdasági növekedés és a fenntartható fejlődés megbízatásának, valamint tárgyalásaik során a résztvevőket a következő alapelvek vezérelték és fogják vezérelni:

1. Alapelv

Minden ember szabadnak és méltóságban illetve jogokban egyenlőnek született. Mindenkit megillet az összes jog és szabadság, amelyet az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában fektettek le, anélkül hogy bármilyen különbséget tennénk faj, bőrszín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, tulajdon, születés vagy más státusz alapján. Mindenkinek joga van az élethez, szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

2. Alapelv

A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos aggodalmak központjában az emberek állnak. Megilleti őket az egészséges és eredményes élet a természettel való harmóniában. Minden nemzet legfontosabb és legértékesebb erőforrása a népe. Az országoknak biztosítani kellene, hogy minden egyén lehetőséget kapjon képességeinek lehető legnagyobb mértékű kibontakoztatására. Joguk van egy megfelelő életszínvonalra maguk

és családjuk számára, beleértve a megfelelő táplálkozást, ruházkodást, otthont, vizet és higiénit.

3. Alapelv

A fejlődéshez való jog egyetemes és elidegeníthetetlen jog és az alapvető emberi jogok szerves része, valamint az ember személye a fejlődés központi tárgya. Noha a fejlődés az összes emberi jogok élvezetét elősegíti, a fejlődés hiányát nem lehet segítségül hívni, hogy indokolja a nemzetközileg elismert emberi jogok korlátozását. A fejlődéshez való jogot úgy kell beteljesíteni, hogy méltányosan kielégítse a jelen és jövő generációk népesedési, fejlődési és környezeti igényeit.

4. Alapelv

A népesedéssel és fejlesztéssel kapcsolatos programok sarokkövei a nemek közötti egyenlőség és méltányosság, a nők megerősítése, a nők elleni erőszak minden formájának megszüntetése, és annak biztosítása, hogy a nők maguk tudják szabályozni a termékenységüket. A nők és a leánygyermek emberi jogai az egyetemes emberi jogok elidegeníthetetlen, szerves és oszthatatlan részei. A nők teljes és egyenlő részvétele a polgári, kulturális, gazdasági, politikai és társadalmi életben, a nemzeti, regionális és nemzetközi szinteken, és a nemi diszkrimináció minden formájának megsemmisítése a nemzetközi közösség prioritást élvező célkitűzései.

5. Alapelv

A népesedéssel kapcsolatos célok a kulturális, gazdasági és társadalmi fejlődés szerves részei, amelynek fő célja, hogy minden ember életminőségét javítsa.

6. Alapelv

A fenntartható fejlődéshez, mint a ma és a jövőben élő összes ember között méltányosan megosztott emberi jólét biztosításának eszközhöz, szükséges, hogy teljes mértékben felismerjük, megfelelően kezeljük, és harmonikus, dinamikus egyensúlyba hozzuk a népesedést, az erőforrások, a környezet és a fejlődés közötti kölcsönös kapcsolatot. Annak érdekében, hogy az összes ember számára elérhetővé váljon a magasabb életszínvonal, az államoknak mérsékelniük kell a termelés és a fogyasztás

fenntarthatatlan mintáit, illetve meg kell szüntetniük azokat, és megfelelő politikákat kell támogatniuk, beleértve a népesedéssel kapcsolatos politikákat, hogy a jelenlegi generációk igényeit kielégítsék anélkül, hogy a jövő generációk lehetőségét veszélyeztetnénk saját igényeik kielégítésére.

7. Alapelv

Minden államnak és minden embernek együtt kell működnie a fenntartható fejlődéshez nélkülözhetetlen, alapvető fontosságú feladatban, a szegénység megszüntetésében, hogy csökkenjen az életszínvonalak közti egyenlőtlenség és a világ népességének nagy része kevesebbet nélkülözzön. A fejlődő országok különleges helyzetének és szükségleteinek, különösen a legkevésbé fejlettekéinek, külön prioritást kell élveznie. Az átmeneti gazdasággal rendelkező országokat, csakúgy, mint az összes többi országot, teljesen integrálni kell a világ gazdaságába.

8. Alapelv

Mindenkinek joga van a fizikális és mentális egészség legmagasabb elérhető színvonalának élvezetére. Az államoknak meg kell hozniuk minden megfelelő intézkedést, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőség alapján biztosítsák, az egészségügyi szolgáltatások, beleértve a családtervezést és szexuális egészséget is magukban foglaló reprodukív egészségügyi szolgáltatások hozzáférhetőségét mindenki számára. A reprodukív egészségügyi programoknak a szolgáltatások széles skáláját kell nyújtaniuk, a kényszer bármilyen formája nélkül. Minden párnak és egyénnek alapvető joga, hogy szabadon és felelősen dönthessen a gyermekek számáról és a születésük közt várt időről, és hogy megkapja az ehhez szükséges információt, oktatást és eszközöket.

9. Alapelv

A család a társadalom alapegysége, és mint ilyent erősíteni kell. Megilleti a teljes körű védelem és támogatás. A különböző kulturális, politikai és társadalmi rendszerekben a család különböző formái léteznek. A házaspároknak szabad beleegyezéssel kell belépniük a házasságba, a férj és feleség egyenlő partnerek kell, hogy legyenek.

10. Alapelv

Mindenkinek joga van az oktatáshoz, amelynek az emberi erőforrások teljes mértékű fejlesztésére és az emberi méltóságra illetve potenciálra kell irányulnia, különös tekintettel a nőkre és leánygyermekre. Az oktatásnak olyannak kell lennie, hogy megerősítse az emberi jogok és az alapvető jogok, beleértve a népesedéssel és fejlesztéssel kapcsolatos jogok iránti tiszteletet. A gyermek legfőbb érdeke kell, hogy legyen a vezérlő alapelve azoknak, akik felelősek az oktatásáért; ez a felelősség elsősorban a szülőket terheli.

11. Alapelv

Minden államnak és családnak a lehető legnagyobb prioritást kell adnia a gyermekeknek. A gyermeknek joga van a jóllétéhez szükséges megfelelő életszínvonalhoz, az elérhető legmagasabb szintű egészségüghöz, és az oktatáshoz. A gyermeknek joga van a szülőktől, családtól és társadalomtól kapott gondoskodáshoz, és ahhoz, hogy jogi, közigazgatási, társadalmi és oktatási intézkedésekkel védjék meg a fizikai vagy mentális erőszak minden formájától, sérüléstől vagy durva bánásmódtól, gondatlanságtól vagy hanyag bánásmódtól, kínzástól vagy kizsákmányolástól, beleértve gyermekkereskedelmet, gyermekcsempészetet, szexuális visszaélést, és szervkereskedelmet.

12. Alapelv

Azoknak az országoknak, ahová regisztrált bevándorlók érkeznek, megfelelő bánásmódot és közjólétet kell biztosítaniuk a bevándorlók és családjaik számára, és biztosítaniuk kell fizikai biztonságukat, figyelembe véve az országok, főleg a fejlődő országok különleges helyzetét és szükségleteit, és meg kell kísérelniük, hogy ezeket a célkitűzéseket és követelményeket a nem regisztrált bevándorlók esetében is elérjék, az idekapcsolódó egyezmények, nemzetközi okiratok és dokumentumok intézkedéseinek megfelelően. Az országoknak biztosítaniuk kell minden bevándorló számára az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában megtalálható összes alapvető emberi jogot.

13. Alapelv

Mindenkinek joga van menedéket kérni és kapni más országokban, ha üldözik. Az államok felelősséggel tartoznak a menekültekért, ahogy ez a Menekültek Státuszáról szóló Genfi Egyezményben és ennek 1967-es Ajánlásában le van írva.

14. Alapelv

A bennszülöttek népesedési és fejlődési szükségleteinek megfontolásakor, az Államoknak el kell ismerniük és támogatniuk kell a bennszülöttek identitását, kultúráját és érdekeit, valamint lehetővé kell tenniük, hogy teljes mértékben részt tudjanak venni az ország gazdasági, politikai és társadalmi életében, különösen ahol egészségük, oktatásuk és boldogulásuk érintett.

15. Alapelv

A a fenntartható fejlődés kontextusában fenntartott gazdasági növekedés és a társadalmi haladás megkívánja, hogy a növekedés széleskörű legyen, egyenlő esélyeket kínálva minden ember számára. Minden országnak fel kell ismernie közös, de megkülönböztetett felelősségét. A fejlett országok elismerik a felelősséget, amely rájuk hárul a fenntartható fejlődésre való nemzetközi törekvésben, és folytatniuk kell erőfeszítéseik növelését, hogy a fenntartott gazdasági növekedést elősegítsék és az egyenlőtlenségeket oly módon csökkentsék, amely előnyös lehet minden ország, különösen a fejlődő országok számára.

III. Fejezet

KÖLCSÖNÖS KAPCSOLAT A NÉPESEDÉS, A FENNTARTOTT GAZDASÁGI FEJLŐDÉS ÉS A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS KÖZÖTT

A. A népesedési és fejlesztési stratégiák integrálása

Alap a cselekvésre

3.1. Az összes emberi lény, a közösségek és az országok tevékenységei összefüggnek a népesedés változásával és a népesedési mintákkal, a természeti erőforrások használatának szintjeivel, a környezet állapotával, valamint a gazdasági és társadalmi fejlődés sebességével és minőségével. Általános az egyetértés abban, hogy a hosszantartó, széles körben elterjedt szegénység, valamint a komoly társadalmi és nemi egyenlőtlenségek jelentős hatással vannak a demográfiai paraméterekre, mint például a népesedés növekedésére, szerkezetére és eloszlására, és fordítva, ezek jelentősen befolyásolják az előbbieket. Abban is általános az egyetértés, hogy a nem fenntartható fogyasztási és termelési minták hozzájárulnak a természeti erőforrások nem fenntartható használatához, a környezetpusztuláshoz, valamint a társadalmi egyenlőtlenségek felerősödéséhez, és a szegénységhez, a demográfiai paraméterek fent említett következményeivel. A Rio-i Nyilatkozat a Környezetvédelemről és a Fejlesztésről, valamint a nemzetközi közösség által az ENSZ Környezetvédelmi és Fejlesztési Konferenciáján elfogadott Agenda 21, olyan fejlesztési mintákat javasolnak, amelyek tükrözik a fent említett és az egyéb szektorok közti kapcsolatok új megértését. Felismerve a mostani cselekvések hosszabb távú realitásait és következményeit, az a fejlesztési kihívás, hogy úgy elégítsük ki a mai generációk szükségleteit, és úgy javítsuk életminőségüket, hogy közben ne korlátozzuk a jövő generációk lehetőségét saját szükségleteinek kielégítésére.

3.2. A születési arányok számos országban jelenleg észlelhető csökkenése ellenére, a népesség további nagymértékű növekedése elkerülhetetlen. A fiatal korszerkezet miatt számos országban az elkövetkező évtizedek abszolút számokban is jelentős népességnövekedést hoznak. A népesség vándorlása a jövőben is folytatódni, sőt növekedni fog,

az országokon belül és az országok között, beleértve a városok gyors növekedését és a népesedés régiók közti egyenlőtlen eloszlását.

3.3. A fenntartható fejlődés többek között az összes, ipart, energiagazdálkodást, mezőgazdaságot, erdőgazdálkodást, halászatot, közlekedést, idegenforgalmat és infrastruktúrát magában foglaló gazdasági tevékenységgel kapcsolatos termelés és fogyasztás hosszú távú fenntarthatóságát jelenti, annak érdekében, hogy optimalizáljuk az ökológiailag egészséges erőforrás használatot és minimálisra csökkentsük a hulladéktermelést. A makrogazdasági és ágazati politikák ugyanakkor ritkán szántak elég figyelmet a népesedési szempontokra. A népesedés kifejezett beillesztése a gazdasági és fejlesztési stratégiákba egyaránt felgyorsítja a fenntartható fejlődés és a szegénység enyhítésének sebességét, és hozzájárul a népesedési célkitűzések eléréséhez, valamint a népesség jobb életszínvonalához

Célkitűzések

3.4. A célkitűzés az, hogy a népesedési szempontok teljes mértékben integrálva legyenek:

- (a) A fejlesztési stratégiákba, tervezésbe, döntéshozatalba és az erőforrások elosztásába minden szinten és minden régióban, azzal a céllal, hogy mind a jelen mind a jövő generációk szükségletei ki legyenek elégítve és életszínvonaluk javuljon;
- (b) A fejlesztési tervezés minden szempontjába, azzal a céllal, hogy a fenntartható fejlődést szem előtt tartó fenntartott gazdasági növekedés elősegítse a társadalmi igazságosságot, és megszüntesse a szegénységet.

Cselekvés

3.5. A népesedési szempontokat bele kell foglalni minden fenntartható fejlődéssel kapcsolatos politika és program kialakításába, megvalósításába, nyomonkövetésébe és értékelésébe nemzetközi, regionális, nemzeti és helyi szinteken. A fejlesztési stratégiáknak reálisan kell tükrözniük a népesedési dinamika, valamint a termelési és fogyasztási minták rövid-, közepes- és hosszú távú hatásait és következményeit.

3.6. A Kormányoknak, nemzetközi ügynökségeknek, civil szervezeteknek és más érdekelt feleknek vállalniuk kell, hogy időben és rendszeresen felülvizsgálják fejlesztési stratégiáikat abból a szempontból, hogy fejlődött-e a népesedés kérdésének integrálása a termelési és fogyasztási minták rövid-, közepes- és hosszú távú hatásait és következményeit is figyelembe vevő fejlesztési és környezetvédelmi programokba, valamint azzal a céllal, hogy a népesedési trendek összhangban legyenek a fenntartható fejlődés megvalósításával és az életszínvonal javításával.

3.7. A Kormányoknak meg kell teremteniük a szükséges belső intézményi mechanizmusokat és a kedvező környezetet a társadalom minden szintjén, hogy biztosítsák a népesedési tényezők megfelelő kezelését az összes lényeges gazdasági, környezeti és társadalmi politikákért és programokért felelős kormányzati ügynökség döntéshozási és adminisztratív folyamatai során.

3.8. Az integrált népesedési és fejlesztési stratégiák iránti politikai elkötelezettséget közoktatási és információs programoknak és megnövelt erőforrás juttatásnak kell megerősítenie. Ezek a Kormányok, a civil szervezetek, és a magánszektor közti együttműködés, illetve a kutatás, valamint a nemzeti és helyi kapacitásépítés segítségével továbbfejlesztett tudásbázis révén valósulhatnak meg.

3.9. Ahhoz, hogy megvalósítsák a fenntartható fejlődést és egy magasabb életszínvonalat minden ember számára, a Kormányoknak csökkenteniük kell, illetve fel kell számolniuk a termelés és fogyasztás nem fenntartható mintáit és helyes demográfiai politikákat kell támogatniuk. A fejlett országoknak elől kell járniuk a fenntartható fogyasztási minták és a hatékony hulladékgazdálkodás megvalósításában.

B. Népesedés, fenntartott gazdasági növekedés és szegénység

Alap a cselekvésre

3.10. A népesedési politikáknak figyelembe kell vennie, és helyesnek kell tekintenie a multilaterális fórumokon egyeztetett fejlesztési stratégiákat, különös tekintettel a következőkre: Nemzetközi Fejlesztési Stratégia a Negyedik ENSZ Fejlesztési Évtizedre, 16/ Akcióprogram a Legkevésbé Fejlett Országok számára az 1990-es évekre 17/ és az alábbiak eredményeire: az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferencia nyolcadik ülése, a multilaterális kereskedelmi tárgyalások Uruguay-i Fordulója, az Agenda 21 akcióprogram, és az ENSZ Új Napirendje Afrika Fejlesztésért az 1990-es években. 18/

3.11. Az utóbbi években feljegyzett, például a várható élettartam vagy a nemzeti össztermék mutatóival kifejezhető nyereségek, még ha jelentősek és bátorítóak is, sajnos nem tükrözik a többszázmillió férfi, nő, kamasz és gyermek életének valóságos körülményeit. A fejlesztési erőfeszítések évtizedeinek ellenére, mind a gazdag és szegény országok közötti rés, mind a nemzeteken belüli egyenlőtlenségek tovább nőttek. Továbbra is jellemzőek a súlyos gazdasági, társadalmi, nemi és egyéb egyenlőtlenségek, és akadályozzák a többszázmillió ember életszínvonalának javítására tett erőfeszítéseket. A szegénységben élő emberek száma körülbelül 1 milliárd fő körül van, és egyre növekszik.

3.12. Minden ország, de különösen a fejlődő országok, amelyekre a világ jövőbeni népességnövekedésének csaknem az egésze fog jutni, valamint az átmeneti gazdasággal rendelkező országok, egyre növekvő nehézségekkel szembesülnek mikor népeik életszínvonalát fenntartható módon szeretnék növelni. Sok fejlődő és átmeneti gazdasággal rendelkező ország jelentős fejlesztési akadályokkal szembesül, többek között a kereskedelmi egyenlőtlenségek folyamatos jelenlétével, a világ gazdaságának lelassulásával, az adósság-szolgáltatási probléma fennállásával, valamint a technológiák hiányával és a külső segítségtől való függéssel. A fenntartható fejlődés és a szegénység megszüntetésének megvalósítását megfelelő nemzetközi gazdasági környezet

megteremtésére tervezett makrogazdasági politikáknak, valamint jó kormányzásnak, hatékony nemzeti politikáknak és hatékony nemzeti intézményeknek kell támogatniuk.

3.13. A fejlesztési erőfeszítések legnagyobb kihívása továbbra is a széleskörű szegénység marad. A szegénység gyakran munkanélküliséggel, alultápláltsággal, írástudatlansággal, a nők alacsony státuszával, a környezeti kockázatoknak való kiszolgáltatottsággal és a társadalmi és a családtervezést is tartalmazó reprodukív egészségügyi szolgáltatásokat is magukban foglaló egészségügyi szolgáltatásokhoz való korlátozott hozzáférhetőséggel párosul. Mindezek a tényezők hozzájárulnak a termékenység, a morbiditás és a mortalitás magas szintjeihez, csakúgy, mint az alacsony gazdasági termelékenységhez. A szegénység szorosan kapcsolódik a népesség nem megfelelő térbeli eloszlásához, a természeti erőforrások, mint a föld és víz nem fenntartható használatához és méltánytalan elosztásához, valamint a komoly környezeti pusztuláshoz.

3.14. A népességnövekedés lassítására, a szegénység csökkentésére, a gazdasági fejlődés elérésére, a környezetvédelem javítására és a nem fenntartható fejlődés valamint fenntarthatatlan fogyasztási minták csökkentésére tett erőfeszítések kölcsönösen erősítik egymást. A lassabb népességnövekedés sok országban időt teremtett arra, hogy alkalmazkodjanak a jövőbeni népességnövekedéshez. Ez megnövelte ezen országok képességét, hogy felszámolják a szegénységet, védjék és javítsák a környezetet, és alapot teremtsenek a későbbi fenntartható fejlődésnek. A termékenységi szintek stabilizálása felé csupán egyetlen évtized alatt megtehető lépések is számottevő pozitív hatással lehetnek az életszínvonalra

3.15. A fenntartott gazdasági növekedés a fenntartható fejlődés összefüggésében nélkülözhetetlen a szegénység leküzdéséhez. A szegénység leküzdése hozzájárul a népességnövekedés lelassításához és a korai népességstabilizáció eléréséhez. A szegénység leküzdéséhez fontos befektetések, például az alapfokú oktatás, a közegészségügy, az ivóvíz, a lakásügy, valamint a megfelelő élelmiszerellátás és infrastruktúra a gyorsan növekvő népesség számára folyamatosan túlterhelik a már gyenge gazdaságokat és korlátozzák a fejlesztési lehetőségeket. A fiatalok szokatlanul

magas száma, amely a magas termékenységi arányok következménye, produktív munkalehetőségek létesítését követeli egy folyamatosan növekvő munkaerőnek a már nagyarányú munkanélküliség feltételei mellett. Az állami támogatásra szoruló idős emberek száma szintén gyorsan növekedni fog a jövőben. Mindenképp szükség lesz a fenntartott gazdasági növekedésre a fenntartható fejlődés összefüggésében, hogy ezekre a terhelésekre választ adjon.

Célkitűzés

3.16. A célkitűzés az, hogy minden ember életminősége javuljon a megfelelő népesedési és fejlesztési politikák, és programok által, amelyek a szegénység felszámolását, a fenntartható fejlődés összefüggésében a fenntartott gazdasági növekedést, a fogyasztás és a termelés fenntartható mintáit, az emberi erőforrások fejlesztését és az összes emberi jog, beleértve az alapvető emberi jogok szerves részét képező fejlődéshez való egyetemes és elidegeníthetetlen jog biztosítását célozzák. Különös figyelmet kell fordítani a szegény nők gazdasági-társadalmi fejlesztésére a fejlett és fejlődő országokban. Mivel a nők általában a legszegényebbek a szegények közül és ugyanakkor a fejlesztési folyamatok kulcsszereplői, a nők elleni társadalmi, kulturális, politikai és gazdasági diszkrimináció megszüntetése előfeltétele a szegénység leküzdésének, a fenntartható fejlődés összefüggésében fenntartott gazdasági növekedés előmozdításának, a minőségi családtervezés és a reprodukív egészségügyi szolgáltatások biztosításának, valamint a népesedés, a meglévő erőforrások illetve a fogyasztás és termelés fenntartható mintái közötti egyensúly elérésének.

Cselekvések

3.17. Az emberi erőforrásokba a nemzeti politikával összhangban való befektetésnek elsőbbséget kell adni a népesedési és fejlesztési stratégiákban és költségvetésekben minden szinten, olyan programokkal amelyek specifikusan a következőket célozzák: az információ nagyobb mértékű hozzáférhetősége, oktatás, képesség fejlesztés, formális és nemformális foglalkoztatási lehetőségek, jó minőségű általános és reprodukív egészségügyi szolgáltatások, beleértve a családtervezést és szexuális egészségügyi ellátást, a fenntartott gazdasági növekedés előmozdítása a fenntartható fejlődés

összefüggésében a fejlődő országokban és az átmeneti gazdasággal rendelkező országokban.

3.18. A munka világában fel kell számolni a nőkkel szemben fennálló egyenlőtlenségeket és korlátokat, segíteni és erősíteni kell részvételüket az összes politika kialakításában és végrehajtásában, hozzáférésüket a termelő erőforrásokhoz, és a föld birtoklásához, valamint ingatlan örökléséhez való jogukat. A Kormányoknak, a civil szervezeteknek és a magánszektornak be kell fektetniük a nők és a lányok oktatásába és képességfejlesztésébe, a nők törvényes és gazdasági jogaiba, és a reprodukív egészség minden válfajába, beleértve a családtervezést és a szexuális egészséget, valamint ezeket elő kell mozdítaniuk, figyelemmel kell kísérniük és értékelniük kell, annak érdekében, hogy lehetővé váljon a nők számára a gazdasági növekedéshez és a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulás, és az azok hasznából való részesedés.

3.19. A Kormányoknak, civil szervezeteknek és a magánszektornak magas prioritást kell adniuk annak, hogy a társadalom gyengén ellátott tagjainak szükségleteire válaszoljanak, lehetőségeiket az információ elérésére, oktatásra, munkára, képesség fejlesztésre és a releváns reprodukív egészségügyi szolgáltatásokra pedig növeljék. 19/

3.20. Intézkedéseket kell hozni az élelmiszer, táplálkozási és mezőgazdasági politikák és programok, valamint a méltányos kereskedelmi kapcsolatok megerősítésére, különös figyelmet fordítva az élelmiszerbiztonság létrehozására és megerősítésére minden szinten.

3.21. A Kormányoknak és a magánszektornak elő kell segíteniük a munkahelyek teremtését az ipari, mezőgazdasági és szolgáltatási szektorokban, kedvezőbb környezet teremtésével a kiterjedt kereskedelem számára, környezetkímélő alapokon nyugvó beruházásokkal, valamint nagyobb mértékű befektetéssel az emberi erőforrás és a demokratikus intézmények fejlesztésébe és a jó kormányzásba. Külön erőfeszítéseket kell tenni a termelékeny munkahelyek létrehozására, olyan politikák révén, amelyek támogatják a hatékony, és ahol szükséges, munkaiigényes iparágakat, és a modern technológiák átvételét.

3.22. A nemzetközi közösségnek továbbra is elő kell segítenie a támogató gazdasági környezetet, különösen a fejlődő és az átmeneti gazdasággal rendelkező országok számára, hogy segítsék próbálkozásukat a szegénység megszüntetésére és a fenntartható fejlődés összefüggésében fenntartott gazdasági növekedés elérésére. Az ide kapcsolódó nemzetközi megállapodások és kötelezettségvállalások fényében, erőfeszítéseket kell tenni ezen országok, különösen a fejlődő országok támogatására, egy nyitott, igazságos, biztonságos, megkülönböztetéstől mentes és kiszámítható kereskedelmi rendszer elősegítésével a következő módokon; a külföldi közvetlen befektetések elősegítésével, az adósságteher csökkentésével; további új anyagi forrásokkal az összes rendelkezésre álló támogatási forrásból és mechanizmusból, beleértve a multilaterális, bilaterális és magán forrásokat, beleértve hogy az engedmények és a segélyek feltételei józan és igazságos kritériumokon és mutatókon alapulnak, technológiák elérhetőségének lehetővé tételével, és annak biztosításával, hogy a strukturális beállító programokat úgy tervezik és valósítják meg, hogy azok a társadalmi és környezeti szempontokra is fogékonyak legyenek.

C. Népesedés és környezetvédelem

Alap a cselekvésre

3.23. A nemzetközi közösség az ENSZ Környezetvédelmi és Fejlesztési Konferenciáján a környezetvédelem és a fejlesztés integrációjára irányuló célkitűzésekben és cselekvésekben állapodott meg, amelyeket az Agenda 21, egyéb konferenciák eredményei és egyéb nemzetközi környezetvédelmi egyezmények is magukban foglalnak. Az Agenda 21 a nagy környezetvédelmi és fejlesztési kihívásokra válaszul született, beleértve a fenntartható fejlődés gazdasági és társadalmi dimenzióit, például a szegénységet, fogyasztást, demográfiai dinamikát, az emberi egészség és lakhatás problémáját, és a környezetvédelmi illetve természeti erőforrás problémák széles skáláját. Az Agenda 21 a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferenciára bizza a népesedés és a környezet kölcsönös egymásrautaltságának további megfontolását.

3.24. A növekvő népesség alapvető emberi szükségleteinek kielégítése az egészséges környezettől függ. A népesedés összefüggésében a fenntartható fejlődést célzó átfogó politikák tervezésénél figyelmet kell szentelni ezeknek az emberi dimenzióknak.

3.25. A több területen a szegénységgel és az erőforrásokhoz való hozzáférés hiányával is összekapcsolódó demográfiai tényezők, valamint a más helyeken megfigyelhető túlzott fogyasztási és pazarló termelési minták kiváltják, vagy súlyosbítják a környezeti pusztulás problémáját és az erőforrások kimerülését, és így gátolják a fenntartható fejlődést.

3.26. A környezetre nehezedő nyomást okozhat a hirtelen népesség növekedés, egyenlőtlen eloszlás és elvándorlás, különösen az ökológiailag sebezhető ökoszisztémákban. A városiasodás és azok a politikák, amelyek nem ismerik fel a vidékfejlesztés szükségességét, szintén környezeti problémákat teremtenek.

3.27. A fenntartható fejlődés összefüggésében hatékony népesedési politikák megvalósítása, beleértve a reprodukció egészségügyi és családtervezési programokat, a részvétel új formáit követelik meg a döntéshozás minden szintjén jelenlévő különböző szereplőktől.

Célkitűzések

3.28. Az Agenda 21-el összhangban a célkitűzések a következők:

- (a) Biztosítani, hogy a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos irányvonalak, tervek és programok a népesedés, a környezetvédelem és a szegénység megszüntetésének tényezőit is foglalják magukban.
- (b) Csökkenteni a fenntarthatatlan fogyasztási és termelési mintákat, valamint a demográfiai tényezők környezetre gyakorolt negatív hatásait, annak érdekében, lehetővé váljon a mostani generációk szükségleteinek kielégítése anélkül, hogy veszélyeztetve lenne a jövő generációk lehetősége saját szükségleteik kielégítésére.

Cselekvések

3.29. A Kormányoknak a nemzetközi közösség valamint a regionális és kistérségi szervezetek támogatásával a megfelelő szinten népesedési politikákat és programokat kell kialakítani és végrehajtania, amelyek támogatják azokat a célkitűzéseket és cselekvéseket, amelyekről az Agenda 21-ben, valamint más konferenciákon és egyéb nemzetközi környezetvédelmi egyezményekben döntöttek, figyelembe véve a közös de megkülönböztetett felelősséget, amely ezekben a megegyezésekben is tükröződik. Az Agenda 21-ben meghatározott keretekkel és prioritásokkal összhangban többek között az alábbi cselekvések ajánlottak a népesedés és a környezetvédelem integrációjának elősegítésére:

- (a) A demográfia tényezők integrálása a környezetvédelmi hatástanulmányokba és más tervezési és döntéshozatali folyamatokba, amelyek a fenntartható fejlődés elérését célozzák;

- (b) A szegénység megszüntetését célzó intézkedések hozása, külön figyelemmel a vidéken élő szegényekre és a törékeny ökoszisztémákon belül vagy azok szélén élőkre irányuló bevétel generáló és foglalkoztatási stratégiákra;
- (c) Demográfiai adatok felhasználása a fenntartható erőforrás kezelés elősegítésére, különösen az ökológiailag törékeny rendszerekben;
- (d) A fenntarthatatlan fogyasztási és termelési minták megfelelő módosítása gazdasági, jogalkotási és adminisztratív intézkedések által, amelyeknek célja a fenntartható erőforrás használat elősegítése és a környezeti pusztulás megelőzése;
- (e) Olyan politikák bevezetése, amelyek a népesség jövőbeli elkerülhetetlen növekedésével, illetve koncentráltágának és eloszlásának változásaival foglalkoznak, különösen az ökológiailag sérülékeny területeken és a városi agglomerációkban.

3.30. A természeti erőforrások fenntartható kezelése érdekében intézkedéseket kell hozni, hogy lehetővé tegyék minden releváns csoport, különösen a nők teljes részvételét a népesedési és környezetvédelmi döntéshozatal minden szintjén.

3.31. Kutatást kell végezni a népesedés, fogyasztás és termelés, a környezeti és természeti erőforrások, valamint az emberi egészség közötti kapcsolat felderítésére, útmutatóként a hatékony fenntartható fejlődési irányvonalakhoz.

3.32. A Kormányoknak, a civil szervezeteknek és a magánszektoraknak elő kell segíteniük a társadalmi tudatosságot és megértést a fent említett akciók végrehajtásának érdekében.

IV. Fejezet

NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG, MÉLTÁNYOSSÁG ÉS A NŐK MEGERŐSÍTÉSE

A. A nők megerősítése és helyzete

Alap a cselekvésre

4.1. A nők megerősítése és autonómiája, valamint politikai, társadalmi, gazdasági és egészségügyi helyzetük javítása önmagában nagyon fontos cél. Ezen kívül alapvető fontosságú a fenntartható fejlődés elérése szempontjából is. A nők és férfiak teljes részvétele és együttműködése szükséges a termelő és reprodukív életben, beleértve a közös kötelezettségeket a gyermekek ellátása, gondozása és a háztartás fenntartása terén. A világ minden részén veszélyeztetve van a nők élete, egészsége és jólléte, mivel túl vannak terhelve munkával és nincs hatalmuk illetve befolyásuk. A világ legtöbb régiójában a nők kevesebb formális oktatásban részesülnek, mint a férfiak, ugyanakkor a nők tudását, képességeit és megküzdési mechanizmusait gyakran nem ismerik el. Azok a hatalmi viszonyok, amelyek akadályozzák, hogy a nők egészséges és elégedett életet éljenek, a társadalom számos szintjén jelen vannak, a legszemélyesebbtől a nagymértékben nyilvánosig. A változás eléréséhez politikák és programok mentén végrehajtott cselekvésekre van szükség, amelyek javítják a nők hozzáférését a biztonságos megélhetéshez és a gazdasági erőforrásokhoz, enyhítik túlzott kötelezettségeiket a háztartás terén, eltávolítják a jogi akadályokat közéletben való részvételük elől, és hatékony oktatási programok és tömeg kommunikáció által növelik a társadalmi tudatosságot. Mindemellett a nők helyzetének javítása döntéshozó kapacitásukat is növeli minden szinten, az élet minden területén, különösen a szexualitás és reprodukció terén. Ez viszont elengedhetetlen a népesedési programok hosszú távú sikere szempontjából. A tapasztalat azt mutatja, hogy a népesedési és fejlesztési programok akkor a leghatékonyabbak, amikor egyidejűleg lépéseket tesznek a nők helyzetének javítására is.

4.2. Az oktatás a legfontosabb eszköz a nők tudással, képességekkel és magabiztossággal való felvértezésére, amely szükséges ahhoz, hogy teljes mértékben részt tudjanak venni a fejlesztési folyamatban. Több mint 40 évvel ezelőtt az Emberi jogok Egyetemes Nyilatkozata kijelentette, hogy „mindenkinek joga van az oktatáshoz”. 1990-ben a Kormányok, akik Jomtien-ben, Thaiföldön az Oktatás Mindenkinél Világkonferencián találkoztak, elkötelezték magukat az alapvető oktatás egyetemes elérhetőségének célja mellett. De annak ellenére, hogy a világ különböző részein az országok figyelemre méltó erőfeszítéseket tettek az alapfokú oktatás elérhetőségének kiterjesztésére, hozzávetőlegesen 960 millió írástudatlan ember van a világon, akiknek kétharmada nő. A világon élő felnőttek több mint egyharmada nem jut hozzá nyomtatott tudásanyaghoz, új képességekhez vagy technológiákhoz, amelyek javítanák az életminőségüket vagy segítenének a társadalmi és gazdasági változások alakításában, vagy az azokhoz való alkalmazkodásban. 130 millió gyermek nincs beiratva általános iskolába, és 70%-uk lány.

Célkitűzések

4.3. A célkitűzések a következők:

- (a) Harmonikus partnerségen alapuló egyenlőség és méltányosság elérése férfi és nő között, valamint lehetővé tenni a nők számára, hogy teljes mértékben kibontakoztassák a bennük rejlő képességeket.
- (b) Biztosítani a nők fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásának növelését, az irányvonal alkotás és a döntéshozás folyamatainak minden szakaszába való teljes bevonásukkal, valamint aktív döntéshozóként, résztvevőként és kedvezményezettként való részvételükkel a következők összes vonatkozásában: termelés, foglalkoztatás, bevételt teremtő tevékenységek, oktatás, egészség, tudomány és technológia, sport, kultúrával és népesedéssel kapcsolatos és egyéb tevékenységek.
- (c) Biztosítani, hogy minden nő, csakúgy, mint minden férfi, megkapja az alap emberi szükségleteinek kielégítéséhez és emberi jogainak gyakorlásához szükséges oktatást;

Cselekvések

4.4. Az országoknak cselekedniük kell, hogy megerősítsék a nőket, és lépéseket kell tenniük, hogy megszüntessék a férfiak és nők közti egyenlőtlenségeket amilyen gyorsan csak lehet, azáltal hogy:

- (a) Mechanizmusokat hoznak létre a nők egyenlő részvételéért és méltányos képviseléséért a politikai folyamat és a közélet minden szintjén, minden közösségben és a társadalomban és lehetővé teszik számukra, hogy hangot adjanak gondjaiknak és szükségleteiknek;
- (b) Támogatják a nők képességeinek kibontakoztatását oktatás, készségfejlesztés és foglalkoztatás által, kiemelkedő fontosságot tulajdonítva a női szegénység, írástudatlanság és rossz egészségi állapot megszüntetésének;
- (c) Megszüntetik minden nővel szemben diszkriminatív gyakorlatot; segítik a nőket, hogy létrehozzák és megvalósítsák jogukat; beleértve azokat, amelyek a reprodukció és szexuális egészséggel kapcsolatosak;
- (d) Megfelelő intézkedéseket fogadnak el a nők képességének növelésére, hogy a hagyományos foglalkozásokon túl is tudjanak jövedelemhez jutni, gazdasági önállóságot érjenek el, és annak biztosítására, hogy a munkaerőpiac és a szociális biztonsági rendszerek egyenlő mértékben elérhetőek legyenek a nők számára is;
- (e) Megszüntetik a nők elleni erőszakot;
- (f) Megszüntetik a munkáltatók nők elleni megkülönböztető gyakorlatát, például a fogamzásgátló használat vagy a terhességi állapot bizonyításának megkövetelését;
- (g) Törvények, szabályozások és más megfelelő intézkedések révén lehetővé teszik a nők számára, hogy a szülés, a szoptatás, és a gyermeknevelés összeegyeztethető legyen a munkaerőpiacon való részvétellel.

4.5. Az összes országnak nagyobb erőfeszítéseket kell tennie, hogy életbe léptesse, végrehajtsa és érvényre juttassa a nemzeti törvényeket és azokat a nemzetközi egyezményeket, amelyekben részt vesz, mint például az Egyezményt a Nők Elleni Mindenfajta Diszkrimináció Megszüntetéséért, amely a gazdasági diszkrimináció minden formájától és a szexuális zaklatástól védi a nőket, valamint teljes mértékben megvalósítsa

az Emberi Jogok 1993-as Világkonferenciáján elfogadott Bécsi Nyilatkozatot és Akcióprogramot, valamint a Nők elleni Erőszak Megszüntetése Nyilatkozatot. Sürgetjük az országokat, hogy írják alá, ratifikálják és hajtsák végre az összes létező, a nők jogait támogató egyezményt.

4.6. A Kormányoknak minden szinten biztosítaniuk kell, hogy a nők ugyanúgy vásárolhassanak, birtokolhassanak és eladhassanak vagyont és földet, mint a férfiak, saját nevükben és érdekükben vehessenek fel hitelt, vagy tárgyalhassanak szerződésekről, valamint gyakorolhassák örökléshez való törvényes jogaikat.

4.7. Sürgetjük a kormányokat és munkáltatókat, hogy szüntessék meg a nemi diszkriminációt az alkalmazás, a fizetések, a juttatások, a képzések és a munkabiztonság kérdéseiben, azzal a céllal, hogy megszüntessék a bevételek nemi megkülönböztetésen alapuló egyenlőtlenségeit.

4.8. A Kormányoknak, nemzetközi szervezeteknek és civil szervezeteknek biztosítaniuk kell, hogy személyzeti politikájuk és gyakorlatuk megfeleljen a két nem egyenlő képviselése elvének, különösen a menedzseri és döntéshozói szinteken, minden programban, beleértve a népesedési és fejlesztési programokat is.

Konkrét folyamatokat és mutatókat kell kidolgozni a fejlesztési programok nemi alapú elemzésére és annak a vizsgálatára, hogy milyen hatással vannak ezek a programok a nők társadalmi, gazdasági és egészségi helyzetére, valamint az erőforrásokhoz való hozzáférésükre.

4.9. Az országoknak minden intézkedést meg kell tenniük, hogy megszüntessék a nők, serdülők és gyermekek elleni kizsákmányolás, visszaélés, zaklatás és erőszak minden formáját. Ez magában foglalja a megelőző intézkedéseket és az áldozatok rehabilitációját is. Az országoknak tiltaniuk kell a megalázó gyakorlatokat, mint például a nőkkal, serdülőkkel és gyermekekkel való emberkereskedelmet és prostitúció által való kizsákmányolásukat, és külön figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy megvédjék azoknak a jogait és biztonságát, akik ezektől a bűncselekményektől szenvednek, vagy potenciálisan kizsákmányolható helyzetben vannak, mint például a bevándorló nők, a háztartásbeli nők

és az iskolás lányok. Ebben a tekintetben a nemzetközi együttműködés mechanizmusait és biztosítékait kell bevezetni annak biztosítására, hogy ezeket az intézkedéseket végrehajtsák.

4.10. Sürgetjük az országokat, hogy leplezzék le és ítéljék el a megerőszkolás módszeres gyakorlatát és a nők egyéb módon történő embertelen és megalázó kezelését a háború és az etnikai tisztogatás szándékos eszközeként és tegyenek lépéseket annak biztosítására, hogy az ilyen visszaélések áldozatai megfelelő segítséget kapjanak testi és lelki rehabilitációjukhoz.

4.11. A család egészségét érintő és más fejlesztési beavatkozások tervezetének jobban számításba kell vennie, hogy milyen nagy részt követel a nők idejéből a gyermeknevelés, a háztartási munka és a bevételteremtő tevékenységek kötelezettsége. Hangsúlyozni kell a férfi felelősséget a gyermeknevelésben és a háztartásban. Megfelelő intézkedésekkel nagyobb mértékben kell befektetni a háztartási köteleességek napi terhének csökkentésébe, amelyeknek legnagyobb része a nőkre hárul. Nagyobb figyelmet kell fordítani arra, hogy a környezeti pusztulás és a földhasználatban bekövetkezett változások hogyan befolyásolják kedvezőtlenül a nők időbeosztását. Az otthoni munkakörnyezetnek nem szabadna ártalmasnak lennie a nők egészségére.

4.12. Minden erőfeszítést meg kell tenni, hogy támogassuk a nők alulról induló, közösségi alapú és aktivista csoportjainak elterjedését és megerősödését. A nemzeti kampányoknak az ilyen csoportokra kell összpontosítaniuk, hogy előmozdítsák a nők tudatosságát törvényes jogaik teljes skálájával kapcsolatban, beleértve a családon belüli jogaikat és hogy segítsék a nőket ezen jogok elérésének megszervezésében.

4.13. Nyomatékosan sürgetjük az országokat, hogy iktassák törvénybe és valósítsák meg azokat a programokat és politikákat, amelyek nemtől függetlenül lehetővé teszik a munkavállalók számára, hogy rugalmas munkabeosztás, GYES, napközi lehetőségek, szülési szabadság, a dolgozó anyák számára a szoptatást lehetővé tevő irányelvek, egészségügyi biztosítás és más intézkedések révén meg tudják szervezni családi és

munkahelyi kötelezettségeiket. Ugyanezeket a jogokat biztosítani kell azok számára is, akik nem a hivatalos szektorban dolgoznak.

4.14. Az egyre nagyobb számú idős ember igényeit célzó programoknak teljes mértékben figyelembe kell vennie, hogy az idősök között nagyobb arányban vannak képviselve a nők, és hogy az idős nőknek általában alacsonyabb a társadalmi-gazdasági helyzete, mint az idős férfiaknak.

B. A leánygyermek

Alap a cselekvésre

4.15. Mivel a nemi megkülönböztetés minden társadalomban gyakran az élet legkorábbi szakaszaiban elindul, a nagyobb egyenlőség a leánygyermek számára a szükséges első lépés annak biztosítására, hogy a nők tisztában legyenek a bennük rejlő lehetőségek összességével, és egyenlő partnerré váljanak a fejlődésben. Számos országban a születés előtti nemi szelekció, a nagyon fiatal lányok nagyobb halandósági aránya és a lányok alacsonyabb beíratási aránya az iskolába a fiúkkal összehasonlítva, arra utalnak, hogy a „fiú preferencia” csorbítja a lányok hozzáférését az élelemhez, oktatáshoz és egészségüghöz. Ezt gyakran súlyosbítja, hogy egyre gyakrabban használnak technológiákat a magzat nemének meghatározására, amely a lány magzatok elhajtását eredményezi. Döntő fontosságú a befektetés a leánygyermek egészségébe, táplálásába és oktatásába a csecsemőkortól a serdülőkorig.

Célkitűzések

4.16. A célkitűzések a következők:

- (a) Megszüntetni a leánygyermekkel szembeni diszkrimináció minden formáját és a fiú preferencia alapvető okait, amely a leány-gyermekgyilkosság és a születés előtti nemi szelekció ártalmas és erkölcstelen gyakorlatát eredményezi;

- (b) Pozitívan befolyásolni a leánygyermek értékével kapcsolatos társadalmi tudatosságot, és egyidejűleg erősíteni a leánygyermek önképét, önbecsülését és helyzetét;
- (c) Javítani a leánygyermek boldogulását, különösen, ami az egészséget, a táplálkozást és az oktatást illeti.

Cselekvések

4.17. Általánosságban, a leánygyermek értékét mind a családjuk, mind a társadalom számára a potenciális szülőként és gondozóként való meghatározás fölé kell emelni, és meg kell erősíteni oktatási és társadalmi irányelvek elfogadása és megvalósítása által, amelyek támogatják a nők teljes mértékű részvételét azoknak a társadalmaknak a fejlesztésében, amelyekben élnek. A vezetőknek a társadalom minden szintjén fel kell emelniük a szavukat, és erőteljesen fel kell lépniük a fiúgyermek előnyben részesítésén alapuló családon belüli nemi diszkrimináció mintái ellen. Az egyik cél az kell, hogy legyen, hogy megszüntessék a lányok többlet halandóságát, ahol ez a minta létezik. Különleges oktatási és társadalmi tájékoztatási erőfeszítések szükségesek a lányokkal és fiúkkal való egyenlő bánásmód elősegítésére a táplálkozás, egészségügy, oktatás, a társadalmi, gazdasági és politikai cselekvés, valamint az igazságos öröklési jogok szempontjából.

4.18. Annak a célnak az elérésén túl, hogy még 2015 előtt minden országban általánosan elérhető legyen az alapfokú oktatás, sürgetjük az összes országot, hogy biztosítsa a lányok és nők számára a lehető legszélesebb körű és legkorábbi hozzáférést a középfokú és annál magasabb szintű oktatáshoz, valamint a szakmai és műszaki képzéshez is, szem előtt tartva annak a szükségességét is, hogy javuljon a képzés minősége és relevanciája.

4.19. Az iskoláknak, a médiának és más társadalmi intézményeknek arra kell törekedniük, hogy mindenfajta kommunikációs és oktatási anyagból eltávolítsák azokat a sztereotípiákat, amelyek megerősítik a férfiak és nők között fennálló egyenlőtlenségeket és aláássák a lányok önbecsülését. Az országoknak fel kell ismerniük, hogy amellet, hogy a lányok számára kiterjesztik az oktatást, a tanári hozzáállásnak és gyakorlatnak, az iskolai tanmenetnek és létesítményeknek is meg kell változniuk, hogy a nemi előítéletek

kiküszöbölése és a leánygyermek sajátos igényeinek felismerése iránti elkötelezettséget tükrözzék.

4.20. Az országoknak a lányok és fiatal nők speciális táplálkozási, általános és reprodukív egészségügyi, oktatási és társadalmi igényeinek integrált megközelítését kell kifejleszteniük, ugyanis az ilyen, a serdülő lányokba való további befektetések gyakran kárpótolhatnak táplálásuk és egészségügyi ellátásuk korábbi hiányosságaiért.

4.21. A Kormányoknak szigorúan érvényt kell szerezniük olyan törvényeknek, amelyek biztosítják, hogy a házasság csak a leendő házastársak szabad és teljes beleegyezésével jöhessen létre. Ezen kívül a Kormányoknak szigorúan érvényesíteniük kell a beleegyezési és házasságkötési minimum korhatárral kapcsolatos törvényeket, és ahol szükséges, emelniük kell a házasságkötési minimum korhatárt. A Kormányoknak és a civil szervezeteknek társadalmi támogatást kell szerezniük a törvényes minimum házasságkötési korról kapcsolatos törvények érvényesítéséhez, főleg oktatási és foglalkoztatási lehetőségek teremtésével.

4.22. Sürgetjük a Kormányokat, hogy tiltsák be a női nemi szerv csonkítását, ahol ez létezik, és nyújtsanak erőteljes támogatást az ilyen gyakorlat megszüntetésért dolgozó civil és közösségi szervezeteknek, valamint vallásos intézményeknek.

4.23. Sürgetjük a Kormányokat, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket a gyermekgyilkosság, a születés előtti nemi szelekció, a leánygyermekkel való emberkereskedelem, és a lányok prostitúcióban és pornográfiában való felhasználásának megakadályozására.

C. Férfiak kötelezettségei és részvétele

Alap a cselekvésre

4.24. A mind a férfiak, mind a nők tudásában, hozzáállásában és viselkedésében beálló változások szükséges feltételei a férfiak és nők közötti harmonikus partnerség elérésének. A férfiak kulcsszerepet játszanak a nemek közötti egyenlőség elérésében, mivel a legtöbb társadalomban a férfiak uralkodó hatalmat gyakorolnak az élet majdnem minden területén, a család méretéről való személyes döntésektől kezdve a politikai irányvonalokról és programokról a kormányzás minden szintjén hozott döntésekig. Lényeges, hogy javítsuk a férfiak és nők közötti kommunikációt a szexualitás és a reprodukív egészség kérdéseiben, és együttes kötelezettségeik megértésében, hogy a férfiak és nők egyenlő partnerek legyenek a köz- és magánéletben.

Célkitűzés

4.25. A célkitűzés a nemek közti egyenlőség elősegítése az élet minden területén, beleértve a családi és közösségi életet, és a férfiak bátorítása és segítése abban, hogy felelősséget vállaljanak szexuális és reprodukív magatartásukért, valamint a társadalomban és a családban betöltött szerepeikért.

Cselekvések

4.26. A Kormányoknak bátorítaniuk és támogatniuk kell a nők és férfiak egyenlő részvételét a családi és háztartási kötelezettségek minden területén, beleértve a családtervezést, a gyermeknevelést és a házimunkát. Ezt az információt, a kommunikációt, és a foglalkoztatás törvényi szabályozásának, és egy gazdaságilag ösztönző környezet megteremtésének eszközeivel kell elérni, például férfiak és nők számára is elérhető családi fizetett szabadsággal, hogy több választásuk legyen a háztartási és társadalmi kötelezettségeik közti egyensúly megteremtésére.

4.27. Külön erőfeszítéseket kell tenni a férfiak megosztott felelősségének hangsúlyozására és elő kell segíteni aktív szerepvállalásukat a felelős apaságban, a

szexuális és reprodukív viselkedésben, beleértve a családtervezést; a születés előtti, az anyai és gyermek egészségben; a szexuális úton terjedő betegségek (beleértve a HIV fertőzést) megelőzésében; a nem kívánt és magas kockázatú terhességek megelőzésében; a család bevételehez való hozzájárulásban és annak közös kezelésében, a gyermekek oktatásában, egészségében és táplálásában; és a mindkét nemhez tartozó gyermekek egyenlő értékének felismerésében és támogatásában. A gyermekek oktatásába a legkorábbi évektől bele kell foglalni a férfi családi életben betöltött felelősségeit. Külön hangsúlyt kell fektetni a nők és gyermekek elleni erőszak megelőzésére.

4.28. A Kormányoknak lépéseket kell tenniük, hogy más intézkedések mellett a gyermekvédelmi törvények érvényesítésével biztosítsák, hogy a gyermekek megfelelő anyagi támogatást kapjanak a szüleiktől. A Kormányoknak meg kell fontolniuk a törvények és politikák megváltoztatását, hogy biztosítsák a gyermekek és a család számára az apák felelősségét és anyagi támogatását. Az ilyen törvényeknek és irányvonalaknak támogatniuk kell a családi egység fenntartását vagy újraalkotását is. Az erőszakos kapcsolatokban védeni kell a nők biztonságát.

4.29. A nemzeti és közösségi vezetőknek támogatniuk kell a férfiak teljes részvételét a családi életben, illetve a nők teljes integrációját a közösségbe. A szülőknek és az iskoláknak biztosítaniuk kell, hogy a nőket és lányokat egyenlőként tisztelő hozzáállást a lehető legfiatalabb kortól beleneveljék a fiúkba, egy biztonságos, nyugodt, és harmonikus családi élet minden területén megosztott felelősségük megértésével együtt. Sürgősen szükség van ilyen programokra, hogy elérjék a fiúkat, mielőtt szexuálisan aktívvá válnak.

V. Fejezet

A CSALÁD, SZEREPEI, JOGAI, ÖSSZETÉTELE, ÉS SZERKEZETE

A. A családi szerkezet és összetétel sokfélesége

Alap a cselekvésre

5.1. Noha a különböző társadalmi, kulturális, jogi és politikai rendszerekben a család változatos formákban létezik, mégis ez a társadalom alapegysége, és mint ilyent megilleti az átfogó védelem és támogatás. A gyors demográfiai és társadalmi-gazdasági változás folyamata a világ minden részén befolyásolta a család kialakulásának és életének mintáit, számottevő változást idézve elő a család összetételében és szerkezetében. A szülői és családi funkciók nemi alapú elválasztásáról és a fizetett munkaerőben való részvételről szóló hagyományos elképzelések nem tükrözik a mostani realitásokat és törekvéseket, mivel a világ minden részén egyre több nő vállal fizetett munkát a házon kívül. Ugyanakkor a széleskörű elvándorlás, a népesség kikényszerített elmozdulása erőszakos konfliktusok és háborúk, városiasodás, szegénység, természeti katasztrófák és más áttelepülési okok miatt nagyobb terheket mért a családokra, mivel a szélesebb családi támogató hálózat gyakran már nem elérhető. A szülők gyakran a korábbinál jobban függenek egy harmadik fél segítségétől, amikor össze kell egyeztetniük a munkahelyi és a családi kötelezettségeket. Ez főleg akkor van így, ha a családot érintő politikák és programok figyelmen kívül hagyják a család formáinak már létező sokféleségét, vagy nem elég fogékonyak a nők és gyermekek igényeire és jogaira.

Célkitűzések

5.2. A célkitűzések a következők:

- (a) Olyan irányvonalakat és törvényeket alkotni, amelyek jobban támogatják a családot, hozzájárulnak stabilitásához és figyelembe veszik formáinak sokféleségét, különösen az egyszülős háztartások növekvő számát;
- (b) Olyan társadalombiztosítási intézkedéseket hozni, amelyek a gyermeknevelés növekvő költsége mögött álló társadalmi, kulturális és gazdasági tényezőkkel foglalkoznak;
- (c) Elősegíteni a családtagok számára a lehetőségek egyenlőségét, különösen a nők és gyermekek jogait a családban.

Cselekvések

5.3. A Kormányoknak a munkáltatókkal együttműködve, biztosítaniuk és támogatniuk kell a munkaerőpiacon való részvétel és a szülői felelőségek összeegyeztethetőségét elősegítő eszközöket, különösen a kisgyermeket nevelő egyszülős háztartások esetében. Az ilyen eszközök magukban foglalják az egészségügyi és társadalombiztosítást, napközi központokat, a munkahely területén található létesítményeket szoptató anyáknak, óvodákat, részmunkaidős állásokat, fizetett szülői szabadságot, rugalmas munkabeosztást, valamint reprodukív és gyermek egészségügyi szolgáltatásokat.

5.4. A társadalmi-gazdasági fejlesztési politikák megfogalmazásakor különös figyelmet kell fordítani a gazdaságilag hátrányos helyzetű családokban minden felnőtt keresőképességének növelésére, beleértve az otthon dolgozó időseket és a nőket is, valamint arra, hogy lehetővé váljon a gyerekek számára a tanulás ahelyett, hogy dolgozni lennének kénytelenek. Különös figyelmet kell fordítani a szűkölködő egyedülálló szülőkre, különösen azokra, akik teljesen vagy részben felelősek gyermekek és más eltartottak támogatásáért, legalább a minimálbér és juttatások kifizetése, hitel, oktatás, női önszervező csoportok támogatása és az apák anyagi felelőségeinek szigorúbb jogi érvényesítésének biztosítása által.

5.5. A Kormányoknak hatékony lépéseket kell tenniük, hogy kiküszöböljék a kényszer és a diszkrimináció minden formáját a politikákban és a gyakorlatban. Olyan intézkedéseket kell elfogadni és érvényesíteni, amelyek megszüntetik a gyermekházasságokat és a női nemi szerv csonkítását. A fogyatékkal élő személyek számára segítséget kell biztosítani családi és reprodukzív jogaik és kötelezettségeik gyakorlásához.

5.6. A Kormányoknak a családi felépítés és szerkezet vizsgálatára és változásainak dokumentálására mechanizmusokat kell fenntartaniuk és továbbfejleszteniük, különösen, ami az egyszemélyes háztartások, valamint az egyszülős és többgenerációs családok gyakoriságát illeti.

B. A család társadalmi-gazdasági támogatása

Alap a cselekvésre

5.7. A családok érzékenyek a társadalmi és gazdasági változások által előidézett terhelésre. Lényeges a külön segítség nyújtása a nehéz élethelyzetben lévő családoknak. A jövedelmező állások hiányának és a költségvetés egyensúlyban tartását a társadalmi kiadások csökkentésével elérni akaró kormányzati intézkedéseknek köszönhetően sok család számára rosszabbak lettek a feltételek az elmúlt években. Egyre nagyobb a veszélyeztetett családok száma, beleértve az egyszülős családokat ahol nő a családfő, a szegény családokat idős vagy fogyatékossgal élő családtagokkal, menekült vagy kitelepített családokat, és az olyan családokat, akiknek tagjai AIDS-ben vagy más halálos betegségben, függőségben, gyermekbántalmazásban, vagy családon belüli erőszakban érintettek. A megnövekedett munkaerő-migráció és menekült mozgás a családi feszültség és a családfelbomlás további forrásai, és hozzájárulnak a nők megnövekedett kötelezettségeihez. Sok helyen a városi környezetben a családi kötelékek megszűnése miatt gyermekek és fiatalok millióit hagyják sorsukra, akik emiatt még inkább ki vannak téve többek között az iskolából való kimaradás, a szexuális és munkahelyi kizsákmányolás, a nem kívánt terhesség, és a szexuális úton terjedő betegségek veszélyének.

Célkitűzés

5.8. A célkitűzés annak a biztosítása, hogy minden társadalmi és gazdasági fejlesztési politika teljes mértékben fogékony legyen a családok és egyes tagjaik különböző és változó szükségleteire és jogaira, és biztosítsa a szükséges támogatást és védelmet, különösen a legveszélyeztetettebb családok és családtagok számára.

Cselekvések

5.9. A Kormányoknak a lakásügy, a munka, az egészség, a társadalombiztosítás és az oktatás területén család-érzékeny politikákat kell kialakítaniuk, hogy olyan környezetet alakítsanak ki, amely támogatja a családot, és figyelembe veszi annak különböző formáit és funkcióit, valamint támogatniuk kell a szülői szerepekkel, képességekkel és gyermekek fejlesztésével foglalkozó oktatási programokat. A Kormányoknak más ide tartozó felekkel egyetértésben ki kell fejleszteniük a kapacitást annak figyelemmel kísérésére, hogy milyen hatással vannak a társadalmi és gazdasági döntések és tevékenységek a családok jólétére, a nők családon belüli helyzetére és a családoknak azon képességére, hogy tagjainak alapvető szükségleteit kielégítsék.

5.10. A kormány minden szintjének, a civil szervezeteknek és az érintett közösségi szervezeteknek újító módokat kell találniuk, hogy hatékonyabb segítséget nyújtsanak a családoknak és a bennük élő egyéneknek, akik jellemző problémákkal küzdhetnek, mint például a szélsőséges szegénység, tartós munkanélküliség, betegség, családon belüli és szexuális erőszak, hozomány kifizetések, drog és alkoholfüggőség, vérfertőzés és a gyermek elleni erőszak, illetve a gyermek elhanyagolása vagy elhagyása.

5.11. A Kormányoknak megfelelő mechanizmusokat kell kifejleszteniük és támogatniuk, azoknak a családoknak a segítésére, amelyek gyermekeket, eltartott idős és fogyatékos családtagokat gondoznak, beleértve azokat az eseteket, amelyeket HIV/AIDS fertőzés okozott, hogy elősegítsék ezeknek a kötelezettségeknek a megosztását férfiak és nők között, és támogassák a többgenerációs családok életképességét.

5.12. A Kormányoknak és a nemzetközi közösségnek nagyobb figyelmet kell fordítaniuk és nagyobb szolidaritást kell mutatniuk a szegény családok és a háború, szárazság, éhínség, természeti katasztrófák és faji illetve etnikai diszkrimináció vagy erőszak áldozataivá vált családok irányában. Minden erőfeszítést meg kell tenni, hogy ezeknek a családoknak a tagjait összetartsák, szétválás esetén egyesítsék, és biztosítsák számukra a hozzáférést az ilyen sérülékeny családok támogatására és segítésére létrehozott kormányzati programokhoz.

5.13. A Kormányoknak segíteniük kell az egyszülős családokat és külön figyelmet kell fordítaniuk az özvegyek és árvák szükségleteire. Minden erőfeszítést meg kell tenni, hogy segítsék a családszerű kötelékek kiépítését a különösen nehéz körülmények között, például az utcagyerekek esetében.

VI. Fejezet

NÉPESSÉG NÖVEKEDÉS ÉS SZERKEZET

A. Termékenység, halandóság és népesség növekedési mutatók

Alap a cselekvésre

6.1. A világ népességének növekedése az eddigi legmagasabb szinten van abszolút számokban mérve, a jelenlegi növekedés a 90 millió főhöz közelít évente. Az ENSZ előrejelzései szerint az éves népességnövekedés valószínűleg a 90 millióhoz közel marad 2015-ig. 123 évig tartott, amíg a világ népessége 1 milliárdról 2 milliárdra nőtt, de a következő 1 milliárdos növekedések eléréséhez már csak 33, 14 és 13 év kellett. Az ötről hat milliárdra való átmenet most zajlik, várhatóan csak 11 évre lesz hozzá szükség, és 1998-ra elérjük.

A világ népessége 1.7%-al nőtt évente 1985-1990 között, de ez a növekedés várhatóan csökkenni fog a következő évtizedekben és 2020-2025-re eléri az évi 1.0%-ot. Mindazonáltal, a népességstabilizáció 21. században való eléréséhez a szükség van a jelen Akcióprogram irányelveinek és ajánlásainak megvalósítására.

6.2. A világ országainak nagy része egy alacsony születési és halálozási ráta mintájához közelít, de mivel ezek az országok különböző sebességgel haladnak előre, úgy tűnik, a világ egyre változatosabb demográfiai helyzetekkel áll szemben. A nemzeti átlagokat tekintve, az 1985-1990 közötti időszakban, a termékenység az egy nőre jutó becsült gyermekszámot tekintve a ruandai 8.5 és az olasz 1.3 között változott, míg a születéskor várható élettartam, amely a halálozási állapotok egy mutatója, a Sierra Leone-ban becsült 41 év és a japán 78.3 év között változott. Számos régióban, beleértve az átmeneti gazdaságú országokat, úgy becsülik, hogy csökkent a születéskor várható élettartam. Az 1985-1990 közötti időszakban a világ népességének 44%-a abban a 114 országban élt, amelyeknek több mint évi 2% volt a növekedési rátája. Ezek magukban foglalják

majdnem az összes országot Afrikában, amely kontinens népességének megduplázódása átlagban 24 év, az ázsiai országok kétharmadát és a latin-amerikai országok egyharmadát. Másrészt, 66 országnak (legtöbbjük Európában van), amelyek a világ népességének 23%-át képviselik, 1%-nál kevesebb az éves növekedési ráta. Európa népességének több mint 380 évre lenne szüksége, hogy a mostani növekedési arányok mellett megduplázza magát. Ezek az eltérő szintek és különbségek hatással vannak a világ népességének végső nagyságára és regionális eloszlására, valamint a fenntartható fejlődés kilátásaira. Az előrejelzések szerint a fejlettebb régiók népessége 120 millióval, míg a kevésbé fejlett régiók népessége 1727 millióval növekszik majd 1995 és 2015 között.

Célkitűzés

6.3. Felismerve, hogy a végső cél a jelen és jövő generációk életminőségének a javítása, az a célkitűzés, hogy segítsük elő a demográfiai átmenetet amilyen gyorsan csak lehet, az emberi jogok teljes tiszteletben tartásával, azokban az országokban, ahol egyensúlyhiány áll fenn a demográfiai arányok és társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi célok között. Ez a folyamat hozzájárul majd a világ népességének stabilizációjához és a termelés és fogyasztás nem fenntartható mintáinak megváltoztatásával együtt a fenntartható fejlődéshez és gazdasági növekedéshez is.

Cselekvések

6.4. Az országoknak a fejlődés érdekében nagyobb figyelmet kell fordítaniuk a népesedési tendenciák fontosságára. Azoknak az országoknak, amelyek még nem fejezték be demográfiai átalakulásukat, hathatós lépéseket kell tenniük ezen a területen társadalmi és gazdasági fejlődésük kontextusában az emberi jogok teljes tiszteletben tartásával. Azoknak az országoknak, amelyek befejezték demográfiai átalakulásukat, meg kell tenniük a szükséges lépéseket, hogy demográfiai politikáikat optimalizálják társadalmi és gazdasági fejlődésük kontextusában. Ezek a lépések magukban foglalják a gazdaság fejlesztését és a szegénység megszüntetését, különösen a vidéki területeken, a nők helyzetének javítását, a minőségi alapszintű oktatáshoz és egészségügyhöz való egyetemes hozzáférés biztosítását, beleértve a reprodukív egészségügyi és a családtervezési szolgáltatásokat, és a felelős szülőséggel és szexuális oktatással kapcsolatos oktatási stratégiákat. Az országoknak ezekhez a lépésekhez mozgósítaniuk

kell a társadalom összes szegmensét, beleértve a civil szervezeteket, a helyi közösségi csoportokat és magánszektort.

6.5. Ahhoz, hogy a népességnövekedés problémájával foglalkozni tudjanak, az országoknak fel kell ismerniük az összefüggéseket a termékenységi és halálozási szintek között, és célul kell kitűzniük a csecsemő, gyermek és anyasági halandóság magas szintjeinek csökkentését, hogy ne legyen szükség a magas termékenységi arányra és csökkenteni lehessen a magas kockázatú szülések előfordulását.

B. Gyermek és fiatalok

Alap a cselekvésre

6.6. A halálozási arányok csökkenő szintjeinek és a továbbra is fennálló magas termékenységi szinteknek köszönhetően nagyszámú fejlődő országban továbbra is nagyon nagy a gyermekek és a fiatalok aránya a társadalomban. A kevésbé fejlett régiókat egy egészként tekintve jellemző, hogy a társadalom 36%-a 15 év alatti, és még a termékenység előrelátható csökkenésével számolva is, ez az arány még mindig 30% körül lesz 2015-ben. Afrikában a 15 év alatti népesség aránya 45 százalék, ez a szám előreláthatólag csak némileg csökken, 40%-ra 2015-ig. A szegénységnek romboló hatása van a gyermekek egészségére és jóllétére. Szegénységben élő gyermekeknél nagy a kockázata az alultápláltságnak és betegségeknek, illetve annak, hogy munkaerő kizsákmányolásnak, emberkereskedelemnek, elhanyagoltságnak, szexuális visszaélésnek, valamint kábítószer függőségnek esnek áldozatul. A nagy fiatalos populációk által teremtett meglévő és jövőbeli igények, különösen az egészség, az oktatás és a foglalkoztatás kérdésében, nagy kihívásokat jelentenek a családok, helyi közösségek, országok és a nemzetközi közösség számára. Az első és legfontosabb ezek közül a felelősségek közül annak a biztosítása, hogy minden gyermek kívánt gyermek legyen. A második felelősségünk annak a felismerése, hogy a jövőre nézve a gyermekek jelentik a legfontosabb erőforrást, és a fenntartott gazdasági növekedés, illetve fejlődés eléréséhez elengedhetetlen, hogy a szülők és a társadalom többet fektessen beléjük.

Célkitűzések

6.7. A célkitűzések a következők:

- (a) A lehető legnagyobb mértékben támogatni a világ jövőbeli emberi erőforrását jelentő gyermekek, serdülők és fiatalok egészségét, jólétét és képességeit, a Gyermekekért Világsúcson vállalt, ezzel kapcsolatos elkötelezettségekkel összhangban és a Gyermekek Jogai Egyezménynek megfelelően;
- (b) Kielégíteni a serdülők és a fiatalok, különösen a fiatal nők speciális igényeit, különösen a fiatal nőket, kellő tekintettel kreatív képességeikre, társadalmi, családi és közösségi támogatásukra, foglalkoztatási lehetőségeikre, a politikai folyamatban való részvételükre, és az oktatáshoz, egészségügyhöz, tanácsadáshoz és magas színvonalú reprodukív egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésükre;
- (c) Bátorítani a gyermekeket, serdülőket és fiatalokat, különösen a fiatal nőket, hogy folytassák a tanulmányaikat, amely jobb életet tesz lehetővé számukra, megnöveli emberi lehetőségeiket, és hogy segít megelőzni a korai házasságokat és a magas kockázatú terhességeket, és csökkenti az ezzel kapcsolatos halálozások és megbetegedések számát.

Cselekvések

6.8. Az országoknak magas prioritást és figyelmet kell szentelniük a gyermekek és fiatalság, különösen az utcán élő gyermekek és fiatalok védelme, túlélése és fejlődése összes dimenziójának, és minden erőfeszítést meg kell tenniük, hogy megszüntessék a szegénység gyermekekre és fiatalokra gyakorolt ártalmas hatásait, beleértve az alultápláltságot és a megelőzhető betegségeket. Egyenlő tanulási lehetőségeket kell biztosítaniuk a fiúk és lányok részére minden szinten.

6.9. Az országoknak hatékony lépéseket kell tenniük a gyermekek, serdülők és fiatalok elhanyagolásának, mindenféle kizsákmányolásának és bántalmazásának, mint például az emberrablás, megerőszakolás és vérfertőzés, pornográfia, emberkereskedelem, elhagyás és prostitúció kezelésére. Az országoknak különösen annak érdekében kell megfelelő

lépéseket tenniük, hogy mind határaikon belül, mind azokon kívül megszüntessék a gyermekek szexuális bántalmazását.

6.10. Minden országnak törvényt kell hoznia és szigorúan érvényesítenie a gyermekek gazdasági kizsákmányolása, fizikai vagy mentális bántalmazása vagy elhanyagolása ellen, összhangban a Gyermekek Jogai Egyezményben és más ide tartozó ENSZ okiratokban vállalt kötelezettségekkel. Az országoknak támogatást és rehabilitációs szolgáltatásokat kell biztosítaniuk azok számára, akik ilyen bántalmazásoknak esnek áldozatul.

6.11. Az országoknak olyan társadalmi-gazdasági környezetet kell teremteniük, amely minél előbb az összes gyermekházasság és más egybekelés megszüntetéséhez vezet, és helyteleníteniük kell a korai házasságot. Az országok oktatási programjaiban hangsúlyozni kell a házassággal járó társadalmi kötelezettségeket. A Kormányoknak lépéseket kell tenniük a fiatal terhes nők hátrányos megkülönböztetésének megszüntetésére.

6.12. Minden országnak kollektív intézkedéseket kell elfogadnia, hogy enyhítse a gyermekek szenvedését a fegyveres konfliktusokban és más katasztrófák során, valamint segítséget nyújtson az ezen konfliktusok és katasztrófák áldozataul esett gyermekek rehabilitációjához.

6.13. Az országoknak arra kell törekedniük, hogy kielégítsék a fiatalok szükségleteit és törekvéseit, főleg a hivatalos és nem hivatalos tanulás, tréning, foglalkoztatási lehetőségek, lakhatás és egészség területén, ezáltal biztosítva integrációjukat és részvételüket a társadalom minden területén, beleértve részvételüket a politikai folyamatban és a vezetői szerepekre való felkészülést.

6.14. A Kormányok a civil szervezetek és a magánszektor aktív támogatásával hozzanak létre képzési és foglalkoztatási programokat. Elsődleges fontosságot kell tulajdonítani a fiatalok alapvető igényeire való válaszlásnak, életminőségük javításának és a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásuk növelésének.

6.15. A fiatalságot aktívan be kell vonni a mindennapi életükre közvetlen hatással bíró fejlesztési tevékenységek tervezésébe, kivitelezésébe és értékelésébe. Ez különösen fontos a következőkre vonatkozóan: információs, oktatási és kommunikációs tevékenységek, valamint a reprodukív és szexuális egészséggel kapcsolatos szolgáltatások, beleértve a korai terhességek megelőzését, a szexuális oktatást, valamint a HIV/AIDS és az egyéb szexuális úton terjedő betegségek megelőzését. Ezeknek a szolgáltatásoknak a hozzáférhetőségét, valamint titkosságát és bizalmas jellegét a szülők támogatásával és irányításával, valamint a Gyermek Jogai Egyezményrel összhangban biztosítani kell.

Ezen felül szükség van oktatási programokra az élettervezési képességek, az egészséges életmód, és a szerhasználat aktív elutasításának elősegítésére.

C. Idős emberek

Alap a cselekvésre

6.16. A termékenységi szintek visszaesése, amelyet megerősít a halálozási szintek folyamatos csökkenése, alapvető változásokat okoznak a legtöbb társadalom körstruktúráiban, leginkább az idősök arányának és számának rekordértékű növekedésében, beleértve a nagyon idősök számának növekedését. A fejlettebb régiókban hat emberből körülbelül egy legalább 60 éves, és ez az arány megközelíti majd a négy emberből egyet 2025-re. Külön figyelmet érdemel azon fejlődő országok helyzete, amelyek nagyon gyors csökkenést tapasztaltak termékenységi szintjeikben. A legtöbb társadalomban a nők alkotják az idős népesség nagy részét, mivel tovább élnek, mint a férfiak, és sok országban az idős szegény nők különösen veszélyeztetettek. Az idősebb korcsoportok állandó növekedése a nemzeti populációkban mind abszolút számokban, mind a munkaképes korú népességhez viszonyítva, nagy jelentőséggel bír a legtöbb ország számára, különösen az idősök segítésére létező formális és nem formális lehetőségek jövőbeli megvalósíthatósága szempontjából. A népesség „előregedésének” gazdasági és társadalmi hatása minden társadalom számára egyben lehetőség és kihívás. Sok ország

most felülvizsgálja irányelveit ama alapelv fényében, hogy az idős emberek a társadalom emberi erőforrásainak értékes és fontos részét képezik. Szintén igyekeznek felismerni, hogy hogyan lehet az idős embereket a legjobban segíteni hosszú távú támogatási szükségleteikben.

Célkitűzések

6.17. A célkitűzések a következők:

- (a) Megfelelő mechanizmusok által növelni az idős emberek önellátását, és olyan feltételeket teremteni, amelyek elősegítik az élet minőséget és képessé teszik őket, a független életre és munkára saját közösségeikben, amilyen sokáig lehetséges vagy kívánatos;
- (b) Fejlesztani az egészségügy rendszereit, valamint az idősek gazdasági és társadalmi biztonságának rendszereit, ahol szükséges, külön figyelmet fordítva a nők szükségleteire;
- (c) Kifejlesztani egy mind formális, mind nem formális szociális támogató rendszert, azzal a céllal, hogy javítsák a családok képességét az idős emberek családon belüli ellátására.

Tevékenységek

6.18. A közép és hosszú távú társadalmi-gazdasági tervezésnél a kormány minden szintjének figyelembe kell vennie az idős emberek növekvő számát és arányát a társadalomban. A Kormányoknak társadalombiztosítási rendszereket kell kiépíteniük, amelyek az idősek számára biztosítják a nagyobb generációk közötti és generációkon belüli méltányosságot és szolidaritást; támogatást nyújtanak számukra a többgenerációs családok ösztönzése, valamint az egyre növekvő számú gyenge egészségű idős ember számára történő hosszú távú támogatás és szolgáltatások nyújtása révén.

6.19. A Kormányoknak arra kell törekedniük, hogy növeljék az idősödő emberek önellátását a társadalomban való folyamatos részvételük megkönnyítésére. Az idős emberekkel egyeztetve, a Kormányoknak biztosítaniuk kell a szükséges feltételek

kiépítését, amelyek lehetővé teszik az idős emberek számára, hogy önmaguk által meghatározott, egészséges és termelékeny életet éljenek, és hogy a társadalom javára teljes mértékben kihasználják az életük során szerzett készségeket és képességeket. Az idősek által a családok és társadalom számára különösen önkéntesként és gondozóként nyújtott értékes hozzájárulásnak meg kell kapnia az őt megillető elismerést és ösztönzést.

6.20. A Kormányoknak a civil szervezetekkel és a magánszektormal együttműködve meg kell erősíteniük az idős emberek számára létrehozott hivatalos és nem hivatalos támogatási rendszereket és biztonsági hálókat, valamint el kell törölniük az idősek elleni erőszak és a diszkrimináció minden formáját, minden országban, különös figyelmet fordítva az idős nők igényeire.

D. Bennszülött emberek

Alap a cselekvésre

6.21. A bennszülött embereknek sajátos, és fontos látásmódja van a népesedés és fejlődés kapcsolataival kapcsolatban, gyakran egészen különböző azon populációk látásmódjától, amelyekkel kapcsolatban állnak a nemzeti határokon belül. A világ néhány régiójában, a bennszülött emberek a népességsökkenés hosszú időszakai után most állandó, és néhány helyen hirtelen népességnövekedést tapasztalnak, amely a csökkenő halandóság következménye, noha a megbetegedések száma és a halandóság általában még mindig magasabb náluk, mint a nemzeti népesség más csoportjainál. Más régiókban azonban még mindig állandó népességsökkenést tapasztalnak a külső betegségekkel való érintkezés, a föld és erőforrások elvesztése, az ökológiai rombolás, lakóhelyük elhagyására kényszerítés, családjaik, közösségeik és társadalmi rendszerük áttelepítése és megzavarása következményeként.

6.22. Sok bennszülött ember helyzetét gyakran meghatározza a diszkrimináció és az elnyomás, amelyek egyes esetekben még intézményesítettek is a nemzeti törvényekben és a kormányzási struktúrákban. Sok esetben a termelés és fogyasztás nem fenntartható

formái a társadalom egészében kulcstényezők földjeik ökológiai stabilitásának folyamatos tisztításában, valamint a folyamatos nyomásgyakorlásban hogy elűzzék őket ezekről a területekről. A bennszülött emberek úgy vélik, hogy ősi földjeikhez való jogaik elismerése elválaszthatatlanul kapcsolódik a fenntartható fejlődéshez. A bennszülött emberek követelik a bennszülött kultúra, szellemiség, életmódok és fenntartható fejlődési modellek, beleértve a földbirtoklás, a nemek közötti kapcsolatok, az erőforrás használat és a családtervezési tudás és gyakorlat hagyományos rendszereinek nagyobb tiszteletben tartását. Nemzeti, regionális és nemzetközi szinteken a bennszülött emberek látásmódja növekvő elismerést kapott, amint azt többek között a Bennszülött Emberek Munkacsoportjának jelenléte az ENSZ Környezetvédelmi és Fejlesztési Konferenciáján, valamint az 1993-as évnek a Közgyűlés által a Világ Bennszülött Embereinek Nemzetközi Événévé való nyilvánítása is tükrözi.

6.23. A nemzetközi közösségnek az a döntése, hogy kikiáltsák a Világ Bennszülött Embereinek Nemzetközi Évtizedét, amelyet 1994. december 10-től el kell kezdeni, egy további fontos lépést képvisel a bennszülött emberek törekvéseinek teljesítése felé. Az évtized célját, amely a nemzetközi együttműködés megerősítése azoknak a problémáknak a megoldására, amelyekkel a bennszülött emberek szembesülnek, olyan területeken, mint például az emberi jogok, környezetvédelem, fejlődés, oktatás és egészségügy, a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia és a jelenlegi Akcióprogram szándékához kapcsolódó célként ismerik el. Ennek megfelelően a bennszülött emberek sajátos szempontjai be vannak építve a jelen Akcióprogram egészébe, a megfelelő fejezeteinek keretein belül.

Célkitűzések

6.24. A célkitűzések a következők:

- (a) Belefoglalni a bennszülött közösségek szempontjait és szükségleteit az őket érintő népesedési, fejlesztési és környezetvédelmi programok tervezésébe, megvalósításába, nyomonkövetésébe és értékelésébe;

- (b) Biztosítani, hogy a bennszülött emberek olyan népesedéssel és fejlesztéssel kapcsolatos szolgáltatásokban részesüljenek, amelyeket társadalmilag, kulturálisan és ökológiailag megfelelőnek ítélnék;
- (c) Kezelnit azokat a társadalmi és gazdasági tényezőket, amelyek hátrányosan érintik a bennszülött embereket.

Cselekvések

6.25. A Kormányoknak és más fontos társadalmi intézményeknek fel kell ismerniük a bennszülött emberek elkülönülő szempontját a népesedés és fejlesztés kérdéseiről, és a bennszülött emberekkel konzultálva valamint az érintett civil, illetve kormányok közötti szervezetekkel együttműködve foglalkozniuk kell sajátos igényeikkel, beleértve az alapfokú egészségügyi ellátásra és reprodukív egészségügyi szolgáltatásokra való igényüket. Az emberi jogok megsértésének és a diszkriminációnak, különösen a kényszerítésnek minden formáját meg kell szüntetni.

6.26. A Világ Bennszülött Embereinek Nemzetközi Évtizede tevékenységeinek keretein belül, az Egyesült Nemzeteknek a bennszülött emberekkel és érintett szervezeteikkel teljes mértékben együttműködve fejlesztenie kell a bennszülött emberek jobb megértését és adatokat kell gyűjtenie mind jelenlegi, mind múltbeli demográfiai jellemzőikről, a bennszülött emberek népesedési helyzetének jobb megértésének eszközeként. Külön erőfeszítések szükségesek, hogy a bennszülött emberekre vonatkozó statisztikákat integrálják a nemzeti adatgyűjtő rendszerbe.

6.27. A Kormányoknak tiszteletben kell tartaniuk a bennszülött emberek kultúráját és lehetővé kell tenniük számukra, hogy birtokaik legyenek és kezeljék a földjeiket, megvédjék és helyreállítsák a természeti erőforrásokat és ökoszisztemeket, amelyektől a bennszülött emberek túlélése és jólléte függ, és a bennszülött emberekkel egyeztetve ezt figyelembe kell venniük a nemzeti népesedési és fejlesztési irányvonalak kialakításánál.

E. Fogyatékkal élő emberek

Alap a cselekvésre

6.28. A fogyatékkal élő emberek a társadalom jelentős részét teszik ki. A Fogyatékkal élő személyekkel kapcsolatos világ akcióprogram (1983-1992) megvalósítása hozzájárult a nagyobb tudatossághoz és kiterjedtebb tudáshoz a fogyatékkal kapcsolatos ügyekben, növelte a fogyatékkal élő személyek és az érintett szervezetek szerepét, és hozzájárult a fogyatékkal kapcsolatos jogszabályok javításához és kibővítéséhez. Mindamellet továbbra is nagy szükség van a cselekvés folytatására, a megfelelő intézkedések előmozdítására, a fogyatékkal megelőzéséhez, a rehabilitációhoz és azért, hogy a fogyatékkal élő személyek teljes mértékű részvételének és egyenlőségének céljai megvalósuljanak. 1992. december 16-i 47/88. határozatában a Közgyűlés többek között a Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferenciát is ösztönzi, hogy gondolja át a Konferencia témájához kapcsolódó fogyatékkal kapcsolatos ügyeket.

Célkitűzések

6.29. A célkitűzések a következők

- (a) Biztosítani minden fogyatékkal élő személy jogainak érvényesítését, és részvételüket a társadalmi, gazdasági és kulturális élet minden szegmensében;
- (b) Létrehozni, javítani és fejleszteni a szükséges körülményeket, amelyek biztosítani fogják a fogyatékkal élő emberek egyenlő lehetőségeit, valamint képességeik értékelését a gazdasági és társadalmi fejlődés során;
- (c) Biztosítani a fogyatékkal élő személyek méltóságát, és elősegíteni önállóságukat.

Tevékenységek

6.30. A Kormányoknak minden szinten át kell gondolniuk az erkölcsi és emberi jogi dimenziók szempontjából a fogyatékossgal élő személyek szükségleteit. A Kormányoknak többek között el kell ismernie a reprodukív egészségüggyel, beleértve a családtervezéssel és szexuális egészséggel, a HIV/AIDS-szel, információval, oktatással és kommunikációval kapcsolatos szükségleteket. A Kormányoknak meg kell szüntetniük a fogyatékos embereket a reprodukív jogokkal, a háztartás és család létrehozásával, és nemzetközi migrációval kapcsolatban érő diszkrimináció specifikus formáit, miközben számításba kell venniük a nemzeti bevándorlási szabályozások szempontjából releváns egészségügyi és egyéb megfontolásokat.

6.31. A Kormányoknak minden szinten ki kell fejleszteniük a fogyatékkal élő emberek szükségleteinek megfelelő infrastruktúrát, különös tekintettel oktatásukra, képzésükre és rehabilitációjukra.

6.32. A Kormányoknak minden szinten be kell vezetniük és támogatniuk kell egy rendszert a fogyatékossgal élő személyek társadalmi és gazdasági integrációjának utánkövetésére.

VII. Fejezet

REPRODUKTÍV JOGOK ÉS REPRODUKTÍV EGÉSZSÉG

7.1. Ez a fejezetet leginkább a második fejezetben, különösen a bevezető bekezdésekben található alapelvek vezérelték.

A. Reproductív jogok és reproductív egészség

Alap a cselekvésre

7.2. A reproductív egészség a teljes fizikai, mentális és társadalmi jóllét állapota, és nem csupán a betegség vagy a fogyatékoság hiánya, a reproductív rendszerhez és annak funkcióihoz és folyamataihoz kapcsolódó összes kérdésekben. A reproductív egészség ezért azt jelenti, hogy az emberek képesek kielégítő és biztonságos szexuális életet élni, valamint megvan a képességük a reprodukcióra, és a szabadságuk annak eldöntésére, hogy akarják-e a reprodukciót, és ha igen, akkor mikor és milyen gyakran. Ebben az utolsó feltételben benne foglaltatik a nőknek és férfiaknak az a joga, hogy tájékoztatást kapjanak, és hozzájussanak a biztonságos, hatékony és megfizethető, általuk választott családtervezési módszerekhez, csakúgy, mint az általuk választott nem törvénybe ütköző termékenység szabályozási módszerekhez, valamint a megfelelő egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés joga, amely lehetővé teszi a nők számára, hogy biztonságban menjenek keresztül a terhességen és a szülésen, és az egészséges újszülött születésére a legnagyobb esélyt nyújtja a pároknak. A reproductív egészség fenti meghatározásával összhangban, a reproductív egészségügyi ellátást úgy definiálhatjuk, mint módszerek, technikák és szolgáltatások együttesét, amely hozzájárul a reproductív egészséghez és jólléthez, a reproductív egészségügyi problémák megelőzése és kezelése által. Magában foglalja a szexuális egészséget is, amelynek célja az élet és a személyes kapcsolatok jobbítása, és nem csupán a reprodukcióhoz és a szexuális úton terjedő betegségekhez kapcsolódó ellátás és tanácsadás.

7.3. Szem előtt tartva a fenti meghatározást, a reprodukív jogok magukban foglalnak bizonyos emberi jogokat, amelyeket már elismertek nemzeti törvényekben, nemzetközi emberi jogi dokumentumokban, és más megegyezések dokumentumaiban. Ezek a jogok minden pár és egyén azon alapvető jogának elismerésén nyugsznak, hogy szabadon és felelősen dönthessenek gyermekeik számáról, időzítéséről és a születésük közt várt időről, és hogy rendelkezzenek az ehhez szükséges tájékozottsággal és eszközökkel, valamint a párok és egyének legmagasabb minőségű szexuális és reprodukív egészség eléréséhez való jogának elismerésén. Ez magában foglalja azon jogukat is, hogy a reprodukcióval kapcsolatos döntéseiket diszkriminációtól, kényszertől és erőszaktól szabadon hozhassák meg, amint az az emberi jogi dokumentumokban áll. Ennek a jognak a gyakorlásánál figyelembe kell venniük már élő, és jövőben születendő gyermekeik szükségleteit, és a közösség iránti felelősségüket. Eme jogok felelős gyakorlásának elősegítése kell hogy legyen a Kormányok és közösségek által támogatott politikák és programok alapeszméje a reprodukív egészségügy, beleértve a családtervezés területén. Elkötelezettségük részeként teljes figyelmet kell szentelniük a kölcsönös tiszteleten és méltányosságon alapuló nemek közötti kapcsolatok támogatásának, és különösen a serdülők oktatás és szolgáltatások iránti igényeire való válaszadásnak, hogy lehetővé tegyék számukra a szexualitásukkal való pozitív és felelős bánásmódot. A reprodukív egészség sokakat elkerül a világon élő emberek közül olyan tényezők miatt, mint az emberi szexualitással kapcsolatos nem megfelelő szintű ismeretek; nem megfelelő vagy gyenge minőségű reprodukív egészséggel kapcsolatos információ és szolgáltatások; a magas kockázatú szexuális viselkedés gyakorisága; diszkriminatív társadalmi gyakorlat; negatív hozzáállás a nőkhöz és lányokhoz; valamint számos nő és lány korlátozott hatalma saját szexuális és reprodukív élete felett. A serdülők különösen veszélyeztetettek a legtöbb országban az információ és a megfelelő szolgáltatások hiánya miatt. Az idősebb nőknek és férfiaknak eltérő reprodukív és szexuális egészségügyi problémáik vannak, amelyeket gyakran nem megfelelően kezelnek.

7.4. A jelen Akcióprogram megvalósítását a szexuális egészséget is magában foglaló reprodukív egészség fenti átfogó meghatározásának kell vezérelnie.

Célkitűzések

7.5. A célkitűzések a következők:

- (a) Biztosítani, hogy minden felhasználó számára elérhető, megfizethető, elfogadható és megfelelő legyen az átfogó és tényszerű információ, valamint a reprodukatív egészségügyi szolgáltatások teljes skálája, beleértve a családtervezést;
- (b) Lehetővé tenni és támogatni az önkéntes döntéseket a gyermekvállalással és a családtervezés felhasználók által választott módozataival kapcsolatban, csakúgy, mint a termékenységszabályozás felhasználók által választott egyéb módszereivel kapcsolatban, amelyek nem törvényellenesek, valamint lehetővé tenni és támogatni, hogy a felhasználók birtokában legyenek az ehhez szükséges információnak, oktatásnak, és lehetőségeknek;

A helyi közösségek körülményeinek változatosságát figyelembe véve kielégíteni az életciklus során változó reprodukatív egészségügyi szükségleteket.

Cselekvések

7.6. Minden országnak törekednie kell arra, hogy a reprodukatív egészségügyet az egészségügyi alapellátó rendszer által hozzáférhetővé tegye minden megfelelő korú egyén számára, a lehető legkorábban, de legkésőbb 2015-ig. A reprodukatív egészségügynek az alapvető egészségügyi ellátás keretén belül magában kell foglalnia többek között a következőket: családtervezési tanácsadást, információt, oktatást, kommunikációt és szolgáltatásokat; terhes-, biztonságos szülési-, és szülés utáni gondozási oktatást és szolgáltatásokat, legfőképp szoptatási, valamint újszülött és női egészségügyi ellátást; a meddőség megelőzését és megfelelő kezelését; abortuszt, ahogy azt a 8.25. bekezdés meghatározza, beleértve az abortusz megelőzését és következményeinek kezelését; a reprodukatív rendszer fertőzéseinek kezelését; a szexuális úton terjedő betegségek és egyéb reprodukatív egészségügyi problémák kezelését; és megfelelő információt, oktatást, és tanácsadást az emberi szexualitással, a reprodukatív egészséggel, és a felelős szülőséggel kapcsolatban. Szükség esetén mindig álljon rendelkezésre beutalási lehetőség a családtervezési szolgáltatásokra, valamint az alábbiak komplikációinak további diagnózisára és kezelésére: terhesség, szülés, abortusz, meddőség, reprodukatív-traktus fertőzések, mellrák és a reprodukatív rendszer rákfajtái, és

szexuális úton terjedő betegségek, beleértve a HIV/AIDS-et. A káros gyakorlatok, például a női nemi szervek csonkításának aktív helytelenítése szintén az alapvető egészségügyi ellátás, beleértve a reprodukív egészségügyi ellátó programok integratív része kell, hogy legyen.

7.7. A reprodukív egészségügyi programokat úgy kell kialakítani hogy a nők, beleértve a serdülők szükségleteit szolgálják, és mindenképp bevonják a nőket a vezetésbe, tervezésbe, döntéshozatalba, irányításba, megvalósításba, szervezésbe és a szolgáltatások értékelésbe. A Kormányoknak és más szervezeteknek pozitív lépéseket kell tenniük, hogy bevonják a nőket az egészségügyi ellátó rendszer minden szintjén.

7.8. Innovatív programokat kell kifejleszteni, hogy az információt, tanácsadást és a reprodukív egészségügyi szolgáltatásokat elérhetővé tegyék a serdülők és felnőtt férfiak számára. Az ilyen programoknak oktatniuk kell a férfiakat, és képessé kell tenniük őket, hogy egyenlőbb részt vállaljanak a családtervezésben, és a háztartási, valamint gyermeknevelési kötelezettségekben, és hogy elfogadják nagyobb felelősségüket a szexuális úton terjedő betegségek megelőzésében.

A programoknak el kell érnie a férfiakat a munkahelyükön, otthon, valamint ott, ahol összegyűlnek kikapcsolódni. A szülők támogatásával és iránymutatásával, valamint a Gyermekek Jogairól szóló Egyezményrel összhangban a fiúkat és a serdülőket is el kell érni, az iskolákon és ifjúsági szervezeteken keresztül, valamint mindenhol, ahol összegyűlnek. Az önkéntes és megfelelő férfi fogamzásgátlási módszereket csakúgy, mint a szexuális úton terjedő betegségek, beleértve az AIDS megelőzését támogatni kell és elérhetővé kell tenni adekvát információ és tanácsadás segítségével.

7.9. A Kormányoknak elő kell segíteniük a reprodukív egészségügyi szolgáltatásokban való sokkal nagyobb közösségi részvételt, a közegészségügyi programok irányításának decentralizálása, valamint a helyi civil szervezetekkel és magán egészségügyi szolgáltatókkal együttműködésben partnerségek létrehozása révén. Ösztönözni kell a civil szervezetek minden típusát, beleértve a helyi női csoportokat, szakszervezeteket,

szövetkezeteket, ifjúsági programokat és vallásos csoportokat, hogy vegyenek részt a jobb reprodukív egészség elősegítésében.

7.10. A fejlődő országokban működő programok nemzetközi támogatásának veszélyeztetése nélkül, a nemzetközi közösségnek szükség esetén meg kell fontolnia a központilag irányított gazdaságból piacgazdasággá átalakuló gazdaságú, gyenge, egyes esetekben romló reprodukív egészséggel rendelkező országok oktatásra, technikai segítségre, rövid távú fogamzásgátló ellátásra való igényét. Ezeknek az országoknak ugyanakkor maguknak is nagyobb prioritást kell adniuk a reprodukív egészségügyi szolgáltatásoknak, beleértve a fogamzásgátlási eszközök átfogó választékát, és kezelniük kell jelenlegi függésüket az abortusztól, mint termékenységszabályozási eszköztől, a határaik között élő nők jobb tájékoztatás és több választási lehetőség iránti igényének sürgős kielégítésével.

7.11. A bevándorlóknak, és a lakóhelyük elhagyására kényszerült személyeknek a világ számos részén korlátozott a reprodukív egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésük, és reprodukív egészségük, valamint jogaik különböző súlyos veszélyeknek vannak kitéve. A szolgáltatásoknak különösen érzékenyeknek kell lenniük az egyes nők és serdülők szükségleteire, és fogékonyak gyakran kiszolgáltatott helyzetükre, különös tekintettel azokra, akik szexuális erőszak áldozatai.

B. Családtervezés

Alap a cselekvésre

7.12. A családtervező programoknak arra kell törekedniük, hogy az egyének és párok számára lehetővé tegyék a gyermekeik számával, és a születésük között várt idővel kapcsolatos szabad és felelős döntést, és biztosítsák az ehhez szükséges információt és eszközöket, valamint hogy biztosítva legyen az információn alapuló választás, és elérhetővé váljon a biztonságos és hatékony módszerek teljes skálája. A népesedéssel kapcsolatos oktatás és a családtervezési programok számos különböző helyzetben való sikeressége bizonyítja, hogy a tájékozott egyének mindenhol képesek a felelős cselekvésre és felelősen is fognak cselekedni saját, valamint családjaik és közösségeik szükségletei szerint. Az információn alapuló szabad választás alapelve alapvető fontosságú a családtervezési programok hosszú távú sikeréhez. A kényszerítés semmilyen formája nem kaphat szerepet. Minden társadalomban számos gazdasági és társadalmi ösztönző és visszatartó hatás van, amelyek befolyásolják az egyéni gyermekvállalással és családmérettel kapcsolatos döntéseket. Az elmúlt évszázad során számos Kormány kísérletezett ilyen programokkal, beleértve a különböző ösztönzőket és visszatartókat, a termékenység csökkentésének vagy növelésének érdekében. A legtöbb ilyen program csak elhanyagolható hatást gyakorolt a termékenységre, és néhány esetben éppen ellentétes hatást ért el. A Kormányok családtervezéssel kapcsolatos céljait az információ és szolgáltatások iránti betöltetlen igény kielégítéseként kell meghatározni. Noha a demográfiai célok jogszerűen a Kormányok fejlesztési stratégiáinak tárgyát képezik, nem szabad ezeket az ügyfelek számára vonatkozó kvóták, vagy célkitűzések formájában a családtervezési szolgáltatásnyújtókra erőltetni.

7.13. Az elmúlt három évtized során a modern fogamzásgátlás biztonságosabb módszereinek növekvő elérhetősége annak ellenére, hogy néhány szempontból még mindig nem volt megfelelő, a világ nagy részén nagyobb lehetőséget engedett meg a reprodukcióval kapcsolatos kérdésekben való egyéni választásra és felelős döntésre. Jelenleg a fejlődő régiókban élő párok körülbelül 55%-a használ valamilyen

családtervezési módszert. Ez az adat közel ötszörös növekedést jelent az 1960-as évekhez képest. A családtervezési programok jelentős mértékben hozzájárultak a fejlődő országok átlagos termékenységi rátájának csökkenéséhez az 1960-as években egy asszonyra jutó 6-7 gyermekről a jelenlegi körülbelül 3-4 gyermekre. Mindamellet, a modern családtervezési módszerek teljes skálája még mindig elérhetetlen legalább 350 millió pár számára világszerte, akik közül sokan szeretnének várni a következő terhesség előtt, vagy szeretnék megelőzni azt. A felmérési adatok arra utalnak, hogy jelenleg világszerte körülbelül további 120 millió nő használna modern családtervezési módszert, ha könnyen elérhető lenne a pontosabb információ valamint a megfizethető szolgáltatások, és ha a partnerek, a tágabb család és a közösség hozzáállása támogatóbb lenne. Ezek a számok nem tartalmazzák a szexuálisan aktív nem házasságban élő egyének jelentős és egyre növekvő számát, akiknek szükségük és igényük is van az információra és a szolgáltatásokra. Az 1990-es évtized során a reprodukív korú párok száma évente körülbelül 18 millióval fog nőni. Szükségleteik kielégítésének, és a már meglévő nagy szolgáltatási hiányok betöltésének érdekében az elkövetkező néhány évben nagyon gyorsan kell majd bővülnie a családtervezési és fogamzásgátlási ellátásnak. A családtervezési programok minősége gyakran közvetlenül összefügg a fogamzásgátlók használatának szintjével és folyamatosságával, valamint a szolgáltatások iránti igény növekedésével. A családtervezési programok akkor működnek a legjobban, amikor a szorosan kapcsolódó egészségügyi igényekkel foglalkozó szélesebb reprodukív egészségügyi programok részei, vagy ilyenekhez kapcsolódnak, valamint, amikor a nők teljes mértékben részt vesznek a szolgáltatások tervezésében, a szolgáltatásnyújtásban, a szolgáltatások irányításában és értékelésében.

Célkitűzések

7.14. A célkitűzések a következők:

- (a) Segíteni a pároknak és az egyéneknek, hogy reprodukív céljaikat olyan keretek között tudják megvalósítani, amelyek elősegítik az optimális egészséget, felelősséget, és családi jóllétet, és tiszteletben tartják minden személy méltóságát, és gyermekei számának, valamint a születések idejének és a két születés közt várt idő megválasztásához való jogát;

- (b) Megelőzni a nem kívánt terhességeket és csökkenteni a magas kockázatú terhességek előfordulását, valamint a morbiditást és a mortalitást;
- (c) Megfizethetővé, elfogadhatóvá, és elérhetővé tenni a minőségi családtervezési szolgáltatásokat mindenki számára, akiknek szüksége és igénye van rá, ugyanakkor megőrizni a bizalmas jelleget;
- (d) Javítani a családtervezési javaslatok, információ, oktatás, kommunikáció, tanácsadás és szolgáltatások minőségét;
- (e) Növelni a férfiak részvételét a családtervezés valódi gyakorlatában, valamint részvállalásukat a családtervezés iránti felelősségben;
- (f) Támogatni a szoptatást a két születés közti távolság növelésének érdekében.

Cselekvések

7.15. A Kormányoknak és a nemzetközi szervezeteknek minden rendelkezésükre álló eszközt fel kell használniuk, hogy támogassák az önkéntes választás alapelvét a családtervezésben.

7.16. A következő néhány évben minden országnak meg kell vizsgálnia a jó minőségű családtervezési szolgáltatások iránti nemzeti igény mértékét, és ennek reprodukív egészségügyi összefüggésbe való integráltságát, különös figyelmet szentelve a népesség legveszélyeztetettebb és leggyengébben ellátott csoportjainak. Minden országnak lépéseket kell tennie, hogy a lehető leghamarabb kielégítse népe családtervezési szükségleteit, és arra kell törekednie, hogy minden esetben legkésőbb 2015-ig biztosítsa a nem törvényellenes, biztonságos és megbízható családtervezési módszerek, és a kapcsolódó reprodukív egészségügyi szolgáltatások általános elérhetőségét. Célul az egyének és párok reprodukív céljaik elérésében való segítségét, valamint a saját választáson alapuló gyermekvállalás jogának gyakorlására való teljes lehetőség biztosítását kell kitűzni.

7.17. Minden szinten sürgetjük a Kormányokat, hogy hozzanak létre ellenőrző és értékelő rendszereket a felhasználó központú szolgáltatások számára azzal a céllal, hogy felderítsék, megelőzzék és ellenőrizzék a családtervezési vezetők és szolgáltatás-nyújtók visszaéléseit, és biztosítsák a szolgáltatások minőségének folyamatos javulását. E célból a

Kormányoknak biztosítaniuk kell a családtervezési és kapcsolódó reprodukív egészségügyi szolgáltatások nyújtása során az emberi jogoknak és az erkölcsi, szakmai normáknak való megfelelést, valamint a kapcsolódó szolgáltatásnyújtást, amelyek célja a felelős, önkéntes, és tájékozottságon alapuló hozzájárulás. Az in-vitro megtermékenyítési technikákat a megfelelő erkölcsi irányelvekkel és egészségügyi követelményekkel összhangban kell biztosítani.

7.18. A civil szervezeteknek aktív szerepet kell játszaniuk a közösségi és családi támogatás mozgósításában a reprodukív egészségügyi szolgáltatások, beleértve a családtervezés elérhetőségének és elfogadhatóságának növelése számára, és együtt kell működniük a Kormányokkal a tájékozott választáson alapuló ellátás előkészítésében és nyújtásában, valamint a köz és magánszférához tartozó programok, beleértve saját programjaik ellenőrzésének segítésében.

7.19. A kielégítetlen szükségletek megválaszolására tett erőfeszítések részeként minden országnak arra kell törekednie, hogy a családtervezési szolgáltatások felhasználásának útjában álló még meglévő nagyobb akadályokat azonosítsák és megszüntessék. Ezen akadályok egy része a jelenlegi családtervezési szolgáltatások alkalmatlanságához, gyenge minőségéhez és költségéhez kapcsolódik. A köz-, magán-, és civil családtervezési szervezeteknek arra kell törekedniük, hogy megszüntessék a családtervezés felhasználásának összes programhoz kapcsolódó akadályát 2005-ig, azáltal, hogy újra tervezik és kiterjesztik az információt, a szolgáltatásokat, és minden egyéb eszközt, amely növeli a párok és egyének képességét a gyermekeik számáról, valamint a születésük idejéről és a születések között eltelt időről való szabad és tájékozott döntésre, illetve a szexuális úton terjedő betegségek elleni védekezésre.

7.20. A Kormányoknak konkrétan az információ és a családtervezési szolgáltatások és módszerek elérhetőségének útjában álló szükségtelen jogi, orvosi, klinikai és szabályozási akadályok elhárításával kell megkönnyíteniük a párok és egyének számára, hogy felelősséget vállaljanak saját reprodukív egészségükért.

7.21. Minden közösségi és politikai vezetőt sürgetünk, hogy vállaljon erős, fenntartott és jól látható szerepet a családtervezési és reprodukív egészségügyi szolgáltatások nyújtásának és felhasználásának elősegítésében. A Kormányokat minden szinten sürgetjük, hogy az összes lehetséges csatornán keresztül olyan légkört hozzanak létre, amely kedvez a jó minőségű köz- és magán családtervezési és reprodukív egészségügyi tájékoztatásnak és szolgáltatásoknak. Végül a vezetőknek és jogalkotóknak minden szinten a reprodukív egészség, beleértve a családtervezés állami támogatását megfelelő pénzügyi támogatásokra, emberi és adminisztratív erőforrásokra kell fordítaniuk, hogy elősegítsék az összes ember szükségleteinek kielégítését, akik nem tudják a szolgáltatások teljes költségét kifizetni.

7.22. Ösztönözzük a Kormányokat, hogy erőfeszítéseik nagy részét ösztönző és visszatartó intézkedések helyett oktatási és önkéntes intézkedéseken keresztül összpontosítsák népesedési és fejlesztési célkitűzéseik elérésére.

7.23. Az elkövetkező években minden családtervezési programnak jelentős erőfeszítéseket kell tennie az ellátás minőségének javítására. Egyéb intézkedések mellett a programoknak:

- (a) Fel kell ismerniük, hogy a párok és egyének számára megfelelő módszerek változhatnak az életkortól, paritástól, család-méret preferenciától és más tényezőktől függően, illetve biztosítaniuk kell, hogy a férfiak és nők számára elérhető legyen a biztonságos és hatékony családtervezési módszerek és az információ lehető legszélesebb skálája annak érdekében, hogy lehetővé váljon számukra a szabad és tájékozott választás gyakorlása;
- (b) Biztosítaniuk kell a különböző családtervezési módszerekkel kapcsolatos teljes, és pontos információt, beleértve egészségi kockázatukat és hasznukat, lehetséges mellékhatásaikat, és hatékonyságukat a HIV/AIDS és egyéb szexuális úton terjedő betegségek terjedésének megelőzésében;
- (c) Biztonságosabbá, megfizethetőbbé, kényelmesebbé és elérhetőbbé kell tenniük a szolgáltatásokat a felhasználók számára, és megerősített logisztikai rendszerek

- révén biztosítaniuk kell a jó minőségű alapvető fogamzásgátlókkal való elégséges és folyamatos ellátást. Biztosítani kell a bizalmasságot és titoktartást;
- (d) Ki kell terjeszteniük és tovább kell fejleszteniük a szexuális és reprodukív egészségügyi ellátási és családtervezési képzéseket minden egészségügyi szolgáltatásnyújtó, egészségügyi oktató és vezető számára, beleértve az interperszonális kommunikációs és tanácsadási képzéseket;
 - (e) Biztosítaniuk kell a megfelelő utógondozást, beleértve a fogamzásgátló használat mellékhatásainak kezelését;
 - (f) Biztosítaniuk kell a kapcsolódó reprodukív egészségügyi szolgáltatásokat a helyszínen, vagy egy erős áttételi mechanizmuson keresztül;
 - (g) A teljesítmény mennyiségi mutatói mellett nagyobb hangsúlyt kell fektetniük a szolgáltatások jelenlegi és lehetséges felhasználóinak szempontjait figyelembe vevő minőségi mutatókra olyan eszközök révén, mint amilyenek például a hatékony irányítási információs rendszerek, és a szolgáltatások rendszeres értékeléséhez szükséges kutatási technikák;
 - (h) A családtervezési és reprodukív egészségügyi programoknak hangsúlyozniuk kell a szoptatási oktatási és támogatási szolgáltatásokat, amelyek egyszerre járulhatnak hozzá a születek közötti nagyobb szünetek közbeiktatásához, a jobb anyai és gyermek egészséghez, és a magasabb gyermek túléléshez.

7.24. A Kormányoknak megfelelő lépéseket kell tenniük, hogy segítsék a nőket az abortusz elkerülésében, amelyet semmi esetre sem szabad családtervezési eszközként elősegíteni, valamint minden esetben biztosítaniuk kell azoknak a nőknek a humánus ellátását és tanácsadását, akik már abortuszhoz folyamodtak.

7.25. Annak érdekében, hogy a következő évtized során, valamint utána válaszolni tudjon a fogamzásgátlók iránti alapvető mértékben növekvő igényre, a nemzetközi közösségnek haladéktalanul lépéseket kell tennie egy hatékony koordináló rendszer, valamint globális, regionális és kistérségi létesítmények létrehozására, a fejlődő és átmeneti gazdasággal rendelkező országok reprodukív egészségügyi programjaihoz elengedhetetlen fogamzásgátlók és egyéb termékek beszerzéséhez.

7.26. A reprodukív egészségügyi ellátási szolgáltatásoknak nem szabad az állami szektorra korlátozódnuk, hanem be kell vonódnuk a civil szervezeteknek és a magánszektornak is, közösségeik szükségleteivel és forrásaival összhangban, és adott esetben alkalmazva a költség megtérülés és a szolgáltatás nyújtás hatékony stratégiáit, beleértve a társadalmi marketinget és a közösségi alapú szolgáltatásokat. Külön erőfeszítéseket kell tenni az elérhetőség javítására, megkereső szolgáltatások révén.

C. Szexuális úton terjedő betegségek és a humán immundeficiencia vírus (HIV) megelőzése

Alap a cselekvésre

7.27. A szexuális úton terjedő betegségek előfordulása világszerte magas és növekvő. A helyzet jelentős mértékben rosszabbodott a HIV járvány megjelenésével. Habár néhány szexuálisan terjedő betegség előfordulása stabilizálódott a világ egyes részein, sok régióban növekvő esetszám tapasztalható.

7.28. Azok a társadalmi és gazdasági hátrányok, amelyekkel a nők szembesülnek, különösen veszélyeztetetté teszik őket a szexuális úton terjedő fertőzések, beleértve a HIV fertőzés szempontjából, amit jól mutat például az, hogy ki vannak téve partnereik nagy kockázatú szexuális magatartásának. A nők esetében a szexuális úton terjedő betegségek okozta fertőzések tünetei gyakran rejtettek, amely a férfiaknál nehezebben diagnosztizálhatóvá teszi őket, valamint az egészségügyi következmények gyakran súlyosabbak, beleértve a meddőség és a méhen kívüli terhesség nagyobb kockázatát. Nagyobb a kockázat, hogy a fertőzés fertőzött férfiakról a nőkre terjedjen át, mint fertőzött nőkről férfiakra, és számos nőnek nincs lehetősége lépéseket tenni saját védelmére.

Célkitűzés

7.29. A célkitűzés a szexuális úton terjedő betegségek, beleértve a HIV/AIDS, valamint szövődményeik, például a meddőség megelőzése, előfordulásuk csökkentése, valamint kezelése, különös tekintettel a lányokra és a nőkre.

Cselekvések

7.30. A reprodukív egészségügyi programoknak növelniük kell erőfeszítéseiket a szexuális úton terjedő betegségek, és más, a reprodukív szervrendszert érintő fertőzések megelőzésére, kimutatására és kezelésére, különösen az egészségügyi alapellátás szintjén. Különleges megkereső erőfeszítéseket kell tenni azok érdekében, akiknek nincs hozzáférése a reprodukív egészségügyi ellátó programokhoz.

7.31. Minden egészségügyi ellátó, beleértve az összes családtervezési ellátó számára specializált képzést kell biztosítani a szexuális úton terjedő betegségek, különösen a nőket és fiatalokat érintő fertőzések, beleértve a HIV/AIDS megelőzéséről, kimutatásáról és a velük kapcsolatos tanácsadásról.

7.32. Minden reprodukív és szexuális egészségügyi szolgáltatás szerves részévé kell válnia a felelős szexuális viselkedéssel és a szexuális úton terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos információnak, oktatásnak és tanácsadásnak.

7.33. Minden reprodukív egészségügyi ellátó szolgáltatás szerves részévé kell válnia a jó minőségű óvszerek támogatásának, terjesztésének, és a megbízható óvszerellátás biztosításának. Az összes érintett nemzetközi szervezetnek meg kell növelnie a beszerzést, különösen az Egészségügyi Világszervezetnek. A Kormányoknak és a nemzetközi közösségnek minden eszközzel biztosítaniuk kell a HIV/AIDS fertőzés terjedésének, és a fertőződés arányának csökkentését.

D. Emberi szexualitás és a nemek közötti kapcsolatok

Alap a cselekvésre

7.34. Az emberi szexualitás és a nemek közötti kapcsolatok szorosan összefüggenek, és együtt befolyásolják a nők és férfiak képességét a szexuális egészség elérésére és fenntartására, valamint reprodukív életük irányítására. A férfiak és nők közötti egyenlő kapcsolat a szexuális kapcsolatok és reprodukció ügyeiben, beleértve az emberi test

fizikai épségének teljes tiszteletben tartását, megkívánja a kölcsönös tiszteletet és a szexuális magatartás következményeiért való felelősség vállalását. A felelősségteljes szexuális magatartás, illetve a nemek közti kapcsolatokban való érzékenység és méltányosság, különösen, ha a kiformalódás éveit alatt sugalmazzák őket, lehetővé teszi és támogatják a tiszteletteljes és harmonikus férfi és nő közötti kapcsolatokat.

7.35. A nők elleni, különösen a családon belüli és a nemi erőszak széles körben elterjedt, és egyre több nőt veszélyeztet az AIDS valamint az egyéb szexuális úton terjedő betegségek partnerük magas kockázatú szexuális magatartása miatt. Számos országban nagy szenvedést okoznak a nők szexualitásának ellenőrzését célzó ártalmas szokások. Ezek közé tartozik a női nemi szerv megcsonkításának gyakorlata, amely sérti az alapvető jogokat, és egész életen át tartó jelentős kockázatot jelent a nők egészségére.

Célkitűzések

7.36. A célkitűzések a következők:

- (a) A nemek közötti méltányosságon és kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolatok lehetővé tételével, és az egyének életminőségének javulásához való hozzájárulással elősegíteni a felelős szexualitás megfelelő fejlesztését;
- (b) Biztosítani, hogy a férfiak és nők hozzáférjenek a jó szexuális egészség eléréséhez, valamint reprodukív jogaik és felelősségük gyakorlásához szükséges információhoz, oktatáshoz és szolgáltatásokhoz.

Tevékenységek

7.37. A szülők támogatásával és útmutatásával, valamint a Gyermek Jogairól szóló Egyezményrel összhangban támogatni kell az integrált szexuális oktatást és szolgáltatásokat a fiatalok számára, amelyek hangsúlyozzák a férfiak felelősségét saját szexuális egészségükért és termékenységükért, és segítik őket ezeknek a felelőségeknek a gyakorlásában. Az oktatási erőfeszítéseknek a családi egységen belül, a közösségben, és az iskolákban kell indulniuk a megfelelő életkorban, de emellett el kell érniük a felnőttekhez, különösen a férfiakhoz is, a nemformális oktatáson és a különböző közösségi alapú törekvéseken keresztül.

7.38. Figyelembe véve a nem kívánt terhességek megelőzésének sürgős szükségességét, az AIDS és más szexuális úton terjedő betegségek gyors terjedését, valamint a szexuális visszaélés és erőszak gyakoriságát, a Kormányoknak nemzeti politikáikat a felelős emberi szexualitás szükségességének jobb megértésére és a jelenlegi szexuális magatartás realitásaira kell alapozniuk.

7.39. Mind nemzeti, mind közösségi szinten oktatási programokkal kell ösztönözni és támogatni az aktív és nyílt megbeszélést a nők, fiatalok és gyermekek védelmének szükségességéről bármilyen visszaéléssel, beleértve a szexuális visszaéléssel, kizsákmányolással, emberkereskedelemmel és erőszakkal szemben. A Kormányoknak meg kell teremteniük a szükséges feltételeket és eljárásokat, hogy az áldozatokat jogaik megsértésének bejelentésére ösztönözzék. Azokat a törvényeket, amelyek ezekkel a problémákkal foglalkoznak, életbe kell léptetni ahol nem léteznek, világossá kell tenni, meg kell erősíteni, és érvényesíteni kell, valamint megfelelő rehabilitációs szolgáltatásokat kell nyújtani. A Kormányoknak tiltaniuk kell a gyermekpornográfia előállítását és kereskedelmét is.

7.40. A Kormányoknak és közösségeknek sürgősen lépéseket kell tenniük a női nemi szerv csonkítás gyakorlatának megállítása érdekében, illetve a nők és lányok védelmére az összes hasonló szükségtelen és veszélyes gyakorlattal szemben. A gyakorlat megszüntetésére irányuló lépéseknek magukban kell foglalniuk a közösségi megkereső programokat, bevonva a falusi és vallási vezetőket, a nők és lányok egészségére gyakorolt hatással kapcsolatos oktatást és tanácsadást, és a csonkítást elszenvedett nők és lányok megfelelő kezelését és rehabilitációját. A szolgáltatásoknak tartalmazniuk kell a gyakorlat visszaszorítását célzó tanácsadást a nők és férfiak számára.

E. Serdülők

Alap a cselekvésre

7.41. A serdülők, mint csoport reprodukív egészségügyi szükségleteit a mai napig nagymértékben figyelmen kívül hagyták a létező reprodukív egészségügyi szolgáltatások. A társadalmak válaszában a serdülők reprodukív egészségügyi igényeire az információknak kellene alapulnia, amely segíti a serdülőket a felelős döntések meghozásához szükséges érettség elérésében. A serdülőknek különösen információt és szolgáltatásokat kell nyújtani, amelyek segítik őket szexualitásuk megértésében, és megvédhetik őket a nem kívánt terhességektől, a szexuális úton terjedő betegségektől, és a későbbi meddőség veszélyétől. Ezt a fiatal férfiak oktatásával kell ötvözni, hogy tiszteletben tartsák a nők önrendelkezési jogát, illetve megosszák a nőkkel a felelősséget a szexualitás és a reprodukció terén. Ez a törekvés egyedülállóan fontos a fiatal nők és gyermekeik egészsége, a nők önrendelkezése, és számos országban a népesség növekedés lendületének lassítása szempontjából. Az anyaság nagyon fiatal korban az anyai halálozás átlagosnál sokkal magasabb kockázatával jár, és a fiatal anyák gyermekeinél magasabb a mortalitás és morbiditás szintje. A korai gyermekvállalás továbbra is akadályt jelent a nők oktatási, gazdasági és szociális helyzetének javítása szempontjából a világ minden részén. Összességében a fiatal nők számára a korai házasság és korai anyaság jelentősen korlátozza a tanulási és munkavállalási lehetőségeket, és valószínű, hogy hosszú távú káros hatással lesz saját és gyermekeik életminőségére.

7.42. A gyenge tanulási és gazdasági lehetőségek, valamint a szexuális kizsákmányolás a serdülőkori terhességek magas szintjeinek fontos tényezői. Mind a fejlett, mind a fejlődő országokban azok a serdülők, akik kevés választási lehetőséget látnak maguk előtt az életben, kevés ösztönzést kapnak a terhesség és a gyermekvállalás elkerülésére.

7.43. Sok társadalomban a serdülők nyomással szembesülnek, hogy vegyenek részt szexuális tevékenységben. A fiatal nők, leginkább az alacsony bevétellel rendelkező serdülők különösen veszélyeztetettek. A szexuálisan aktív serdülők mindkét nemből

nagymértékben ki vannak téve a veszélynek, hogy szexuális úton terjedő betegségeket, beleértve HIV/AIDS-et kapjanak, vagy továbbadjanak, és jellemzően kevés információval rendelkeznek azzal kapcsolatban, hogy hogyan védekezhetnének ez ellen. A serdülőket célzó programok akkor bizonyultak a leghatékonyabbnak, mikor a serdülőket teljes mértékben bevonták reproduktív és szexuális egészségügyi igényeik azonosításába, és az ezen igényekre választ adó programok tervezésébe.

Célkitűzések

7.44. A célkitűzések a következők:

- (a) A serdülők szexuális és reproduktív egészséggel kapcsolatos problémáit, beleértve a nem kívánt terhességet, a nem biztonságos abortuszt 20/ és a HIV/AIDS-et is magukban foglaló szexuális úton terjedő betegségeket, a felelős és egészséges reproduktív és szexuális magatartás elősegítésével kezelni, beleértve az önkéntes önmegtartóztatást és a különösen eme korcsoporthoz illeszkedő megfelelő szolgáltatások és tanácsadás igénybevételét;
- (b) Jelentősen csökkenteni az összes serdülőkori terhesség számát.

Cselekvések

7.45. Elismerve a szülők, és más, a serdülőkért törvényesen felelős személyek jogait, feladatait és felelősségét, hogy a serdülő fejlődő képességeivel összhangban álló módon megfelelő iránymutatást és tanácsokat adjanak szexuális és reproduktív kérdésekben, az országoknak biztosítaniuk kell, hogy az egészségügyi ellátás nyújtók programjai és hozzáállása ne korlátozza a serdülőket a számukra szükséges megfelelő szolgáltatások és információ elérésében, beleértve a szexuális úton terjedő betegségekkel és szexuális visszaéléssel kapcsolatos információt és szolgáltatásokat. Miközben ezt teszik, többek között a szexuális visszaélés kezelésének érdekében, ezeknek a szolgáltatásoknak védelmezniük kell a serdülők adatvédelemhez, titoktartáshoz, tisztelethez és tájékoztatáson alapuló beleegyezéshez való jogát, tiszteletben tartva a kulturális értékeket és a vallási meggyőződést. Ennek keretében az országoknak adott esetben meg kell szüntetniük a serdülők reproduktív egészségügyi tájékoztatásának és ellátásának útjában álló jogi, szabályozási és társadalmi akadályokat.

7.46. Az országoknak a nemzetközi közösség támogatásával védeniük és támogatniuk kell a serdülők reprodukív egészséggel kapcsolatos oktatáshoz, információhoz, és ellátáshoz való jogát, és nagymértékben csökkenteniük kell a serdülőkori terhességek számát.

7.47. Sürgetjük a Kormányokat, hogy a civil szervezetekkel együttműködve a serdülők speciális szükségleteinek kielégítésére hozzanak létre megfelelő programokat, amelyek ezekre az igényekre válaszolnak. Az ilyen programoknak támogatási mechanizmusokat kell tartalmazniuk a serdülők oktatására és a számukra nyújtott tanácsadásra, a nemek közötti kapcsolatok és egyenlőség, a serdülők elleni erőszak, a felelős szexuális viselkedés és felelős családtervezési gyakorlat, a családi élet, a reprodukív egészség, a szexuális úton terjedő betegségek, a HIV fertőzés, és az AIDS prevenció területein. A szexuális visszaélés és a vérfertőzés megelőzését és kezelését célzó programokat, és egyéb reprodukív egészségügyi szolgáltatásokat is biztosítani kell. Az ilyen programoknak információt kell nyújtaniuk a serdülők számára, és tudatos erőfeszítéseket kell tenniük a pozitív társadalmi és kulturális értékek megerősítésére. A szexuálisan aktív serdülőknek különleges családtervezési információra, tanácsadásra és szolgáltatásokra lesz szükségük, és azok, akik teherbe esnek, speciális támogatást igényelnek majd családjaiktól és közösségeiktől a terhesség és a korai gyermekgondozás során. A serdülőket teljes mértékben be kell vonni az ilyen információ és szolgáltatások tervezésébe, megvalósításába és értékelésébe, a szülői útmutatás és felelősségek megfelelő figyelembevételével.

7.48. A programoknak be kell vonnia és képeznie kell mindenkit, aki olyan helyzetben van, hogy útmutatást nyújthat a serdülőknek a felelős szexuális és reprodukív magatartással kapcsolatban, különösen a szülőket és családokat, valamint a közösségeket, vallásos intézményeket, iskolákat, a tömeg médiát és a kortárs csoportokat. A Kormányoknak és a civil szervezeteknek a szülők oktatására irányuló programokat kell támogatniuk azzal a céllal, hogy javítsák a szülők és a gyermek közötti kommunikációt, hogy a szülők jobban eleget tudjanak tenni oktatási feladataiknak gyermekük érési folyamatának támogatása során, különösen a szexuális magatartás és a reprodukív egészség területein.

VIII. Fejezet

EGÉSZSÉG, MORBIDITÁS ÉS MORTALITÁS

A. Egészségügyi alapellátás és az egészségügyi szektor

Alap a cselekvésre

8.1. A 20. század egyik legnagyobb vívmánya az emberi élettartam példa nélküli növekedése volt. Az elmúlt fél évszázadban a születéskor várható élettartam az egész világra nézve körülbelül 20 évvel nőtt, és az első életév alatti halálozás kockázata közel kétharmaddal csökkent. Mindamellet, ezek az eredmények elmaradnak az 1978-as Egészségügyi Alapellátási Nemzetközi Konferencián elfogadott Világ Népesedési Akciótervben és Alma Ata Nyilatkozatban remélt sokkal nagyobb előrelépésektől. Még mindig egész nemzetek népességére és számos ország jelentős népességcsoportjaira jellemző a nagyon magas morbiditás és mortalitás. A szociális-gazdasági helyzethez vagy az etnikai hovatartozáshoz köthető különbségek gyakran jelentősek. Számos átalakuló gazdasággal rendelkező országban jelentősen nőtt a halálozási arány a balesetek és erőszak okozta halálozások miatt.

8.2. A várható élettartamnak a világ legtöbb részén megfigyelt növekedése a közegészségügy és az egészségügyi alapellátási szolgáltatások jelentős javulását tükrözi. A figyelemreméltó eredmények közé tartozik a világon élő gyermekek körülbelül 80 százalékának beoltása, és az alacsony költségű kezelések, mint például az orális rehidratáló terápia széleskörű használata annak biztosítására, hogy több gyermek maradjon életben. Ugyanakkor ezek az eredmények még nem valósultak meg minden országban, és a megelőzhető vagy kezelhető betegségek még mindig a fiatal gyermekek vezető gyilkosai. Ráadásul számos nép széles rétegei továbbra sem jutnak tiszta vízhez és higiénés létesítményekhez, kénytelenek zsúfolt körülmények között élni, és nem jutnak megfelelő táplálékhoz. Az emberek nagy számban továbbra is fertőző, élősködők és víz útján terjedő betegségek, mint például a tuberkulózis, malária és schistosomiasis

veszélyének vannak kitéve. Ezen kívül a környezetpusztítás egészségre gyakorolt hatásai és a munkahelyeken a veszélyes anyagoknak való kitettség egyre nagyobb mértékben adnak aggodalomra okot számos országban. Hasonlóképpen a dohányzás, az alkohol és a drogfogyasztás növekvő mértéke meggyorsítja a költséges krónikus betegségek jelentős növekedését a munkaképes korúak és idősek körében. Számos országban a közsférában történő megszorítások, a rendelkezésre álló egészségügyi források helytelen elosztása, a strukturális kiigazítás és a piacgazdaságba való átmenet eredményeképp létrejött egészségügyi és egyéb szociális szolgáltatási kiadáscsökkenés hatása megelőlegezte az életmódok, a megélhetés, és a fogyasztási minták jelentős változásait, valamint szerepet játszik a növekvő morbiditásban és mortalitásban. Noha a gazdasági reformok elengedhetetlenek a fenntartott gazdasági növekedéshez, ugyanolyan fontos, hogy a strukturális kiigazítási programok tervezése és megvalósítása magában foglalja a szociális dimenziót is.

Célkitűzések

8.3. A célkitűzések a következők:

(a) Növelni az egészségügyi ellátó szolgáltatások és létesítmények minden ember számára való elérhetőségét, rendelkezésre állását, elfogadhatóságát és megfizethetőségét, összhangban az egészségügyi ellátás elérhetőségének mindenki számára való biztosításával kapcsolatos nemzeti elköteleződésekkel;

(b) Minden ember egészséges élettartamát növelni, életminőségét javítani, és csökkenteni a várható élettartamban való egyenlőtlenségeket az országokon belül, és az országok között.

Cselekvések

8.4. Minden országnak a morbiditás és mortalitás csökkentésének központi stratégiáivá kell tennie az egészségügyi alapellátás elérhetőségét és az egészségfejlesztést. Elegendő forrást kell elkülöníteni, hogy az egészségügyi alapellátási szolgáltatások elérjék a népesség teljes lefedettségét. A Kormányoknak meg kell erősíteniük az egészséggel és táplálkozással kapcsolatos információs, oktatási, és kommunikációs tevékenységeket, annak érdekében, hogy képessé tegyék az embereket saját egészségük javítására és az egészségük fölötti ellenőrzés növelésére. A Kormányoknak biztosítaniuk kell a megfelelő háttér létesítményeket a létrehozott igény kielégítésére.

8.5. Összhangban az Alma Ata Nyilatkozattal, az összes országnak csökkentenie kell a mortalitást és a morbiditást, és arra kell törekednie, hogy a jelen évtized végéig általánosan elérhetővé tegye a reprodukív egészségügyi ellátást is tartalmazó egészségügyi alapellátást. Az országoknak arra kell törekedniük, hogy 2005-ig elérjék a 70 évnél nagyobb születéskor várható élettartamot, és 2015-ig a 75 évnél nagyobb születéskor várható élettartamot. A legnagyobb halálozási aránnyal rendelkező országoknak arra kell törekedniük, hogy 2005-ig elérjék a 65 évnél nagyobb születéskor várható élettartamot, és 2015-ig a 70 évnél nagyobb születéskor várható élettartamot. A hosszabb és egészségesebb élet mindenki számára való biztosítására irányuló törekvéseknek hangsúlyozniuk kell a morbiditási és mortalitási különbségek csökkentését a férfiak és a nők között, a földrajzi régiók között, a társadalmi osztályok között, valamint a bennszülötteknél és az etnikai csoportoknál.

8.6. A nőknek a családi egészség elsődleges öreként betöltött szerepét el kell ismerni és támogatni kell. A nők idejének megfelelő felhasználását megkönnyítendő, biztosítani kell az egészségügyi alapellátás és a kiterjesztett egészségügyi oktatás elérhetőségét, az egyszerű és költséghatékony jogorvoslatok rendelkezésre állását, valamint a reprodukív egészségügyi szolgáltatásokat is tartalmazó egészségügyi alapellátási szolgáltatások újraértékelését.

8.7. A Kormányoknak biztosítaniuk kell a közösségi részvételt az egészségügyi politikatervezésben, különösen az idősekről, fogyatékkal élőkéről valamint a HIV-vel és

egyéb járványos betegségekkel fertőzöttekről való hosszú távú gondoskodással kapcsolatban. Az ilyen részvételt elő kell segíteni a gyermektúlélési és anyai egészséggel foglalkozó programokban, a szoptatást támogató programokban, a reprodukzív rendszer rákjainak korai felismerésével és kezelésével foglalkozó programokban, valamint a HIV fertőzés és más szexuális úton terjedő betegségek megelőzésével foglalkozó programokban.

8.8. Minden országnak felül kell vizsgálnia a képzési tanterveket és a hatáskörök átruházását az egészségügyi ellátásnyújtó rendszerben, annak érdekében, hogy csökkentse a gyakori, szükségtelen és költséges orvosokra és másodlagos, valamint harmadlagos ellátási létesítményekre való utaltságot, ugyanakkor fenntartva a hatékony beutaló szolgáltatásokat. Biztosítani kell az egészségügyi ellátó szolgáltatásokat mindenki számára, különösen a leggyengébben ellátott és legveszélyeztetettebb csoportok számára. A Kormányoknak arra kell törekedniük, hogy az egészségügyi alapellátási szolgáltatásokat anyagilag fenntarthatóbbá tegyék, ugyanakkor biztosítsák a méltányosabb elérhetőséget, az anyai és gyermek egészségügyi és családtervezési szolgáltatásokat is tartalmazó reprodukzív egészségügyi szolgáltatások integrálásával, és a közösségi alapú szolgáltatások, a társadalmi marketing és a költség visszatérítési rendszerek megfelelő felhasználásával azzal a céllal, hogy növeljék a rendelkezésre álló szolgáltatások skáláját és minőségét. Elő kell segíteni a felhasználók és a közösség bevonását az egészségügyi ellátási szolgáltatások pénzügyi irányításába.

8.9. A technológiák átadása révén segíteni kell a fejlődő országokat a kapacitásépítésben, hogy elő tudják állítani az alapvető gyógyszereket a hazai piac számára, és biztosítani tudják az ilyen gyógyszerek széleskörű rendelkezésre állását és elérhetőségét. A vakcinák, antibiotikumok, és más cikkek iránti igénynek a következő évtized során és utána való jelentős növekedésére adott válaszként a nemzetközi közösségnek ahol megfelelő, meg kell erősítenie ezen termékek előállításának, minőségellenőrzésének, és beszerzésének globális, regionális és helyi mechanizmusait a fejlődő országokban. A nemzetközi közösségnek meg kell könnyítenie a regionális együttműködést a vakcinák előállításában, minőségellenőrzésében és terjesztésében.

8.10. Minden országnak prioritást kell adnia azoknak az intézkedéseknek, amelyek javítják az életminőséget és egészséget azáltal, hogy biztonságos és higiénikus élő környezetet biztosítanak a népesség minden csoportja számára olyan intézkedések révén, amelyeknek célja a zsúfolt lakáskörülmények elkerülése, a légszennyezés csökkentése, a tiszta vízhez és higiéniahoz való hozzáférés biztosítása, a szemétkézelés javítása, és a munkahelyi biztonság növelése. Különös figyelmet kell szentelni a városi és vidéki szegények és hátrányos helyzetűek életkörülményeinek. A környezeti problémák egészségre, különösen a veszélyeztetett csoportok egészségére gyakorolt hatásait a Kormányoknak rendszeresen ellenőrizniük kell.

8.11. A kitűzött célok elérésének érdekében elő kell segíteni az egészségügyi szektor és az egészségpolitika reformját, beleértve a források ésszerű elosztását. Minden Kormánynak meg kell vizsgálnia a lehetőségeket az egészségügyi programok költséghatékonyságának maximalizálására annak érdekében, hogy elérjék a megnövelt várható élettartamot, csökkentsék a morbiditást és mortalitást és minden ember számára biztosítsák az egészségügyi alapellátási szolgáltatások elérhetőségét.

B. Gyermek túlélése és egészsége

Alap a cselekvésre

8.12. A csecsemők és gyermekek halálozási arányának csökkentésében jelentős előrehaladás történt mindenhol. A gyermekek túlélésében történt javulás volt a fő komponense az átlagos várható élettartam általános növekedésének a világon az utóbbi évszázadban, először a fejlett, majd az utóbbi 50 év során a fejlődő országokban. Az 1000 élve születésre jutó csecsemő (azaz 1 év alatti gyermek) halálozások száma világszinten az 1970-1975 közötti 95-ről 62-re csökkent 1990-1995 között. A fejlett régiókban ez azt jelentette, hogy 22-ről 12-re csökkent az 1000 születésre jutó halálesetek száma, míg a fejlődő országokban 105-ről 69-re csökkenő 1000 születésre jutó halálozást jelentett. A javulás lassabb volt Afrika Szaharától délre eső részein és egyes ázsiai országokban, ahol 1990 és 1995 között 10 élve született gyermek közül több mint egy

meghal első születésnapja előtt. Az 5 éves kor alatti gyermekek mortalitása jelentős különbségeket mutat a régiókon és országokon belül, illetve között. A bennszülött népességnek általában magasabbak a csecsemő- és gyermekhalálozási arányai, mint a nemzeti átlag. A szegénység, alultápláltság, a szoptatás csökkenése, a nem megfelelő vagy hiányzó higiénia és egészségügyi létesítmények mind olyan tényezők, amelyek összefüggenek a magas csecsemő- és gyermekhalálozási aránnyal. Egyes országokban a zavargások és polgárháborúk szintén jelentős negatív hatást gyakoroltak a gyermektúlélésre. A nem kívánt születések, a gyermekek elhanyagolása és bántalmazása szintén olyan tényezők, amelyek hozzájárulnak a gyermek mortalitás növekedéséhez. Ezen kívül a HIV fertőzés átterjedhet az anyáról a gyermekre a szülés előtt, vagy közben, valamint azok a kisgyermekek, akiknek az édesanyja meghal, nagy kockázatnak vannak kitéve, hogy maguk is nagyon fiatal korban meghaljanak.

8.13. A Világcsúcs a gyermekekért, amelyet 1990-ben tartottak, 2000-et tűzve ki határidőnek több célt is elfogadott a gyermekekért és a fejlődésért, beleértve a csecsemő és 5 éves kor alatti gyermekhalálozási arány egyharmaddal való, vagy 1000 születésre jutó 50-re és 70-re csökkentését, attól függően, hogy melyik kevesebb. Ezek a célok az 1980-as évek során zajló gyermek túlélési programok teljesítményén alapulnak, amely nem csak azt mutatta meg, hogy a hatékony és alacsony költségű technológiák elérhetőek, hanem azt is, hogy hatékonyan eljuttathatók nagy népségekhez is. Mindamelllett az 1980-as évek rendkívüli intézkedései révén elért morbiditás és mortalitás csökkenéseket az a veszély fenyegeti, hogy elenyésznek, ha az évtized során alapított széleskörű egészségügyi ellátó rendszereket nem intézményesítik, és nem tartják fenn.

8.14. A gyermektúlélés szorosan kapcsolódik a születések időzítéséhez, a két születés között várt időtartamhoz, és a születések számához, valamint az anyák reprodukív egészségéhez. A korai, késői, nagyszámú és szorosan egymás után következő terhességek jelentős mértékben hozzájárulnak a magas csecsemő és gyermek megbetegedési és halálozási arányokhoz, különösen ott, ahol elégtelenek az egészségügyi ellátó létesítmények. Ahol magas marad a csecsemőhalálozás, a párok gyakran több gyermeket vállalnak, mint amennyit egyébként vállalnának, annak érdekében, hogy biztosítsák a kívánt számú gyermek túlélését.

Célkitűzések

8.15. A célkitűzések a következők:

- (a) Támogatni a gyermekek egészségét és túlélését annak érdekében, hogy csökkenjenek az egyenlőtlenségek a fejlett és fejlődő országok között, illetve azokon belül amilyen gyorsan lehetséges, különös tekintettel a leány csecsemők és gyermekek túlzott és megelőzhető halálozási mintájának megszüntetésére;
- (b) Javítani a gyermekek egészségi és táplálkozási állapotát;
- (c) Elősegíteni a szoptatást, mint gyermek túlélést segítő stratégiát;

Cselekvések

8.16. A következő 20 évben a nemzetközi együttműködés és a nemzeti programok révén jelentősen csökkenteni kell a világ fejlett és fejlődő régióinak átlagos csecsemő- és gyermekhalálozási arányai közötti szakadékot, és meg kell szüntetni az országokon belüli, a földrajzi régiók közötti, az etnikai vagy kulturális csoportok közötti, valamint a társadalmi-gazdasági csoportok közötti egyenlőtlenségeket. Azoknak az országoknak, amelyeknek van bennszülött népessége, el kell érniük, hogy a bennszülött népességben ugyanolyanok legyenek a csecsemő- és gyermekhalálozási arányok, mint az általános népességben. Az országoknak törekedniük kell arra, hogy 2000-ig egyharmaddal vagy 1000 élve születésre jutó 50-re és 70-re csökkentsék csecsemő és 5 év alatti halálozási arányukat, attól függően, hogy melyik kevesebb, az egyes országok adott helyzetének megfelelően. 2005-ig a köztes halálozási szintekkel rendelkező országoknak az 1000 élveszületésre jutó 50 alá kell csökkenteniük csecsemőhalálozási arányt, és az 1000 élveszületésre jutó 60 alá az öt év alattiak halálozásának arányát. Minden országnak arra kell törekednie, hogy 2015-ig elérje a csecsemőhalálozás 1000 élveszületésre jutó 35 alá csökkentését, és az öt éves kor alattiak halálozásának 1000 élveszületésre jutó 45 alá csökkentését. Azoknak az országoknak, amelyek ezeket a szinteket már előbb elérik, arra kell törekedniük, hogy tovább csökkentsék őket.

8.17. Minden országnak fel kell mérnie a magas gyermekhalandóság mögött álló okokat, és az egészségügyi alapellátás keretein belül ki kell terjesztenie az integrált reprodukív egészségügyi ellátási és gyermek egészségügyi szolgáltatásokat, [beleértve a biztonságos

anyasági /21 gyermek túlélési programokat és családtervezési szolgáltatásokat az egészség és különösen a leggyengébben ellátott csoportok számára. Az ilyen szolgáltatásoknak tartalmazniuk kell a terhességtervezést és tanácsadást különös tekintettel a magas kockázatú terhességekre, valamint a szexuális úton terjedő betegségek és a HIV fertőzés megelőzésére; megfelelő szülési ellátást; és az újszülött ellátást, amely tartalmazza a kizárólagos szoptatást, információt az optimális szoptatásról és a megfelelő elválasztási gyakorlatokról, és adott esetben a mikrotápanyagok és a tetanusz toxoid biztosítását. Az alacsony születési súly és más táplálkozási hiányosságok, mint például az anémia előfordulását csökkentő beavatkozásoknak tartalmazniuk kell az anyai táplálás elősegítését információn, oktatáson, tanácsadáson és a szünetek közötti nagyobb szünet támogatásán keresztül. Minden országnak prioritást kell adnia azoknak a törekvéseknek, amelyek a nagyobb gyermekbetegségek, különösen a fertőző és parazitás megbetegedések csökkentésére és a gyermekek, különösen a lánygyermekek alultápláltságának megelőzésére irányulnak, higiéniaival és táplálkozással kapcsolatos információ terjesztését célzó, valamint olyan intézkedésekkel, amelyek célja a szegénység eltörlése, és annak biztosítása, hogy minden gyermek higiénikus környezetben éljen. Szintén fontos a szülők ellátása a szellemi és fizikai stimuláció használatát is tartalmazó gyermekgondozással kapcsolatos információval és oktatással.

8.18. Annak érdekében, hogy a csecsemők és gyermekek a legjobb táplálást kapják, valamint számos betegség elleni egyedi védekezés érdekében, a szoptatást elő kell segíteni, védeni és támogatni kell. A jogi, gazdasági, gyakorlati és érzelmi támogatás eszközeivel képessé kell tenni az anyákat, hogy csecsemőiket 4-6 hónapos korukig kizárólag szoptatás útján táplálják, más étel vagy ital alkalmazása nélkül, és hogy ez után is szoptassák a csecsemőket, a helyes és megfelelő kiegészítő élelmiszerek adásával együtt, két éves korig és tovább. Ezen célok elérésének érdekében a Kormányoknak elő kell segíteniük a szoptatás előnyeivel kapcsolatos nyilvános tájékoztatást; az egészségügyi személyzetnek képzést kell kapnia a szoptatás kezelésével kapcsolatban; és az országoknak meg kell vizsgálniuk annak módjait és lehetőségeit, hogy hogyan lehetne teljes mértékben megvalósítani a WHO Anyatejet Helyettesítő Termékek Marketingjének Kódexét.

C. Nők egészsége és biztonságos anyaság

Alap a cselekvésre

8.19. A terhességgel és gyermekszüléssel kapcsolatos komplikációk a reprodukzív korú nők halálozásának vezető okai közé tartoznak a fejlődő világ számos részén. Globális szinten a becslések szerint évente félmillió nő hal meg terhességgel kapcsolatos okokból, 99%-uk a fejlődő országokban. A fejlődő és a fejlett országok anyai mortalitása között nagy a szakadék: 1988-ban a legkevésbé fejlett országokban jellemző 100000 élve születésre jutó több mint 700 és a fejlett régiókra jellemző 100000 élve születésre jutó körülbelül 26 között változott. Afrika több vidéki területén 100000 élve születésre jutó 1000-nél is nagyobb anyai halálozási arányt figyeltek meg, amely magas halálozási élettartam-kockázatot jelent a reprodukzív éveik során sok terhességen áteső nők számára. Az Egészségügyi Világszervezet szerint a gyermekszüléssel vagy terhességgel kapcsolatos okokból való halálozás élettartam kockázata 1 a 20-hoz egyes fejlődő országokban, összehasonlítva az egyes fejlett országokban megfigyelhető 1 a 10000-hez aránnyal. Az életkor, amikor a nők elkezdnek gyermeket várni, illetve nem várnak többé gyermeket, az egyes születések között eltelt időtartam, az élet során vállalt összes terhességek száma, és a szocio-kulturális, valamint gazdasági körülmények, amelyek között a nők élnek, mind befolyásolják az anyai morbiditást és mortalitást. Jelenleg körülbelül a világ országainak 90%-ában, amelyek a világ népességének 96%-át képviselik, vannak olyan politikák, amelyek változó jogi feltételek mellett megengedik az abortuszt egy nő életének megmentése érdekében. Ugyanakkor a végrehajtott abortuszok jelentős része önállóan előidézett, vagy más szempontból nem biztonságos, és ezek lesznek az okai az anyai halálozások egy nagy részének, illetve az érintett nők maradandó károsodását okozzák. Az anyai halálozásnak nagyon súlyos következményei vannak a családra nézve, tekintetbe véve az anya alapvető szerepét gyermekei egészségében és jóllétében. Az anya halála növeli fiatal gyermekeinek túlélési kockázatát, különösen, ha a család nem képes helyettesítőt biztosítani az anyaszerepre. A serdülő lányok és fiatal nők reprodukzív egészségügyi igényeire fordított nagyobb figyelem a nem kívánt terhességek és minden további rosszul kivitelezett abortusz megelőzése révén megelőzhetné az anyai

morbiditás és mortalitás jelentős részét. A biztonságos anyaságot számos országban elfogadták az anyai morbiditás és mortalitás csökkentésének stratégiájaként.

Célkitűzések

8.20. A célkitűzések a következők:

- (a) Elősegíteni a nők egészségét és a biztonságos anyaságot; elérni az anyai morbiditás és mortalitás gyors és jelentős mértékű csökkentését, valamint csökkenteni a fejlett és fejlődő országok között és az országokon belül megfigyelt különbségeket. A nők egészsége és jólléte iránti elkötelezettség alapján nagymértékben csökkenteni a nem biztonságos abortusz okozta morbiditást és mortalitást;20/

Javítani a nők egészségügyi és táplálkozási állapotát, különösen a terhes és szoptató nőket.

Cselekvések

8.21. Az országoknak törekedniük kell arra, hogy jelentős csökkenést érjenek el az anyai mortalitásban 2015-ig: az anyai mortalitásnak az 1990-es szint felére való csökkentését 2000-ig, és újabb felezését 2015-ig. Ezen célok megvalósítása különböző hatással lesz a különböző 1990-es anyai halálozási arányokkal bíró országokra. Azoknak az országoknak, amelyeknek köztes anyai halálozási arányuk van, arra kell törekedniük, hogy 2005-ig elérjék az anyai halálozási arány 100000 élve születésre jutó 100 eset alá csökkentését, és 2015-ig az anyai halálozási arány 100000 élve születésre jutó 60 eset alá csökkentését. A legmagasabb mortalitási szintekkel rendelkező országoknak célul kell kitűzniük az anyai halálozási arány 100000 élve születésre jutó 125 eset alá csökkentését 2005-ig, és az anyai halálozási arány 100000 élve születésre jutó 75 eset alá csökkentését 2015-ig.] Mindamellet minden országnak olyan szintekre kell csökkentenie anyai morbiditását és mortalitását, ahol azok már nem jelentenek közegészségügyi problémát. Csökkenteni kell az anyai mortalitásban fennálló különbségeket az országok között és az országokon belül, a földrajzi régiók, valamint a társadalmi-gazdasági és etnikai csoportok között.

8.22. Minden országnak, a nemzetközi közösség minden részének támogatásával ki kell terjesztenie az anyai egészségügyi szolgáltatásnyújtást az egészségügyi alapellátás keretein belül. Ezeknek a szolgáltatásoknak a tájékozott választás elgondolása alapján tartalmazniuk kell a következőket: biztonságos anyasággal kapcsolatos oktatást, összpontosított és hatékony terhesgondozást, anyai táplálkozási programokat, megfelelő szülési segítséget, amely elkerüli a császármetszés túlzott alkalmazását és szülészeti sürgősségi ellátást is biztosít; beutaló szolgáltatásokat terhességi, szülési és abortusz komplikációk számára; szülés utáni ellátást és családtervezést. Minden szülést képzett személyzetnek kell támogatnia, lehetőleg ápolóknak és szülésznőknek, de legalább képzett szüléskísérőknek. Az anyai morbiditás és mortalitás mögöttes okait azonosítani kell, és figyelmet kell szentelni stratégiák kifejlesztésének ezen okok leküzdésére, valamint megfelelő értékelő és ellenőrző mechanizmusoknak az anyai mortalitás és morbiditás csökkentése felé tett előrehaladás vizsgálatára, illetve a folyamatban lévő programok hatékonyságának javítására. Programokat és oktatást kell kifejleszteni a férfiak anyai egészség és biztonságos anyaság iránti támogatásának növelésére.

8.23. A nemzetközi közösség támogatásával minden országnak, különösen a fejlődő országoknak törekedniük kell az anyai mortalitás további csökkentésére, a magas kockázatú terhességek megelőzésére, azonosítására és kezelésére irányuló intézkedések által, különösen a serdülők és a későn gyermeket vállaló nők terhességei esetében.

8.24. Minden országnak speciális programokat kell terveznie és megvalósítania a fogamzóképes korú, különösen a terhes vagy szoptató nők táplálkozási igényeinek kezelésére, és különös figyelmet kell szentelnie a táplálkozási eredetű vérszegénység és a jódhiányos betegségek megelőzésének és kezelésének. Elsőbbséget kell biztosítani a fiatal nők táplálkozási és egészségügyi állapota javításának, az anyai egészségi és biztonságos anyasági programok részeként, oktatáson és képzésen keresztül. A serdülőkorú fiúk és lányok számára információt, oktatást és tanácsadást kell nyújtani, amely segíti őket a korai családalapítás, a korai szexuális aktivitás és az első terhesség idejének kitolásában.

8.25. Semmi esetre sem szabad az abortuszt, mint családtervezési eszközt elősegíteni. Minden Kormányt és érintett kormányok közötti illetve civil szervezetet sürgetünk, hogy erősítsék meg a nők egészsége iránti elkötelezettségüket, hogy a nem biztonságos abortusz 20/ egészségügyi hatásait, mint súlyos közegészségügyi problémát kezelni tudják, és a kiterjesztett és továbbfejlesztett családtervezési programok segítségével csökkentsék az abortusz igénybevételét. A nem kívánt terhességek megelőzésének mindig a legmagasabb prioritást kell adni, és mindent meg kell tenni az abortusz iránti igény megszüntetésére. Azoknak a nőknek, akik nem kívánt terhességet hordanak, biztosítani kell az azonnali hozzáférést a megbízható információhoz, és az együttérző tanácsadáshoz. Az egészségügyi rendszeren belül az abortusszal kapcsolatos bármilyen változtatást vagy intézkedést csak a nemzeti jogalkotási folyamattal összhangban, nemzeti vagy helyi szinten lehet eldönteni. Abban az esetben, amikor az abortusz nem törvényellenes, biztonságosnak kell lennie. A nők számára minden esetben rendelkezésre kell állniuk a minőségi szolgáltatásoknak az abortusz eredményeként fellépő komplikációk kezelésére. Az abortusz utáni tanácsadást, oktatást és családtervezési szolgáltatásokat azonnal fel kell ajánlani, amely szintén segíteni fog az abortuszok megismétlődésének elkerülésében.

8.26. Az anyai mortalitás és morbiditás csökkentésére irányuló programoknak tartalmazniuk kell az információs és reprodukív egészségügyi szolgáltatásokat, beleértve a családtervezési szolgáltatásokat. A magas kockázató terhességek csökkentésének érdekében az anyai egészséggel és biztonságos anyasággal kapcsolatos programoknak tartalmazniuk kell a tanácsadást, és a családtervezési információt.

8.27. Minden országnak sürgősen változtatásokra kell törekednie a nagy kockázató szexuális magatartás terén, és stratégiákat kell kidolgoznia annak biztosítására, hogy a férfiak kivegyék a részüket a családtervezést is tartalmazó szexuális és reprodukív egészség iránti felelősségből, valamint a szexuális úton terjedő betegségek, a HIV fertőzés és az AIDS megelőzéséből és ellenőrzéséből.

D. Humán immundeficiencia vírus (HIV) fertőzés és szerzett immunhiányos szindróma (AIDS)

Alap a cselekvésre

8.28. Az AIDS járvány jelentős probléma mind a fejlett, mind a fejlődő országokban. Az Egészségügyi Világszervezet becslése szerint az AIDS esetek összesített száma a világon 2,5 millió főt tett ki 1993 közepéig, és mióta a járvány elkezdődött, további 14 millió ember fertőződött meg HIV-vel, amely szám az előrejelzések szerint 30 és 40 millió közöttire nőhet, ha nem folytatnak hatékony megfékezési stratégiákat. 1993 közepén a valaha HIV-vel fertőződött emberek négyötöde fejlődő országokban élt, ahol a fertőzés leginkább heteroszexuális közösülés útján terjedt, és az új esetek száma leggyorsabban a nők körében nőtt. Ennek következményeként növekvő számú gyermek marad árván, akik maguk is nagymértékben ki vannak téve a betegség és a halál kockázatának. Számos országban a járvány most a városi területekről a vidéki területekre, illetve a vidéki területek között terjed, és hatással van a gazdasági és mezőgazdasági termelésre is.

Célkitűzések

8.29. A célkitűzések a következők:

(a) Megakadályozni és csökkenteni a HIV fertőzés terjedését és minimálisra csökkenteni hatását; növelni a HIV fertőzés és az AIDS valamint a hozzájuk kapcsolódó halálos betegségek katasztrofális következményeivel és megelőzési módjaival kapcsolatos tudatosságot az egyéni, közösségi és nemzeti szinteken; kezelni azokat a szociális, gazdasági, nemek közötti és faji egyenlőtlenségeket, amelyek növelik a betegséggel szembeni sérülékenységet;

(b) Biztosítani, hogy a HIV fertőzött egyének megfelelő egészségügyi ellátásban részesüljenek, és ne szenvedjenek hátrányos megkülönböztetést; tanácsadást és egyéb segítséget nyújtani a HIV fertőzött embereknek, és enyhíteni az AIDS-szel élő emberek és családtagjaik, különösen az árvák szenvedését; biztosítani a HIV fertőzött személyek egyéni és titoktartáshoz való jogainak tiszteletben tartását; biztosítani, hogy a szexuális és reprodukció egészségügyi programok foglalkozzanak a HIV fertőzéssel és az AIDS-szel;

(c) Fokozni a HIV/AIDS járvány ellenőrzésére szolgáló módszerek kutatását, és megfelelő gyógymódot találni a betegségre.

Cselekvések

8.30. A Kormányoknak fel kell mérniük a HIV fertőzés és az AIDS népesedésre és fejlődésre gyakorolt hatásait. Az AIDS járványt több ágazatot érintő megközelítéssel kell ellenőrizni, amely megfelelő figyelmet fordít annak társadalmi gazdasági összefüggéseire, beleértve a súlyos terhet, amelyet az egészségügyi infrastruktúrára és háztartási bevételre ró, a munkaerő állományra és termelékenységre gyakorolt negatív hatását, és az árván maradt gyermekek növekvő számát. Az AIDS kezelésére szolgáló több ágazatot érintő nemzeti terveket és stratégiákat integrálni kell a népesedési és fejlesztési stratégiákba. A HIV fertőzés terjedése mögött álló társadalmi gazdasági tényezőket meg kell vizsgálni, és programokat kell kifejleszteni azoknak a problémáknak a kezelésére, amelyekkel az AIDS járvány miatt árván maradtak szembesülnek.

8.31. A HIV fertőzés terjedésének csökkentését célzó programoknak magas prioritást kell adniuk az információs, oktatási és kommunikációs kampányoknak a tudatosság növelésére és a magatartásváltozás hangsúlyozására. Mind a fertőzöttek, mind a nem fertőzöttek és különösen a serdülők számára biztosítani kell a szexuális oktatást és információt. Az egészségügyi szolgáltatás nyújtóknak, beleértve a családtervezési szolgáltatás nyújtókat is, képzésre van szükségük a szexuális úton terjedő betegségek és a HIV fertőzés megelőzésével kapcsolatos tanácsadásról, beleértve a különleges figyelmet és szolgáltatásokat igénylő magas kockázatú magatartás vizsgálatát és azonosítását; a biztonságos és felelősségteljes szexuális viselkedés elősegítéséről, beleértve az önkéntes önmegtartóztatást és az óvszer használatot; a szennyezett eszközök és vérvészítmények elkerüléséről; valamint az intravénás kábítószer használók között a közös tű használatának elkerüléséről. A Kormányoknak az egészségügyi alapellátáson belül irányelveket és tanácsadási szolgáltatásokat kell kifejleszteniük az AIDS-szel és a szexuális úton terjedő betegségekkel kapcsolatban. Ahol lehetséges, a családtervezési programokat is magukban foglaló reproduktív egészségügyi programoknak tartalmazniuk kell a gyakori szexuális úton terjedő betegségek, beleértve a reproduktív rendszer fertőzéseinek diagnosztizálását és kezelésére szolgáló eszközöket, felismerve, hogy számos

szexuális úton terjedő betegség növeli a HIV fertőzés kockázatát. Biztosítani kell az összeköttetéseket a HIV fertőzés megelőzése és a tuberkulózis megelőzése és kezelése között.

8.32. A Kormányoknak a társadalom minden részét mozgósítaniuk kell az AIDS járvány megfékezésére, beleértve a civil szervezeteket, a közösségi szervezeteket, a vallási vezetőket, a magánszektor, a médiát, az iskolákat és az egészségügyi létesítményeket. Elsőbbséget kell adni a családi és közösségi szintek mozgósításának. A közösségeknek stratégiákat kell kidolgozniuk, amelyek tükrözik a HIV fertőzéssel és a szexuális úton terjedő betegségekkel kapcsolatos egészségügyi problémák helyi megítélése szerinti prioritást.

8.33. A nemzetközi közösségnek mozgósítania kell a HIV fertőzés terjedési arányának csökkentéséhez szükséges emberi és pénzügyi erőforrásokat. E célból minden országban elő kell segíteni és támogatni kell a HIV fertőzés megakadályozására szolgáló megközelítések széles skálájának kutatását és a betegség gyógy módjának keresését. Különösen az adományozó és kutatási közösségeknek kell támogatnia és erősítenie az oltóanyag megtalálására és a nők által irányított módszerek, mint például a hüvelyi mikrobaölők kifejlesztésére tett, a HIV fertőzés megelőzését szolgáló erőfeszítéseket. Szintén megnövelt támogatásra van szükség a HIV fertőzött személyek és AIDS betegek kezeléséhez és gondozásához. Meg kell erősíteni az AIDS járvány legyőzésére irányuló tevékenységek koordinációját. Különös figyelmet kell szentelni az Egyesült Nemzetek rendszer tevékenységeinek a nemzeti szinten, ahol az olyan intézkedések, mint például a közös programok javíthatják a koordinációt, és a szűkös források hatékony használatát biztosíthatják. A nemzetközi közösségnek szintén mozgósítania kell erőfeszítéseit az új stratégiák keresésére tett különböző erőfeszítések eredményeinek ellenőrzésére és értékelésére.

8.34. A Kormányoknak politikákat és irányelveket kell kidolgozniuk a HIV fertőzött személyek és családjaik egyéni jogainak védelmére, és hátrányos megkülönböztetésük kiküszöbölésére. Meg kell erősíteni a HIV fertőzés azonosítását végző szolgáltatásokat, ügyelve arra, hogy biztosítsák a titoktartást. Speciális programokat kell kidolgozni,

amelyek ellátást nyújtanak az AIDS által érintett nők és férfiak számára és biztosítják számukra a szükséges érzelmi támogatást, valamint tanácsadást nyújtanak családjuk és közeli kapcsolataik számára.

8.35. A HIV fertőzés megelőzésének érdekében elő kell segíteni és az oktatási és információs programok részévé kell tenni a felelős szexuális viselkedést, beleértve az önkéntes szexuális önmegtartóztatást. Az óvszereket és a szexuális úton terjedő betegségek megelőzésére és kezelésére szolgáló gyógyszereket széles körben elérhetővé és megfizethetővé kell tenni, és minden alapvető gyógyszerlistán szerepelniük kell. Hatékony lépéseket kell tenni a vérkészítmények minőségének és az eszközök fertőtlenítésének további ellenőrzésére.

IX. Fejezet

NÉPESSÉG ELOSZLÁS, VÁROSÍASODÁS ÉS BELSŐ MIGRÁCIÓ

A. Népeség eloszlás és fenntartható fejlődés

Alap a cselekvésre

9.1. Az 1990-es évek elején körülbelül a világ Kormányainak fele, leginkább a fejlődő országokban találta úgy, hogy nem megfelelő a népeség eloszlása területeiken, és szeretne volna ezt módosítani. A kulcskérdés a városi területek gyors növekedése volt, amelyek 2005-ig várhatóan a világon élő népeség felének adnak majd otthont. Következésképpen a figyelmet leginkább a vidékről a városba való vándorlásra fordították, noha a vidékről-vidékre és a városból-városba vándorlás valójában a földrajzi mobilitás domináns formái számos országban. A városiasodás folyamata a gazdasági és társadalmi fejlődés belső dimenziója, és ennek következményeképpen mind a fejlett, mind a fejlődő országok átmennek az alapvetően vidéki társadalomból a túlnyomóan városi társadalomba való átváltás folyamatán. Az egyének számára a migráció gyakran egy racionális és dinamikus törekvés, hogy új lehetőségeket találjanak az életben. A városok a gazdasági növekedés központjai, amelyek lendületet adnak a társadalmi-gazdasági újításnak és változásnak. Ugyanakkor a migrációt gyakran kényszerítő tényezők sarkallják, mint például a fejlesztési erőforrások egyenlőtlen elosztása, nem megfelelő technológiák elfogadása, és a rendelkezésre álló földterülethez való hozzáférés hiánya. A városiasodás sok országban látható riasztó következményei gyors üteméhez kapcsolódnak, amelyre a Kormányok jelenlegi irányítási kapacitásaikkal és gyakorlatukkal képtelenek voltak válaszolni. Ugyanakkor még a fejlődő országokban is vannak már jelei a népeség eloszlás változó mintájának abban az értelemben, hogy a néhány nagyvárosban való koncentrálódás irányvonala átadja a helyét a közepes méretű városi központokban való szélesebb körben történő eloszlásnak. Ez a működés egyes fejlett országokban is megfigyelhető, ahol az emberek előnyben részesítik a kisebb helyeken való életet. Azok a hatékony népesedés eloszlási politikák, amelyek tiszteltben

tartva az egyének jogát, hogy az általuk választott közösségben éljenek és dolgozzanak, figyelembe veszik a fejlesztési stratégiák népesedés eloszlásra gyakorolt hatását is. A városiasodás mélyreható következményekkel jár az egyének megélhetésére, életmódjára és értékeire nézve. Ugyanakkor a migrációnak – mind negatív, mind pozitív - gazdasági, társadalmi és környezeti hatásai is vannak a kiindulási és a célterületekre.

Célkitűzések

9.2. A célkitűzések a következők:

(a) Elősegíteni a népesség kiegyensúlyozottabb földrajzi eloszlását a jelentős kiindulási és fogadó területek méltányos és ökológiailag fenntartható fejlődésének integrált módon való támogatásával, különös hangsúlyt fektetve a gazdasági, szociális és nemek közötti méltányosságnak emberi jogok, különösen a fejlődéshez való jog tiszteletén alapuló elősegítésével;

(b) Csökkenteni a különböző kényszerítő tényezők szerepét, mivel azok a migrációs áramlatokhoz kapcsolódnak.

Cselekvések

9.3. A népesedés eloszlási politikákat megfogalmazó Kormányoknak biztosítaniuk kell, hogy ezeknek a politikáknak a célkitűzései és céljai összhangban legyenek az egyéb fejlesztési célokkal, politikákkal, és alapvető emberi jogokkal. A Kormányoknak az érdekelt helyi, regionális és Kormányok közötti ügynökségek támogatásával rendszeresen meg kell vizsgálniuk, hogy gazdasági és környezetvédelmi politikáik, ágazati prioritásaik, infrastrukturális befektetéseik és a régiós, központi, tartományi és helyi hatóságok közötti erőforrások egyensúly következményei hogyan befolyásolják mind állandó, mind ideiglenes módon a népesedés eloszlást és a belső migrációt.

9.4. Annak érdekében, hogy elérjék a termelés, a foglalkoztatottság és a népesség kiegyensúlyozott térbeli eloszlását, az országoknak fenntartható regionális fejlesztési stratégiákat, valamint a városi konszolidációt, a kis és közepes méretű városi központok növekedését, és a vidéki területek fenntartható fejlődését ösztönző stratégiákat kell elfogadniuk, beleértve a munkaerő igényes projektek elfogadását, a fiatalok nem

mezőgazdasági munkahelyek számára való képzését és a hatékony közlekedési és kommunikációs rendszereket. A helyi fejlődést lehetővé tévő keretek létrehozásának érdekében, beleértve a szolgáltatások nyújtását, a Kormányoknak meg kell fontolniuk adminisztratív rendszereik decentralizálását. Ez azt is magában foglalja, hogy a kiadások felelősségét és a bevételek növelésének jogát átruházzák a regionális, körzeti, és helyi hatóságokra. Noha a városi infrastruktúra és a környezetvédelmi stratégiák nagymértékű fejlesztése számos fejlődő országban alapvető fontosságú ahhoz, hogy a városlakóknak egészséges környezetet biztosítsanak, hasonló tevékenységeket kell megvalósítani a vidéki területeken is.

9.5. A városok iránti elfogultság és az elszigetelt vidékfejlesztés csökkentésének érdekében a Kormányoknak meg kell vizsgálniuk olyan ösztönző tényezők nyújtásának a megvalósíthatóságát, amelyek elősegítik az iparágak és a vállalkozások újra elosztását és áttelepülését városi területekről vidékre, valamint az új vállalkozások, ipari egységek és bevételtermelő projektek alapítását a vidéki területeken .

9.6. Azoknak a Kormányoknak, akik alternatívákat akarnak teremteni a vidéki területekről való elvándorlás helyett, meg kell teremteniük a vidéki területek fejlődésének előfeltételeit, aktívan támogatniuk kell a föld birtoklás vagy használat, valamint a vízforrások elérhetőségét különösen a családi egységek számára, be kell fektetniük és befektetéseket kell ösztönözniük a vidék termelékenységének javítására, javítaniuk kell a vidéki infrastruktúrát és a szociális szolgáltatásokat, és meg kell könnyíteniük a hitel-, termelési és értékesítési szövetkezetek és más helyi szintű szervezetek létrehozását, amelyek a források nagyobb mértékű ellenőrzésének lehetőségét adják az emberek kezébe és javítják megélhetésüket. Különös figyelmet igényel annak biztosítása, hogy ezeket a lehetőségeket elérhetővé tegyék a migránsok kiindulási területen maradt családjainak is.

9.7. A Kormányoknak olyan fejlesztési stratégiákat kell követniük, amelyek kézzelfogható hasznot kínálnak a vidéki területekre befektetők és a vidéki termelők számára. A Kormányoknak arra is törekedniük kell, hogy csökkentsék a mezőgazdasági termékek nemzetközi kereskedelmének korlátozásait.

9.8. A Kormányoknak meg kell erősíteniük kapacitásaikat, hogy a gyors városiasodás okozta nyomásra reagálni tudjanak a városi irányítás mechanizmusainak és hivatalainak szükség szerinti felülvizsgálatával és átszervezésével, valamint annak biztosításával, hogy a népesség összes csoportja széles körben részt vegyen a helyi fejlesztéssel kapcsolatos tervezésben és döntéshozásban. Különös figyelmet kell szentelni a földkezelésnek, annak érdekében, hogy biztosítva legyen a gazdaságos földhasználat, védelmet kapjanak a sérülékeny ökoszisztémák, valamint a szegények mind a városi, mind a vidéki területeken könnyebben hozzáférjenek a földhöz.

9.9. Sürgetjük az országokat, hogy ismerjék fel, hogy a bennszülött emberek és közösségeik földjeit meg kell védeni az olyan tevékenységektől, amelyek környezetvédelmi szempontból nem megbízhatóak, illetve amelyeket a bennszülött emberek társadalmi vagy kulturális szempontból nem találnak megfelelőnek. A „földjeik” kifejezésbe beleértendő az érintett emberek által hagyományosan elfoglalt területek környezete is.

9.10. Az országoknak növelniük kell a természetvédelmi gyakorlatokkal kapcsolatos információt és képzést, és elő kell segíteniük a fenntartható, nem mezőgazdasági vidéki munkalehetőségek létrehozását annak érdekében, hogy korlátozzák az emberi települések további kiterjedését a sérülékeny ökoszisztémájú területekre.

9.11. A népesség eloszlási politikáknak összhangban kell lenniük az olyan nemzetközi jogi aktusokkal, mint adott esetben a Genfi Egyezmény a polgári személyek védelmével kapcsolatban háború idején (1949), beleértve a 49. cikket.

B. Népeség-növekedés a nagyvárosi agglomerációkban

Alap a cselekvésre

9.12. Számos országban a városi rendszert egy nagyváros vagy agglomeráció elsöprő túlsúlya határozza meg. A népesedés koncentrálódásának tendenciája, amelyet elősegít az állami és magán erőforrások koncentrálódása egyes városokban, szintén hozzájárult a mega-városok növekvő számához és méretéhez. 1992-ben 13 olyan város volt, amelyeknek legalább 10 millió lakosa volt, de számuk várhatóan megduplázódik 2010-ig, és legtöbbjük a fejlődő országokban lesz megtalálható. A lakosság folyamatos koncentrálódása a városokban, különösen a mega-városokban, speciális gazdasági, szociális és környezetvédelmi kihívásokat támaszt a Kormányok felé. Ugyanakkor számos országban a nagy agglomerációk jelentik a gazdasági és kulturális tevékenység legdinamikusabb központjait is. Ezért alapvető fontosságú, hogy a nagyvárosok különleges problémáit úgy elemezzék és kezeljék, hogy közben teljes mértékben figyelembe veszik pozitív hozzájárulásukat a nemzeti gazdasági és társadalmi fejlődéshez. Azokat a kihívásokat, amelyekkel a városok szembesülnek, gyakran súlyosbítják a helyi szintek irányítási kapacitásai, amelyek gyengék a népesség koncentráció következményeinek, a társadalmi-gazdasági fejlődésnek, a környezetvédelmi hatásoknak és ezek összefüggéseinek a kezeléséhez.

Célkitűzés

9.13. A célkitűzés a városi agglomerációk irányításának megerősítése a nagyobb részvételt biztosító és erőforrás-tudatosabb tervezés és irányítás segítségével, a népesség nagyvárosokban való széleskörű koncentrálódásához hozzájáruló politikák és mechanizmusok felülvizsgálata és átalakítása, valamint mind a városi, mind a vidéki alacsony jövedelmű lakosok biztonságának és életminőségének javítása.

Cselekvések

9.14. A Kormányoknak növelniük kell a városi és helyi hatóságok kapacitását és kompetenciáját a városi fejlődés kezelésére, a környezet védelmére, minden polgár, beleértve a városi házfoglalók személyes biztonság, alapvető infrastruktúra és szolgáltatások iránti igényének kielégítésére, az egészségügyi és szociális problémák megszüntetésére, beleértve a drogok és a bűnözés problémáit, valamint a túlzásfóltságból és katasztrófákból eredő problémákat, valamint alternatívák nyújtására a természeti és ember okozta katasztrófáknak kitett területeken élő emberek számára.

9.15. Annak érdekében, hogy javítsák a városi szegények helyzetét, akik közül sokan a gazdaság nem hivatalos szektorában dolgoznak, sürgetjük a Kormányokat, hogy segítsék elő a vidéki területekről a városi területekre áramló migránsok integrációját, illetve fejlesszék és javítsák jövedelemszerzési képességüket olyan módon, hogy megkönnyítik munkához, hitelhez termeléshez, értékesítési lehetőségekhez, alapvető oktatáshoz, egészségügyi szolgáltatásokhoz, szakképzéshez és közlekedéshez való hozzájutásukat, különös figyelmet szentelve a női dolgozók és a női családfők helyzetének. Gyermekellátó központokat, valamint különleges védelmi és rehabilitációs programokat kell létrehozni az utcagyermek számára.

9.16. Annak érdekében, hogy kiegyensúlyozott módon, a társadalom szegény szegmenseinek érdekeit figyelembe véve finanszírozzák a szükséges infrastruktúrát és szolgáltatásokat, a helyi és nemzeti kormányhivataloknak meg kell fontolniuk a méltányos költségtérítési rendszerek bevezetését, és a bevételek növelését megfelelő intézkedések által.

9.17. A Kormányoknak meg kell erősíteniük földkezelési kapacitásukat, beleértve a várostervezést minden szinten, abból a célból, hogy figyelembe vegyék a népesedési trendeket és ösztönözzék az újító megközelítések kutatását a városokat érintő kihívások kezelésére, különös figyelmet szentelve a lakosság növekedéséből eredő terhelésekre és szükségletekre.

9.18. A Kormányoknak elő kell segíteniük a városi agglomerációk hatékony környezetkezelési stratégiáinak kidolgozását és megvalósítását, különös figyelmet szentelve a víz-, szemét- és levegőkezelésnek, valamint a környezetvédelmi szempontból megfelelő energia és közlekedési rendszereknek.

C. Lakóhelyükről az országon belülre elvándorolni kényszerült személyek

Alap a cselekvésre

9.19. Az elmúlt évtized során nőtt a tudatosság azoknak a személyeknek a helyzetével kapcsolatban, akik különböző okok miatt szokásos tartózkodási helyük elhagyására kényszerültek. Mivel nincsen egységes meghatározása a lakóhelyükről az országon belülre elvándorolni kényszerült személyeknek, a számukra, valamint az elvándorlásuk okaira vonatkozó becslések változóak. Mindenesetre általánosan elfogadott, hogy ezek az okok a környezetpusztulástól a természeti katasztrófákon át a belső konfliktusokig változhatnak, amelyek elpusztítják az emberi településeket és arra kényszerítik az embereket, hogy az ország egyik területéről a másikra meneküljenek. A bennszülött emberek különösen sok esetben kényszerülnek elhagyni lakóhelyüket. Mivel költözésük kényszerített jellegű, a lakóhelyükről az országon belülre elvándorolni kényszerülő személyek gyakran különösen veszélyeztetett helyzetekbe kerülnek, elsősorban a nők, akik fegyveres konfliktusok esetén megerőszakolásnak és szexuális bántalmazásnak eshetnek áldozatul. A belső elvándorlások gyakran a menekültek és az országot elhagyni kényszerülő személyek kiáramlásának előfutárai. A visszatérő menekültek is lehetnek lakóhelyükről az országon belülre elvándorolni kényszerült személyek.

Célkitűzések

9.20. A célkitűzések a következők:

- (a) Megfelelő védelmet és segítséget nyújtani a lakóhelyükről az országon belülre elvándorolni kényszerült személyeknek, különösen a leginkább veszélyeztetett nőknek, gyermekeknek és az időseknek, illetve megoldásokat találni

elvándorlásuk kiváltó okaira azzal a céllal, hogy az elvándorlást meg lehessen előzni, és ahol lehetséges, megkönnyítsék a visszatérést vagy visszatelepülést.

- (b) Véget vetni a kényszerített elvándorlás minden formájának, beleértve az "etnikai tisztogatást";

Cselekvések

9.21. Az országoknak foglalkozniuk kell a belső elvándorlás okaival beleértve a környezetpusztulást, a természeti katasztrófákat, a fegyveres konfliktusokat és az erőszakos áttelepítést, és ki kell alakítaniuk a megfelelő mechanizmusokat a lakóhelyük elhagyására kényszerült személyek védelmére és segítésére, beleértve ahol lehetséges, a károk kompenzálását különösen azok számára, akik rövidtávon nem tudnak visszatérni szokásos tartózkodási helyükre. Megfelelő kapacitást kell kiépíteni a katasztrófákra való felkészültségre. Bátorítjuk az Egyesült Nemzeteket, hogy a Kormányokkal, a Kormányok közötti és a civil szervezetekkel folytatott dialógus segítségével folytassa a lakóhelyükről az országon belülről elvándorolni kényszerült személyek védelemre és segítségre való igényének, a belső elvándorlás kiváltó okainak, valamint a megelőzésnek és a hosszú távú megoldásoknak a különleges helyzeteket is figyelembe vevő vizsgálatát.

9.22. Intézkedéseket kell foganatosítani annak biztosítására, hogy a lakóhelyükről az országon belülről elvándorolni kényszerült személyek részesüljenek alapfokú oktatásban, kapjanak elhelyezkedési lehetőségeket, szakképzést, és egészségügyi alapellátást, beleértve a reprodukciós egészségügyi szolgáltatásokat és a családtervezést.

9.23. Annak érdekében, hogy visszafordítható legyen a környezet minőségének fokozódó romlása, és minimálisra lehessen csökkenteni a legelő területek használatával kapcsolatos konfliktusokat, meg kell valósítani a legeltetési gazdasági rendszer modernizációját, szükség esetén segítséget nyújtva kétoldalú és többoldalú megállapodások révén.

9.24. Bátorítjuk a Kormányokat, nemzetközi szervezeteket és civil szervezeteket, hogy erősítsék meg az országon belülről elvándorolni kényszerült személyek fejlesztési támogatását, hogy azok visszatérhessenek kiindulási helyükre.

9.25. Intézkedéseket kell hozni a nemzeti szinten adott esetben nemzetközi együttműködéssel, az Egyesült Nemzetek Alapokmányával összhangban, hogy tartós megoldásokat lehessen találni az országon belülről elvándorolni kényszerült személyekkel kapcsolatos kérdésekben, beleértve a kiindulási helyükre való önkéntes és biztonságos visszatéréshez való jogukat.

X. Fejezet

NEMZETKÖZI MIGRÁCIÓ

A. Nemzetközi migráció és fejlődés

Alap a cselekvésre

10.1. A nemzetközi gazdasági, politikai és kulturális kölcsönhatások fontos szerepet játszanak az emberek országok közötti áramlásában, akár fejlődő, fejlett, vagy átmeneti gazdasággal rendelkező országokról van szó. Különböző formáiban a nemzetközi migráció kapcsolódik az ilyen kölcsönhatásokhoz, és befolyásolja a fejlődési folyamatot, valamint maga is befolyásolva van a fejlődési folyamat által. A nemzetközi gazdasági egyenlőtlenségek, a szegénység és a környezetpusztulás, együtt a béke és a biztonság hiányával, valamint az emberi jogok megsértésével illetve a jogi és demokratikus intézmények különböző fejlettségi szintjeivel mind olyan tényezők, amelyek befolyásolják a nemzetközi migrációt. Noha a legtöbb nemzetközi migrációs áramlás szomszédos országok között történik, a régiók közötti migráció, különösen, amely a fejlett országok felé irányul, egyre nő. Becslések szerint a menekülteket is tartalmazó nemzetközi migránsok száma a világon meghaladja a 125 milliót, akiknek körülbelül a fele a fejlődő országokban található. Az utóbbi években a fejlett világ főbb fogadó országainak nyilvántartott tisztán bevándorlási bevitele évente körülbelül 1,4 millió fő volt, akiknek körülbelül kétharmada a fejlődő országokból származott. A szabályos nemzetközi migrációnak lehetnek pozitív hatásai mind a kiindulási, mind a célország közösségeire, az előbbi számára hazautalásokat, az utóbbi számára szükséges emberi erőforrásokat biztosítva. A nemzetközi migrációban megvan a lehetőség a képességek cseréjének megkönnyítésére és a kulturális gazdagodáshoz való hozzájárulásra. Azonban a nemzetközi migráció számos kiindulási ország számára az emberi erőforrások elvesztésével jár, és politikai, gazdasági, vagy társadalmi feszültségekre ad okot a célországokban. Annak érdekében, hogy hatékonyak legyenek, a nemzetközi migrációs politikáknak figyelembe kell venniük a fogadó ország gazdasági korlátait, a migrációnak

a befogadó társadalomra gyakorolt hatásait, valamint a migráció hatásait a kiindulási országokra. A nemzetközi migráció hosszú távú kezelhetősége azon múlik, hogy minden ember számára működőképessé tegyék a saját országban maradás lehetőségét. Ennek a célnak a szükséges eszközei a fenntartható gazdasági fejlődés, a méltányosság, és az ezekkel összhangban álló fejlesztési stratégiák. Ezen felül hatékonyabban ki lehetne aknázni azt a potenciális segítséget, amellyel a külföldön élő állampolgárok hozzájárulhatnának kiindulási országaik gazdasági fejlődéséhez.

Célkitűzések

10.2. A célkitűzések a következők:

- (a) Kezelné a migráció kiváltó okait, különösen a szegénységgel kapcsolatosakat;
- (b) Nagyobb együttműködésre és több párbeszédre ösztönözni a származási és a célországokat annak érdekében, hogy maximálisra növeljék a migráció előnyeit az érintettek számára, és növeljék annak a valószínűségét, hogy a migrációnak pozitív következményei legyenek mind a küldő, mind a befogadó országok fejlődésére nézve;
- (c) Megkönnyíteni a visszatérő migránsok reintegrációs folyamatát.

Cselekvések

10.3. A kiindulási és célországok Kormányainak arra kell törekedniük, hogy a saját országban maradást működőképes lehetőséggé tegyék minden ember számára. E célból meg kell erősíteni a fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődés elérésére, valamint a fejlett, fejlődő, és átmenet gazdasággal rendelkező országok közötti gazdasági egyensúly biztosítására tett erőfeszítéseket. Szintén szükséges növelni az erőfeszítéseket a nemzetközi és a belső konfliktusok hatástalanítására, mielőtt azok fokozódnának; annak biztosítására, hogy az etnikai, vallási, vagy nyelvi kisebbségekhez tartozó és bennszülött emberek személyiségi jogai tiszteletben legyenek tartva; valamint a jogállamiság tiszteletben tartására, a jó kormányzás elősegítésére, a demokrácia megerősítésére és az emberi jogok előmozdítására. Továbbá nagyobb támogatást kell biztosítani a nemzeti és háztartási élelmiszerbiztonság megvalósításának, az oktatással, táplálkozással, egészséggel és népesedéssel kapcsolatos programoknak és a környezetvédelem

biztosításának. Az ilyen törekvések a fejlődő és az átmeneti gazdasággal rendelkező országok oldalán szükségessé tehetik a nemzeti és nemzetközi anyagi támogatást, a kereskedelmi és vámkapcsolatok átértékelését, a világpiacokhoz való megnövelt hozzáférést és a fenntartható gazdasági fejlődés hazai kereteinek létrehozására irányuló, munkahelyteremtésre hangsúlyt fektető fokozott erőfeszítéseket. A gazdasági helyzet ezekben az országokban várhatóan csak fokozatosan fog javulni, és emiatt a belőlük származó migrációs áramlatok várhatóan csak hosszú távon fognak csökkenni; a köztes időben a jelenleg tapasztalt akut problémák a migrációs áramlatok rövidtől középtávig való folytatódását fogják okozni, és a Kormányokat ennek megfelelően sürgetjük, hogy fogadjanak el átlátható nemzetközi migrációs politikákat és programokat, amelyekkel kezelni tudják ezen migrációs áramlatokat.

10.4. A kiindulási országok Kormányainak, akik szeretnék elősegíteni a hazautalások beáramlását és fejlesztés érdekében való produktív felhasználását, megbízható árfolyam-, pénzügyi és gazdasági politikákat kell elfogadniuk, elő kell segíteniük olyan banki létesítmények létrehozását, amelyek lehetővé teszik a migránsok forrásainak biztonságos és időben történő átutalását, illetve elő kell segíteniük a szükséges feltételeket a hazai megtakarítások növelésére és termelékeny beruházásokba való irányítására.

10.5. A célországok Kormányait arra biztatjuk, hogy fontolják meg az ideiglenes migráció bizonyos formáinak, mint például a rövid távú és projekthez kapcsolódó migráció használatát, mint a kiindulási országokból, különösen a fejlődő és átmeneti gazdasággal rendelkező országokból származó állampolgárok szakértelmének növelésére szolgáló lehetőséget. E célból adott esetben meg kell fontolniuk kétoldalú vagy többoldalú megállapodások kötését. Megfelelő lépéseket kell tenni mind a migráns, mind a hazai dolgozók fizetésének és munkakörülményeinek védelmére az érintett ágazatokban. Sürgetjük a kiindulási országok Kormányait, hogy segítsék elő a migránsok hazatérését, és otthoni közösségeikbe való visszaintegrálódását, és hogy találjanak módot képességeik hasznosítására. A kiindulási országok Kormányainak meg kell fontolniuk a célországokkal való együttműködést, és a megfelelő nemzetközi szervezetek támogatásának megszerzését annak érdekében, hogy elősegítsék a képzett migránsok önkéntes alapon történő visszatérését, akik alapvető szerepet játszhatnak a tudás,

képességek, és technológiák átadásában. A célországokat bátorítjuk, hogy segítsék elő a hazatelepülést olyan rugalmas politikák elfogadásával, mint például a nyugdíjak és más munkanélküli ellátások átvihetősége.

10.6. A nemzetközi migráció által érintett országok Kormányait bátorítjuk, hogy működjenek együtt azzal a szándékkal, hogy a migráció kérdését integrálják politikai és gazdasági napirendjeikbe, és technikai együttműködésben vegyenek részt a fejlődő és átmeneti gazdasággal rendelkező országok segítésére a nemzetközi migráció hatásainak kezelésében. Sürgetjük a Kormányokat, hogy osszák meg az információt egymással a nemzetközi migrációs politikáikkal és a migránsok területükre való beengedésére és területükön való tartózkodására vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatban. Bátorítjuk azokat az államokat, amelyek eddig még nem tették meg, hogy ratifikálják az Összes Migráns Dolgozók és Családjaik jogainak védelméről szóló Nemzetközi Egyezményt.

10.7. Bátorítjuk a Kormányokat, hogy vegyék figyelembe a bevándorlási kérelmeket azokból az országokból, amelyek létét a közeljövőben a globális felmelegedés és az éghajlatváltozás fenyegeti a rendelkezésre álló tudományos bizonyítékok alapján.

10.8. A nemzetközi és civil szervezetekkel és kutatási intézményekkel együttműködve a Kormányoknak támogatniuk kell a nemzetközi migránsok áramlásaival és állományaival, valamint a migrációt okozó tényezőkkel kapcsolatos adatok gyűjtését, valamint a nemzetközi migráció nyomonkövetését. Támogatni kell az olyan stratégiák azonosítását is, amelyek biztosítják, hogy a migráció hozzájáruljon a fejlődéshez és a nemzetközi kapcsolatokhoz. Meg kell erősíteni azokat a nemzetközi szervezeteket, amelyeknek a migráció területén van megbízásuk, hogy a fejlődő országoknak megfelelő technikai segítséget, a nemzetközi migrációs áramlások kezelésével kapcsolatban pedig tanácsadást tudjanak nyújtani, valamint elősegítsék a nemzetközi együttműködést többek között kétoldalú és többoldalú tárgyalások segítségével, adott esetben.

B. Dokumentált bevándorlók

Alap a cselekvésre

10.9. Dokumentált bevándorlóknak nevezzük azokat a migránsokat, akik eleget tesznek minden jogi elvárásnak, hogy beléphessenek a célországba, ott tartózkodhassanak és adott esetben munkát vállaljanak. Egyes országokban számos dokumentált bevándorló idővel elnyerte a hosszú távú tartózkodáshoz való jogot. Ilyen esetekben a dokumentált bevándorlók fogadó társadalomba való integrálása általánosságban véve kívánatos, és e célból fontos rájuk ugyanazokat a társadalmi, gazdasági és törvényes jogokat kiterjeszteni, mint amelyekkel az állampolgárok bírnak, a nemzeti jogszabályokkal összhangban. A dokumentált bevándorlók családjának egyesítése fontos tényező a nemzetközi migrációban. Szintén fontos a dokumentált bevándorlók és családjaik védelme a rasszizmussal, etnocentrizmussal és idegengyűlölettel szemben, valamint testi épségük, méltóságuk, vallásos meggyőződésük és kulturális értékeik tiszteletben tartása.

A dokumentált bevándorlás általában hasznos a befogadó ország számára, mivel a bevándorlók általában a legproduktívabb korosztályban koncentrálnak, és olyan képességeik vannak, amelyekre szükség van a fogadó országban, valamint belépésük megfelel a Kormány irányelveinek. A dokumentált bevándorlók származási országukba való pénztalálásai gyakran a külföldi valuta nagyon fontos forrásait jelentik, és alapvető fontosságúak az otthon hagyott hozzátartozók jóllétének javításában.

Célkitűzések

10.10. A célkitűzések a következők:

- (a) Biztosítani a dokumentált bevándorlók társadalmi és gazdasági integrációját, különösen azokét, akik megszerezték a célországban a hosszú távú tartózkodáshoz való jogot, és a törvény előtti egyenlő bánásmódot;
- (b) Megszüntetni a regisztrált bevándorlók, különösen a nők, gyermekek és idősek elleni diszkriminatív gyakorlatot;

- (c) Biztosítani a rasszizmussal, etnocentrizmussal és idegengyűlölettel szembeni védelmet;
- (d) Elősegíteni a regisztrált bevándorlók és családtagjaik jóllétét;
- (e) Biztosítani a regisztrált bevándorlók kulturális és vallási értékeinek, hitének és gyakorlatainak tiszteletét, amennyiben azok összhangban állnak a nemzeti jogszabályokkal és az egyetemesen elismert emberi jogokkal;
- (f) Figyelembe venni az ideiglenes bevándorlók különleges szükségleteit és körülményeit;

Cselekvések

10.11. Sürgetjük a fogadó országok Kormányait, hogy fontolják meg azon dokumentált bevándorlókra, akik megfelelnek a tartózkodási idő szükséges követelményeinek, valamint családtagjaikra, akik szabályosan tartózkodnak a fogadó országban, a saját állampolgáraik által élvezett bánásmód egyenlő mértékű kiterjesztését, az alapvető emberi jogok élvezetére vonatkozóan, beleértve az esélyegyenlőséget és a vallási gyakorlatokkal kapcsolatos bánásmód, a munkakörülmények, a szociális biztonság, a szakszervezetekben való részvétel, az egészségügyhöz, oktatáshoz, kulturális és más szociális szolgáltatásokhoz, valamint az igazságszolgáltatási rendszerhez való hozzáférés egyenlőségét, valamint a törvény előtti egyenlőséget. Sürgetjük továbbá a fogadó országok Kormányait, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket a bevándorlók elleni megkülönböztetés minden formájának kiküszöbölésére, beleértve az állampolgárságukat és gyermekeik állampolgárságát érintő megkülönböztető gyakorlat megszüntetését, valamint jogaik és biztonságuk védelmét. A családtagokként bevándorló nőket és gyermekeket védelmezni kell a támogatójuk által elkövetett visszaélésekkel, vagy emberi jogaik megtagadásával szemben, és a családi kapcsolat felbomlása esetén a nemzeti jogszabályok korlátain belül meg kell fontolni tartózkodásuk meghosszabbítását.

10.12. A hosszú távú tartózkodásra jogosult regisztrált bevándorlók integrációjának elősegítésének érdekében sürgetjük a fogadó országok Kormányait, hogy adott esetben fontolják meg a civil és politikai jogok és kötelezettségek megadását, és az állampolgárság megszerzésének megkönnyítését számukra. Különleges erőfeszítéseket kell tenni a hosszú távú tartózkodási engedéllyel rendelkező bevándorlók gyermekeinek

integrációjáért, az állampolgárokéival egyenlő oktatási és képzési lehetőségek biztosításával, a gazdasági tevékenységek folytatásának lehetővé tételével, és a fogadó országokban nevelkedett személyek számára az állampolgárság megszerzésének megkönnyítésével. A Gyermek Jogairól szóló Egyezmény 10. cikkével, és más ide tartozó egyetemesen elfogadott emberi jogi dokumentumokkal összhangban, minden Kormánynak, különösen a fogadó országok Kormányainak el kell ismernie a családi újraegyesítés alapvető fontosságát, és elő kell segítenie ennek integrációját nemzeti törvényalkotásában annak érdekében, hogy biztosítsa a regisztrált bevándorlók családjainak egységét. A fogadó országok Kormányainak biztosítaniuk kell a bevándorlók és családjaik védelmét, olyan programoknak és stratégiáknak prioritást adva, amelyek küzdenek a vallási intolerancia, a rasszizmus, az etnocentrizmus, az idegengyűlölet és a nemi megkülönböztetés ellen, valamint létrehozzák az ehhez szükséges társadalmi érzékenységet.

10.13. A célországok Kormányainak tiszteletben kell tartaniuk a regisztrált bevándorlók alapvető emberi jogait, miközben a területükre való belépés szabályozásához, és a bevándorlási hullámokra válaszoló és azokat alakító politikák elfogadásához való jogukat érvényesítik. A bevándorlók befogadására vonatkozóan a Kormányoknak el kell kerülniük a faji, vallási, nemi és fogyatékosági alapon való megkülönböztetést, ugyanakkor számításba kell venniük a nemzeti bevándorlási szabályozásnak megfelelő egészségügyi és egyéb megfontolásokat, különösen, ami az idősek és gyermekek különleges szükségleteit illeti. Sürgetjük a Kormányokat, hogy a család újraegyesítésével segítsék elő a hosszú távú tartózkodási joggal rendelkező regisztrált bevándorlók családi életének normalizálását.

10.14. A Kormányoknak meg kell fontolniuk, hogy segítséget és együttműködési lehetőséget nyújtsanak olyan programoknak, amelyek a kényszerített elvándorlás különböző szociális és gazdasági következményeivel foglalkoznának.

C. Nem dokumentált bevándorlók

Alap a cselekvésre

10.15. Minden Nemzetállam joga, hogy eldöntse, ki léphet be és ki tartózkodhat a területén, milyen feltételek mellett. Ezt a jogot mindamellet a rasszista és idegengyűlölő tevékenységek és politikák elkerülésével kell gyakorolni. A nem-dokumentált, vagy illegális bevándorlók olyan személyek, akik nem felelnek meg a célország által felállított belépéshez, tartózkodáshoz, vagy gazdasági tevékenység folytatásához szükséges követelményeknek. Tekintetbe véve, hogy a migrációs nyomás számos fejlődő országban egyre nő, különösen mióta munkaerő állományuk folyamatosan növekszik, várható a nem dokumentált, vagy illegális bevándorlás növekedése.

Célkitűzések

10.16. A célkitűzések a következők:

- (a) Kezelné a nem dokumentált migráció kiváltó okait;
- (b) Jelentősen csökkenteni a nem dokumentált bevándorlók számát annak biztosítása mellett, hogy akiknek nemzetközi segítségre van szükségük, azok megkapják; megakadályozni a nem dokumentált migránsok kizsákmányolását, és biztosítani alapvető emberi jogaik védelmét;
- (c) Megakadályozni a bevándorlókkal való minden nemzetközi emberkereskedelmet, különösen a prostitúció céljából való emberkereskedelmet;
- (d) Biztosítani a rasszizmussal, etnocentrizmussal és idegengyűlölettel szembeni védelmet;

Cselekvések

10.17. Sürgetjük a kiindulási és a célországok Kormányait, hogy működjenek együtt a nem dokumentált migráció okainak csökkentésében, a nem dokumentált migránsok alapvető emberi jogainak, különösen az üldözés elől másik országban menedék kereséséhez és kapásához való jogának védelmében, valamint kizsákmányolásuk megakadályozásában. A Kormányoknak azonosítaniuk kell a nem dokumentált

bevándorlás okait és gazdasági, társadalmi valamint demográfiai hatásait csakúgy, mint következményeit a szociális, gazdasági és nemzetközi bevándorlási politikák megfogalmazásában.

10.18. Mind a fogadó országok, mind a származási országok Kormányainak hatékony szankciókat kell elfogadniuk azokkal szemben, akik illegális migrációt szerveznek, kizsákmányolják a nem dokumentált bevándorlókat, vagy a nem dokumentált bevándorlók emberkereskedelmében vesznek részt, különösen, akik részt vesznek a nőkkel, fiatalokkal, és gyermekekkel folytatott nemzetközi emberkereskedelem bármilyen formájában. Azon kiindulási országok Kormányainak, ahol az ügynökök vagy más közvetítők migrációs folyamatban való részvétele legális, szabályozniuk kell az ilyen tevékenységeket, hogy megakadályozzák a visszaéléseket különösen a kizsákmányolást, a prostitúciót, és a kényszerített örökbeadást.

10.19. A Kormányoknak a megfelelő nemzetközi szervezetek segítségével vissza kell tartania a dokumentálatlan bevándorlást olyan módon, hogy a kiindulási országokban információs tevékenységeken keresztül tudatosítják a lehetséges bevándorlókban a fogadó országokba való belépés, tartózkodás és munkavállalás jogi feltételeit.

10.20. Azon kiindulási országok Kormányai, ahonnan a nem dokumentált bevándorlók és azok a személyek származnak, akiknek menedék iránti kérelmét elutasították, kötelesek fogadni ezeknek a személyeknek a visszatérését és reintegrációját, és nem büntethetik az ilyen személyeket visszatérésükkor. Továbbá a kiindulási és célországok Kormányainak kielégítő megoldásokat kell keresniük a nem dokumentált migráció okozta problémákra, többek között az érintett személyek alapvető emberi jogait az ide tartozó nemzetközi jogi eszközökkel összhangban védő visszafogadási megállapodásokról való kétoldali és több oldali tárgyalások segítségével.

D. Menekültek, menedékkérők, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek

Alap a cselekvésre

10.21. Kevesebb, mint 10 év alatt, 1985-től 1993-ig a menekültek száma több mint duplájára nőtt, 8,5 millióról 19 millióra. Ezt sokrétű és összetett tényezők okozták, beleértve az emberi jogok súlyos megsértését. Ezeknek a menekülteknek a nagy része a fejlődő országokban talál menedéket, gyakran nagy terheket róva ezekre az Államokra. A menedékjog intézménye súlyos terhelés alatt áll az iparosodott országokban különböző okokból, beleértve a menekültek és menedékkérők növekvő számát, és a menedékjogi eljárásokkal való visszaéléseket, amelyekkel a bevándorlók megpróbálják megkerülni a bevándorlási korlátozásokat. Noha a világ országainak kétharmada ratifikálta az 1951-es Menekültek Helyzetével kapcsolatos Egyezményt, vagy az 1967-es Protokollt, amely a menekültek védelmére állított fel irányelveket, szükséges megerősíteni a menekültek nemzetközi védelmének és segítésének támogatását, különösen a menekült nőket és gyermekeket, akik különösen veszélyeztetettek. A lakóhelyük elhagyására kényszerült személyek, akik nem felelnek meg a menekültstátusznak és egyes esetekben országukon kívül vannak, szintén veszélyeztetettek, és nemzetközi segítségre van szükségük. Meg kell fontolni a háború elől menekülő személyek számára védelmet nyújtó regionális egyezmények kötését.

Célkitűzések

10.22. A célkitűzések a következők:

- (a) Csökkenteni a menekültmozgalmakhoz és a lakóhely elhagyásához vezető nyomást, kiváltó okainak minden szinten való leküzdésével, és a kapcsolódó megelőzési tevékenységek megvalósításával;
- (b) Tartós megoldásokat keresni és megvalósítani a menekültek és lakóhelyük elhagyására kényszerült személyek helyzetére;

- (c) Hatékony védelmet és segítséget biztosítani a menekült népességnek, különös figyelmet szentelve a menekült nők és gyermekek szükségleteinek és fizikai biztonságának;
- (d) Megelőzni a menedék intézményének erózióját;
- (e) Megfelelő egészségügyi, oktatási és szociális szolgáltatásokat nyújtani a menekültek és a lakóhelyük elhagyására kényszerült személyek számára;
- (f) Menekülteket és visszatérőket segítő és rehabilitáló programokat belefoglalni a fejlesztési tervezésbe, kellő figyelmet szentelve a nemek közti egyenlőségnek.

Cselekvések

10.23. Sürgetjük a Kormányokat, hogy megfelelő intézkedésekkel kezeljék a menekültek és a lakóhelyük elhagyására kényszerülő személyek mozgásainak kiváltó okait, különös tekintettel a konfliktusok megoldására; a béke és a kiengesztelődés elősegítésére; az emberi jogok, beleértve a kisebbségekhez tartozó személyek emberi jogainak tiszteletére; az Államok függetlenségének, területi integritásának és szuverenitásának tiszteletére. Továbbá kezelni kell a kényszerített lakóhely elhagyáshoz hozzájáruló tényezőket, olyan kezdeményezésekkel, amelyek a szegénység enyhítéséhez, a demokratizálódáshoz, a jó kormányzáshoz és a környezetpusztítás megakadályozásához kapcsolódnak. A Kormányoknak és minden más entitásnak tiszteletben kell tartania és védenie kell az emberek jogát ahhoz, hogy biztonságban otthon maradhassanak, és minden olyan politikától vagy gyakorlattól tartózkodniuk kell, amely menekülésre kényszeríti az embereket.

10.24. Sürgetjük a Kormányokat, hogy erősítsék meg a menekültek és adott esetben a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek érdekeit szolgáló nemzetközi védelmi és segítségnyújtási tevékenységek számára nyújtott támogatásukat, és segítsék elő a helyzetükre tartós megoldást kínáló lehetőségek keresését. Bátorítjuk a Kormányokat, hogy miközben ezt teszik, javítsák azokat a regionális és nemzetközi mechanizmusokat, amelyek elősegítik a menekültek védelem és támogatás iránti igényeiért vállalt felelősség megfelelő megosztását. Minden szükséges intézkedést meg kell hozni, annak érdekében, hogy a menekültek - főként a menekült nők és gyermekek – védelmet kapjanak, különösen a kizsákmányolással bántalmazással és az erőszak összes formájával szemben.

10.25. A megfelelő nemzetközi támogatást ki kell terjeszteni a menedéket nyújtó országokra, hogy kielégítsék a menekültek alapvető szükségleteit, és segítsék a tartós megoldások keresését. A menekült népességet segíteni kell az önállóság elérésében. A menekülteket, különösen a menekült nőket be kell vonni a menekülteket segítő tevékenységek tervezésébe és megvalósításába. A menekülteket segítő tevékenységek tervezésénél és megvalósításánál különös figyelmet kell szentelni a menekült nők és gyermekek speciális igényeinek. A menekülteket el kell látni megfelelő szállással, oktatással, családtervezést is tartalmazó egészségügyi szolgáltatásokkal, és más szükséges szociális szolgáltatásokkal. Felkérjük a menekülteket, hogy tartsák tiszteletben a számukra menedéket nyújtó országok törvényeit és előírásait.

10.26. A Kormányoknak olyan körülményeket kell teremteniük, amelyek lehetővé teszik a menekültek biztonságban és méltóságban való önkéntes visszatelepítését. Ahol lehetséges, a visszatelepülő menekülteknek nyújtott rehabilitációs segítségnek kapcsolódnia kell a hosszú távú rekonstrukciós és fejlesztési tervekhez. A nemzetközi közösségnek segítséget kell nyújtania a menekült visszatelepítési és rehabilitációs programokhoz, valamint az aknák és egyéb fel nem robbant eszközök eltávolításához, amelyek súlyos fenyegetést jelentenek a visszatérők és a helyi lakosság biztonságára.

10.27. Sürgetjük a Kormányokat, hogy a menekültekkel kapcsolatban tartsák magukat a nemzetközi jogszabályokhoz. Felhívjuk azokat az Államokat, amelyek eddig nem tették meg, hogy vegyék figyelembe a menekültekkel kapcsolatos nemzetközi jogi eszközöket, különösen a Menekültek Helyzetével kapcsolatos 1951-es Egyezményt, és az 1967-es Protokollt. Ezen kívül sürgetjük a Kormányokat, hogy tartsák tiszteletben a visszaküldés tilalmának alapelvét (azaz azt az alapelvet, amely tiltja a személyek kényszerítését, hogy olyan helyre térjenek vissza, ahol életük vagy szabadságuk veszélyben van fajuk, vallásuk, nemzetiségük, egy adott társadalmi csoporthoz tartozásuk, vagy politikai nézeteik miatt). A Kormányoknak biztosítaniuk kell a területükön menedékjogért folyamodók számára a tisztességes eljárást, biztosítva, hogy a menekültstátust meghatározó eljárások és irányelvek fogékonyak legyenek a nők különleges helyzetére.

10.28. Azokban az esetekben, amikor hirtelen nagyszámú menekült és otthona elhagyására kényszerült személy érkezik, akiknek nemzetközi védelemre van szükségük, a fogadó országok Kormányainak meg kell fontolniuk legalább az ideiglenes védelem és a nemzetközileg elfogadott irányelvekkel és a nemzeti joggal, gyakorlattal és szabályozással összhangban álló elbánás nyújtását számukra, amíg helyzetük megoldódik. Azokat a személyeket, akiknek védelemre van szükségük, ösztönözni kell, hogy amennyire lehetséges maradjanak biztonságos területeken, és adott esetben kiindulási országuk közelében. A Kormányoknak meg kell erősíteniük a védelmi mechanizmusokat, és támogatást kell nyújtaniuk a lakosságnak ezen a területen. A fogadó országok igény esetén való támogatásakor követni kell a kollektív együttműködés és a nemzetközi szolidaritás alapelveit.

10.29. A kényszerített elvándorlásból származó menekültek és a lakóhelyük elhagyására kényszerült személyek problémáit, beleértve hazatelepítéshez való jogukat az Egyesült Nemzetek Alapokmányának, az Egyetemes Emberi Jogok Nyilatkozatának és más nemzetközi jogi eszközök és érintett Egyesült Nemzetek állásfoglalások ide tartozó alapelveivel összhangban kell rendezni.

XI. Fejezet

NÉPESEDÉS, FEJLŐDÉS ÉS OKTATÁS

A. Oktatás, népesedés és fenntartható fejlődés

Alap a cselekvésre

11.1. Az elmúlt 20 évben a világban az oktatási szintek emelkedése volt tapasztalható. Noha a nők és férfiak között összezsugorodott az iskolai végzettségbeli különbség, a világon élő írástudatlanok 75%-a nő. Az alapfokú oktatás hiánya és az írástudás alacsony szintjei továbbra is akadályozzák a fejlődési folyamatot minden területen. A világ közösségének különleges felelőssége annak biztosítása, hogy minden gyermek jobb minőségű oktatást kapjon és befejezhesse az általános iskolát. Az oktatás elengedhetetlen eszköze az életminőség javításának. Mindamellettt nehezebb kielégíteni az oktatás iránti szükségleteket, amikor gyorsan növekszik a népesség.

11.2. Az oktatás kulcstényező a fenntartható fejlődésben: egyszerre a jóllét összetevője, és a jóllét fejlődésének tényezője demográfiai, valamint gazdasági és társadalmi tényezőkhez való kapcsolódása révén. Az oktatás annak is eszköze, hogy egy egyént képessé tegyünk a tudáshoz való hozzáférés megszerzésére, amely előfeltétele a mai komplex világ kezelésének, ha valakinek ez a célja. A termékenységi, morbiditási, és mortalitási arányok csökkentésének, a nők megerősítésének, a munkaképes korú lakosság minőségi javulásának, és a valódi demokrácia elősegítésének előrehaladását nagymértékben segíti az oktatás. A bevándorlók integrációját is megkönnyíti a vallási és kulturális háttérüket tiszteletben tartó oktatás egyetemes elérhetősége.

11.3. Az oktatás, valamint a demográfiai és társadalmi változások közötti kapcsolatot a kölcsönös egymásrautaltság jellemzi. Szoros és összetett kapcsolat van a képzettség, a házasságkötési kor, a termékenység, a morbiditás, a mortalitás és az aktivitás között. A nők és lányok képzettségének növekedése hozzájárul a nők megerősítéséhez, a

házasságkötési kor kitolódásához és a családok méretének csökkenéséhez. Ha az anyák jobban képzettek, gyermekeik túlélési aránya általában nő. Az oktatás szélesebb körű elérhetősége meghatározó tényező a belső migráció és az aktív korú népesség összetétele szempontjából is.

11.4. Az oktatásnak és a képzésnek fel kell készítenie a fiatalokat a karrierépítésre és szakmai életre annak érdekében, hogy megállják a helyüket a mai összetett világban. Az oktatási tanterv tartalmától és a kapott képzés jellegétől függ a jövedelmező munkalehetőségek megszerzésének kilátása. Az oktatási és a termelési rendszer közötti ellentmondások és elégtelenségek munkanélküliséghez és alulfoglalkoztatottsághoz, a végzettségek leértékelődéséhez, és egyes esetekben a képzett emberek vidékről városba vándorlásához és „agyelszíváshoz” vezethetnek. Ezért alapvető fontosságú az oktatási, a gazdasági és a társadalmi rendszerek fenntartható fejlődésnek kedvező harmonikus fejlődésének elősegítése.

Célkitűzések

11.5. A célkitűzések a következők:

- (a) Megvalósítani a minőségi oktatás egyetemes hozzáférhetőségét, külön prioritást adva az alapfokú oktatásnak, a szakképzésnek és a munkahelyi képzésnek, legyőzni az írástudatlanságot, és felszámolni a nemek közötti egyenlőtlenségeket az oktatáshoz való hozzáférésben, az oktatásban tartásban és az oktatás támogatásában;
- (b) Elősegíteni a fiatalok nemformális oktatását, biztosítva a férfiak és nők egyenlő hozzáférését az írástudási központokhoz;
- (c) Bevezetni a tantervet és javítani tartalmát annak érdekében, hogy elősegítse a népesedést és a fenntartható fejlődést; az egészségügyi kérdések, beleértve a reprodukciós egészségügyet; és a nemek közötti egyenlőség kölcsönhatásaival kapcsolatos nagyobb felelősséget és tudatosságot.

Cselekvések

11.6. Az írástudatlanság megszüntetése az emberi fejlődés egyik előfeltétele. Minden országnak meg kell erősítenie az 1990-es években elért előrehaladást, amelyet az egyetemesen elérhető alapfokú oktatás céljáért tettek, amelyről az 1990-ben, a tájiföldi Jomtienben tartott Oktatást Mindenkinnek Világkonferencián is megegyeztek. Minden országnak tovább kell küzdenie, hogy biztosítsa az általános iskolai, vagy ennek megfelelő szintű oktatás teljes mértékű elérhetőségét mind a lányok, mind a fiúk számára, amilyen gyorsan csak lehet, és minden esetben legkésőbb 2015-ig. Figyelmet kell szentelni az oktatás minőségének és típusának, beleértve a hagyományos értékek elismerését. Sürgetjük azokat a Kormányokat, amelyek megvalósították a mindenki számára elérhető alapfokú oktatás célját, hogy terjesszék ki az oktatást és a képzést a középfokú és magasabb szintekre, és segítsék elő a középfokú és magasabb szintű képzés elvégzésének elérhetőségét.

11.7. A fejlesztési költségvetésekben minden szinten prioritást kell adni az oktatásba és munkahelyi képzésbe való befektetésnek, és számításba kell venni a jövőbeli munkaerő képzettségi követelmények körét és mértékét.

11.8. Az országoknak megerősítő lépéseket kell tenniük a lányok és serdülők iskolában tartására, több közösségi iskola építésével, a tanárok képzésével, hogy fogékonyabbak legyenek a nemek közötti egyenlőség témájára, ösztöndíjak és más megfelelő ösztönzők nyújtásával, valamint a szülők fogékonyabbá tételével a lányok oktatásának értékére azzal a céllal, hogy megszüntessék a nemek közti egyenlőtleniséget az alap és középfokú oktatásban 2005-ig. Az országoknak ezeket a törekvéseket a nemformális oktatási lehetőségek teljes mértékű kihasználásával is ki kell egészíteniük. A terhes serdülők számára is lehetővé kell tenni tanulmányaik folytatását.

11.9. Annak érdekében, hogy a lehető leghatékonyabb legyen, a népesedési kérdésekkel kapcsolatos oktatásnak már az általános iskolában meg kell kezdődnie, és folytatódnia kell a formális és nem formális oktatás minden szintjén keresztül, figyelembe véve a szülők jogait és felelősségét, valamint a gyermekek és serdülők szükségleteit. Ahol már léteznek ilyen programok, ott a tanterveket felül kell vizsgálni, aktualizálni és bővíteni

kell, azzal a céllal, hogy megfelelő módon lefedjék az olyan fontos problémákat, mint a nemek közötti egyensúlyra való fogékonyság, reprodukív döntések és felelőségek, valamint a szexuális úton terjedő betegségek beleértve a HIV/AIDS-et. Annak biztosítására, hogy a közösség elfogadja őket, a népesedési oktatási programoknak hangsúlyozniuk kell a közösségek vezetőivel és a szülőkkel való egyeztetést.

11.10. Ösztönözni kell a növelését azoknak az erőfeszítéseknek, amelyek a népesedési szakértők egyetemi szintű képzésére, a demográfiai változásokkal és ezeknek a változásoknak a fejlesztési tervezéssel való összefüggéseikkel, valamint az egészséggel és a környezettel kapcsolatos tartalmak társadalom és gazdaságtudományokba való beépítésére irányulnak.

B. Népesedési információ, oktatás és kommunikáció

Alap a cselekvésre

11.11. A jelen Akcióprogram céljainak és célkitűzéseinek eléréséhez alapvető fontosságú a nagyobb közismeret, közmegértés és elköteleződés minden szinten, az egyénitől a nemzetközi szintig. Ezért minden országban, minden csoportban meg kell erősíteni a népesedési és fenntartható fejlődési kérdésekkel kapcsolatos tájékoztatást, oktatást és kommunikációt. Ez magában foglalja a nemi és kulturális szempontból érzékeny, népesedéshez és fejlődéshez kapcsolódó tájékoztatási, oktatási, és kommunikációs terveket és stratégiákat. A nemzeti szinten a megfelelőbb és kielégítőbb információ lehetővé teszi a tervezők és politikaalkotók számára, hogy megfelelőbb terveket és döntéseket hozzanak a népesedéssel és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban. A legalapvetőbb szinten a megfelelőbb és kielégítőbb tájékoztatás elősegíti a tájékozott felelős döntések hozatalát az egészség, szexuális és reprodukív magatartás, családi élet és a termelési és fogyasztási minták területén. Továbbá a bevándorlás okaival és hasznos következményeivel kapcsolatos több és jobb információ pozitívabb környezetet teremt a társadalmak számára a migrációval járó kihívások kezeléséhez.

11.12. A hatékony tájékoztatás, az oktatás és a kommunikáció előfeltételei a fenntartható emberi fejlődésnek, és megnyitják az utat a hozzáállás és a magatartás változásai előtt. Valójában ez azzal a felismeréssel kezdődik, hogy szabadon, felelősen és tájékozottan kell meghozni a döntéseket a gyermekek számával és érkezésük közt várt idővel, valamint a mindennapi élet egyéb oldalaival kapcsolatban, beleértve a szexuális és reprodukciós magatartással kapcsolatos döntéseket. A nagyobb köztudás és elköteleződés egy demokratikus környezetben kedvező körülményeket teremt a felelős és tájékozott döntéseknek és viselkedésnek. A legfontosabb, hogy ezek megnyitják az utat a demokratikus társadalmi vitának, és így lehetővé teszik az erős politikai elköteleződést és nyilvános támogatást a helyi, nemzeti és nemzetközi szinten szükséges cselekvések számára.

11.13. A hatékony tájékoztatói, oktatási és kommunikációs tevékenységek magukban foglalják a különböző kommunikációs csatornákat, a személyek közötti kommunikáció legintimebb szintjeitől a formális iskolai tantervig, a hagyományos népművészetektől a modern tömegszórakoztatásig, és a helyi közösségi vezetők számára tartott szemináriumoktól a globális problémák nemzeti és nemzetközi hírmédia által való lefedéséig. A többcsatornás megközelítések általában hatékonyabbak, mint bármely egyedülálló kommunikációs csatorna. Ezek a kommunikációs csatornák mind fontos szerepet játszanak a népesedés és a fenntartható fejlődés közti összefüggés megértésének elősegítésében. Az iskolák és vallásos intézmények, figyelembe véve értékeiket és tanításaikat, minden országban fontos eszközök lehetnek a nemi és faji érzékenység, tisztelet, tolerancia és egyenlőség, családjáért való felelősség, és más fontos szempontok minden korosztályban való elültetésében. Számos országban hatékony nem formális hálózatok is léteznek a népesedési és fenntartható fejlődési témák oktatására munkahelyeken, egészségügyi intézményeken, szövetkezeteken, közösségi központokon, ifjúsági csoportokon, vallások intézményeken, női szervezeteken, és más civil szervezeteken keresztül. Az ilyen témákat be kell építeni a strukturáltabb felnőttoktatási, szakmai képzési és írástudást segítő, különösen a nők számára indított programokba. Ezek a hálózatok alapvető fontosságúak az egész népesség, különösen a férfiak, serdülők és fiatal párok elérésében. A parlamenti képviselők, tanárok, vallási és más közösségi vezetők, hagyományos gyógyítók, egészségügyi szakemberek, szülők és idősebb rokonok

befolyással bírnak a közvélemény formálásában, és az információs, oktatási és kommunikációs tevékenységek előkészítése során egyeztetni kell velük. A média szintén sok potenciálisan erőteljes szerepmodellt tud felkínálni.

11.14. A jelenlegi információs, oktatási és kommunikációs technológiák, mint például a globálisan összekapcsolt telefon, televízió és adatátviteli hálózatok, CD-lemezek és új multimédiás technológiák segíthetnek a jelenleg létező, az információ elérésének útjában álló földrajzi, társadalmi és gazdasági szakadékok áthidalásában. Segíthetnek annak biztosításában, hogy a világ népességének túlnyomó többsége részt vegyen a helyi, nemzeti és globális szintű vitákban a demográfiai változásokkal és fenntartható emberi fejlődéssel, gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségekkel, a nők megerősítésének fontosságával, a reprodukív egészséggel és családtervezéssel, az egészség elősegítésével, az idősödő népességekkel, a gyors városiasodással és a migrációval kapcsolatban. A nemzeti hatóságok és a közösség nagyobb társadalmi részvétele biztosítja az ilyen technológiák széleskörű elterjesztését az országokon belül és az országok között. Alapvető fontosságú, hogy a parlamentek teljes mértékben hozzáférjenek a döntéshozáshoz szükséges információhoz.

Célkitűzések

11.15. A célkitűzések a következők:

- (a) Növelni a tudatosságot, tudást, megértést és elköteleződést a társadalom minden szintjén, annak érdekében, hogy a családok, párok, egyének, véleményformálók és közösségi vezetők, civil szervezetek, politikai döntéshozók, Kormányok és a nemzetközi közösség értékeljék a népesedéssel kapcsolatos kérdések fontosságát és jelentőségét, és megtegyék azokat a felelős lépéseket, amelyek az olyan ügyek kezeléséhez szükségesek, mint például a fenntartható fejlődés keretein belül fenntartott gazdasági növekedés;
- (b) Ösztönözni az olyan hozzáállást, amely kedvez a népesedéssel és fejlesztéssel kapcsolatos felelős magatartásnak különösen olyan területeken, mint a környezet, a család, a szexualitás, a reprodukció, valamint a nemi és faji érzékenység;

- (c) Biztosítani a nemzeti Kormányok népesedési és fejlesztési ügyek iránt való politikai elköteleződését annak érdekében, hogy elősegítsék mind az állami, mind a magánszektor részvételét minden szinten a népesedési és fejlesztési politikák és programok tervezésében, megvalósításában és ellenőrzésében;
- (d) Növelni a párok és egyének lehetőségét azon alapvető joguk gyakorlására, hogy szabadon és felelősen dönthessenek gyermekeik számáról, a születésük között eltelt időről, és hogy rendelkezzenek az ehhez szükséges információval, oktatással, és eszközökkel.

Cselekvések

11.16. Tájékoztatási, oktatási és kommunikációs erőfeszítésekkel, nyilvános oktatási kampányokon keresztül növelni kell a tudatosságot az olyan kiemelt kérdésekkel kapcsolatban, mint a biztonságos anyaság, reprodukív egészség és jogok, anyai és gyermeki egészség és családtervezés, a lánygyermekkel és fogyatékos személyekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés és valorizáció; gyermekbántalmazás; nők elleni erőszak; férfi felelősség; nemek közti egyenlőség; szexuális úton terjedő betegségek, beleértve a HIV/AIDS-et; felelős szexuális magatartás; tinédzserkori terhesség; rasszizmus és idegengyűlölet; idősödő populációk; valamint fenntarthatatlan fogyasztási és termelési minták. Minden társadalomban több oktatásra van szükség a népesedés és a környezet kapcsolatának következményeiről, annak érdekében, hogy befolyásolja a viselkedésváltozást és a fogyasztói életmódot, és hogy elősegítse a természeti erőforrások fenntartható kezelését. A tudás és motiváció bővítésének fontos eszközévé kell válnia a médiának.

11.17. A minden szinten megválasztott képviselőknek, a tudományos közösségnek, a vallási, politikai, hagyományos és közösségi vezetőknek, a civil szervezeteknek, a szülői egyesületeknek, a szociális munkásoknak, női csoportoknak, a magánszektornak, a képzett kommunikációs szakembereknek és más befolyásos pozíciót betöltő embereknek hozzá kell férniük a népesedési és fejlesztési, valamint az ezekhez kapcsolódó témákkal kapcsolatos információhoz. Elő kell segíteniük azoknak a problémáknak a megértését, amelyekkel a jelen Akcióprogram foglalkozik, és mozgósítaniuk kell a közvéleményt a javasolt intézkedések támogatására.

11.18. Felhívjuk a Parlament tagjait, hogy továbbra is segítsék elő a népesedéshez és a fenntartható fejlődéshez tartozó témákkal kapcsolatban a széleskörű tudatosságot, és biztosítsák a jelen Akcióprogram hatékony megvalósításához szükséges jogszabályalkotást.

11.19. El kell fogadni az információ, oktatás és kommunikáció egy koordinált stratégiai megközelítését annak érdekében, hogy maximálisra növeljük a hatását a különböző, számos fronton, különféle szereplők által különféle közönség számára végrehajtott, mind modern, mind hagyományos tájékoztatási, oktatási és kommunikációs tevékenységeknek. Különösen fontos, hogy az információs, oktatási és kommunikációs stratégiák kapcsolódjanak a nemzeti népesedési és fejlesztési politikákhoz és stratégiákhoz, valamint a családtervezést és a szexuális egészséget is magában foglaló reprodukív egészségügyi teljes körű szolgáltatásokhoz és egészítsék ki azokat, abból a célból, hogy lehetővé tegyék ezeknek a szolgáltatásoknak felhasználását és javítsák a tanácsadás és az ellátás minőségét.

11.20. Az információs, oktatási és kommunikációs tevékenységeknek naprakész kutatási eredményekre kell támaszkodniuk, hogy meghatározzák a célközönségek elérésének információs szükségleteit és leghatékonyabb kulturálisan elfogadható módjait. Ebből a célból meg kell nyerni a hagyományos és nem hagyományos médiában tapasztalt szakembereket. Biztosítani kell a célközönségek részvételét az információs, oktatási és kommunikációs tevékenységek tervezésében, megvalósításában és ellenőrzésében, hogy növeljék ezeknek a tevékenységeknek a jelentőségét és hatását.

11.21. Ahol lehetséges, meg kell erősíteni az állami, magán és civil szervezetekben dolgozó szolgáltatásnyújtók, a közösségi vezetők, tanárok, kortárs csoportok és mások interperszonális kommunikációs - különösen motivációs és tanácsadási - készségeit, abból a célból, hogy a családtervezést és szexuális egészségügyet is magában foglaló reprodukív egészségügyi szolgáltatások nyújtása során biztosítva legyen a párbeszéd és a minőség. Az ilyen kommunikációnak kényszerítéstől mentesnek kell lennie.

11.22. A nyomtatott, audiovizuális és elektronikus média, beleértve az adatbázisokat és hálózatokat, mint például az Egyesült Nemzetek Népesedési Információs Hálózata (POPIN) hatalmas lehetőséget jelentenek, amelyet hasznosítani kell a technikai információ terjesztésében, valamint a népesedés, fogyasztás, termelés és fenntartható fejlődés közti kölcsönhatások megértésének elősegítésében és megerősítésében.

11.23. A Kormányoknak, a civil szervezeteknek és a magánszektornak nagyobb mértékben és hatékonyabban kellene kihasználniuk a szórakoztató média, beleértve a rádiós és televíziós szappanoperák, drámák, a népszínház és az egyéb hagyományos média jelentette lehetőségeket a nyilvános vita elősegítésére a jelen Akcióprogram megvalósításához kapcsolódó fontos, de néha érzékeny témákkal kapcsolatban. Azokban az esetekben, amikor a szórakoztató médiát – különösen a drámákat – érdekképviseleti célokra vagy egyes életstílusok elősegítésére használják, tájékoztatni kell a nyilvánosságot, és minden esetben megfelelő módon fel kell tüntetni a támogatókat.

11.24. A jelen Akcióprogramban tárgyalt témák életkornak megfelelő oktatását, különösen a serdülők számára, otthon és a közösségben kell elkezdni, és folytatni kell a formális és nem formális oktatás minden szintjén és csatornáján keresztül, figyelembe véve a szülők jogait és felelősségét, illetve a serdülők igényeit. Ahol már létezik ilyen oktatás, ott a tantervet és az oktatási anyagokat felül kell vizsgálni, aktualizálni és bővíteni kell azzal a céllal, hogy biztosítva legyen a fontos népesedési témák megfelelő lefedése, valamint a velük kapcsolatos téveszmék és mítoszok ellensúlyozva legyenek. Ahol nem létezik ilyen oktatás, ott megfelelő tantervet és oktatási anyagokat kell kifejleszteni. Az oktatási programoknak a szocio-kulturális kutatásokon kell alapulniuk, és tartalmazniuk kell a szülők és családok, nők, fiatalok, idősek és a közösségek vezetőinek aktív részvételét annak érdekében, hogy elfogadottak legyenek a közösségben, valamint hatékonyak és hasznosak legyenek a közösség számára.

11.25. A Kormányoknak prioritást kell adniuk az információs szakemberek, különösen a tanárok, és az információs, oktatási és kommunikációs programok tervezésében, megvalósításában, ellenőrzésében és értékelésében résztvevő minden más szakember képzésének és visszatartásának. Szükséges azoknak a szakembereknek a képzése, akik

hozzájárulhatnak a népesedési és más ide tartozó témákkal kapcsolatos oktatás fontos elméleti és módszertani fejlesztéséhez. Ezért létre kell hozni a szakmai képzés rendszereit olyan szakirányokkal, amelyek lehetővé teszik a hatékony munkát a Kormányokkal és az ezen a területen aktív civil szervezetekkel. Továbbá az együttműködésnek nagyobbak kell lennie a tudományos közösség és más entitások között, hogy megerősítsék ezen a területen az elméleti és módszertani munkát és kutatást.

11.26. A szolidaritás növelésének és a fejlesztési támogatás fenntartásának érdekében minden országot folyamatosan tájékoztatni kell a népesedési és fejlesztési ügyekről. Az országoknak adott esetben információs mechanizmusokat kell létrehozniuk, a nemzeti és nemzetközi szintű népesedéssel kapcsolatos információ szisztematikus gyűjtésének, elemzésének, terjesztésének és hasznosításának elősegítésére. Emellett az információ- és tapasztalatcsere elősegítésére a nemzeti, kistérségi, regionális és globális szinteken hálózatokat kell létrehozni és megerősíteni.

XII. Fejezet

TECHNOLÓGIA, KUTATÁS ÉS FEJLESZTÉS

A. Alapvető adatgyűjtés, elemzés és terjesztés

Alap a cselekvésre

12.1. A politika- és programtervezés, megvalósítás, ellenőrzés és értékelés alapját az érvényes, megbízható, időszerű, kulturális szempontból jelentős és nemzetközileg összehasonlítható adatok képezik. Noha az adatgyűjtés és elemzés módszertanában és technológiáiban az elmúlt két évtizedben elért fontos fejlődést követően számottevően javult a népesedési és kapcsolódó adatok rendelkezésre állása, számos hiányosság maradt az alapvető információk minőségét és lefedettségét illetően, beleértve a születésekkel és halálózással kapcsolatos létfontosságú adatokat, valamint az adatállományok időbeli folyamatosságát. A fejlesztési politikák és programok érzékenységének javításához és ellenőrzéséhez szükséges nemi és etnikai hovatartozás specifikus információ még mindig számos területen elégtelen. A migráció mérése, különösen a regionális és interregionális szinten ugyancsak a legkevésbé valid és legkevésbé megfelelően lefedett területek közé tartozik. Elvi kérdés, hogy az egyének, szervezetek és a fejlődő országok ingyenes alapon hozzáférjenek a saját országukban végzett kutatások eredményeihez és adataihoz, beleértve azokat a kutatásokat is, amelyeket más országok és nemzetközi szervezetek végeztek.

Célkitűzések

12.2. A célkitűzések a következők:

- (a) Létrehozni egy tényleges alapot a népesedés és a társadalmi-gazdasági változók – beleértve a környezeti változók - kölcsönös kapcsolatának megértésére és előre látására, illetve a programfejlesztés, -végrehajtás, -ellenőrzés és -értékelés javítására;

- (b) Megerősíteni a az új információ kereséshez és az alapvető adatgyűjtéshez, analízáláshoz és terjesztéshez szükséges nemzeti kapacitást, külön figyelmet fordítva a kor, nem, etnikum és különböző földrajzi egységek szerint osztályozott információra, annak érdekében, hogy a következtetéseket felhasználják az átfogó fenntartható fejlődési stratégiák megalkotásánál, végrehajtásánál, felügyeleténél és értékelésénél, valamint elősegítsék a nemzetközi összefogást, beleértve a regionális és kistérségi szinteken létrejövő ilyen jellegű összefogást is;
- (c) Biztosítani megértést és a politikai elkötelezettséget a rendszeres adatgyűjtés, analízálás, terjesztés és az adatok teljes mértékű hasznosításának szükségessége iránt.

Cselekvések

12.3. Az összes ország, de különösen a fejlődő országok Kormányainak, a kétoldali együttműködések, nemzetközi szervezetek és ahol szükséges interregionális, regionális és kistérségi együttműködések megfelelő támogatásának segítségével meg kell erősíteniük nemzeti kapacitásukat, hogy fenntartott és átfogó programokat valósítsanak meg a népesedési és fejlődési adatok összegyűjtésére, elemzésére, terjesztésére és felhasználására. Különös figyelmet kell fordítani a népesedési trendek nyomonkövetésére, a demográfiai előrejelzések készítésére, és az egészségügyi, oktatási, nemek közötti egyenlőségi, etnikai és társadalmi méltányossági célok elérése felé tett előrehaladásnak, valamint a szolgáltatások elérhetőségének, és az ellátás minőségének a nyomonkövetésére, amint azt a jelen Akcióprogram leírja.

12.4. A népesedési és a hozzá tartozó fejlesztési adatok gyűjtésére, feldolgozására, elemzésére, és időben való terjesztésére és felhasználására létrehozott programoknak a nemek szerinti felosztást is magában foglaló felosztásokat, és olyan prezentációt kell tartalmazniuk, amely megfelel a hatékony népesedési és fejlesztési programmegvalósítás igényeinek. Elő kell segíteni az adatfelhasználók és adatszolgáltatók közti együttműködést, hogy az adatszolgáltatók számára lehetővé váljon a jobb válaszadás a felhasználók igényeire. A kutatásokat úgy kell tervezni, hogy figyelembe vegyék a jogi és etikai normákat, illetve a helyi közösségekkel és intézményekkel partnerségben, velük egyeztetve, és az ő aktív részvételükkel kell megvalósítani őket. A kutatások

megállapításait elérhetővé kell tenni és rendelkezésre kell bocsátani a politikák alkotói és a döntéshozók, valamint a programok tervezői és irányítói számára, hogy időben felhasználják őket. Az összehasonlíthatóságot biztosítani kell minden kutatási és adatgyűjtő programban.

12.5. A kutatás, valamint a politika és programfejlesztés, megvalósítás, nyomonkövetés, és értékelés igényeinek kielégítésére minden országnak olyan átfogó és megbízható, mennyiségi és minőségi adatbázisokat kell létrehoznia és fenntartania, amelyek lehetővé teszik a kapcsolatokat a népesedés, oktatás, egészségügy, szegénység, családok jóléte, környezet és fejlesztési ügyek között, illetve megfelelő és kívánatos szintekre bontott információt biztosítanak. Különös figyelmet kell fordítani az ellátás minőségének és elérhetőségének értékelésére és mérésére a különböző mutatók kidolgozása révén.

12.6. Demográfiai, társadalmi-gazdasági, és más tárgyhoz tartozó információ hálózatokat kell létrehozni vagy megerősíteni, ahol szükséges, a nemzeti, regionális és globális szinteken, hogy elősegítsük a nemzeti, regionális és globális szintű, népesedésre, környezetre és fejlesztésre vonatkozó akcióprogramok és tevékenységek megvalósításának nyomonkövetését.

12.7. Minden adatgyűjtő és elemző tevékenységnek kellő figyelmet kell fordítania a nemek szerinti bontásra, növelve a tudásszintet a nemi megkülönböztetés helyzetéről és szerepéről a társadalmi és demográfiai folyamatokban. Különösen a nők gazdasági fejlődéshez való jelenlegi és potenciális hozzájárulásáról való még pontosabb kép biztosításának érdekében, az adatgyűjtésnek még pontosabban kell vázolnia a nők társadalmi és munkaerő helyzetének természetét, és ezt a nők bevételeinek növelését célzó politika és program döntések alapjává kell tenni. Az ilyen adatoknak többek között meg kell célozniuk azokat a gazdasági tevékenységeket, amelyeket a nők a családban és a nem formális szektorban fizetés nélkül végeznek.

12.8. A nemzetközi együttműködés és a nagyobb nemzeti források által megnövelt technikai és anyagi támogatás segítségével képzési programokat kell tervezni és

megvalósítani a statisztikai, demográfiai, népesedési és fejlesztési tudományokban, nemzeti és regionális szinteken, különösen a fejlődő országokban.

12.9. A megfelelő szervezetek segítségével minden országnak meg kell erősítenie a demográfiai adatok gyűjtését és elemzését, a nemzetközi bevándorlási adatokat is beleértve, hogy lehetővé váljon ennek a jelenségnek a jobb megértése, és így támogassuk a nemzetközi migrációval kapcsolatos nemzeti és nemzetközi politikák megfogalmazását.

B. Reproductív egészségügy kutatása

Alap a cselekvésre

12.10. A kutatás, különösen az orvosbiológiai kutatás alapvető fontosságú volt ahhoz, hogy a termékenységszabályozás biztonságos és hatékony modern módszereinek egyre szélesebb skálája egyre több ember számára elérhetővé váljon. Mindamellet nem mindenki tud hozzá illő családtervezési eszközt találni, és a férfiaknak korlátozottabbak a választási lehetőségei, mint a nőknek. A szexuális úton terjedő betegségek növekvő előfordulása, beleértve a HIV/AIDS-et, a megelőzésbe, diagnózisba és kezelésbe való lényegesen nagyobb befektetést tesz szükségessé. A reproductív egészségügyi kutatások finanszírozásának nagymértékű csökkentése ellenére ígéretesek a kilátások a fogamzásgátlás és termékenységszabályozás új módszereinek kifejlesztésére és bevezetésére. A tevékenységek javuló nemzetközi koordinálása és a javuló együttműködés növelni fogja a költséghatékonyságot, de ahhoz, hogy számos lehetséges új, biztonságos, és megfizethető módszer, különösen a fogamzásgátló módszerek megvalósulhassanak, szükség van a támogatás jelentős mértékű növelésére a Kormányok és az ipar részéről. Ezt a kutatást minden szakaszában gender, különösen női szempontoknak és felhasználói igényeknek kell vezetniük, és megvalósításuknak a nemzetközileg elfogadott jogi, etikai, orvosi, és tudományos szabványokkal szigorú összhangban kell történnie.

Célkitűzések

12.11. A célkitűzések a következők

- (a) Hozzájárulni az általános reprodukív egészségügyet, beleértve a szexuális egészségügyet befolyásoló tényezők megértéséhez, és növelni a reprodukív választási lehetőségeket;
- (b) Biztosítani a termékenységszabályozás módszereinek kezdeti és fenntartott biztonságosságát, minőségét és egészségügyi szempontjait;
- (c) Annak biztosítására, hogy minden embernek legyen lehetősége elérni és megtartani az ép reprodukív és szexuális egészséget, a nemzetközi közösségnek mobilizálnia kell az alapvető orvosbiológiai, szociális és viselkedéstani valamint programhoz kapcsolódó reprodukív egészségügyi és szexuális témájú kutatás teljes skáláját.

Cselekvések

12.12. A Kormányoknak a nemzetközi közösség, az adományozó ügynökségek, a magán szektor, a civil szervezetek és a tudományos közösség segítségével növelniük kell az alapvető és alkalmazott orvosbiológiai, technológiai, klinikai, epidemiológiai, és társadalomtudományi kutatások támogatását, hogy megerősítsék a reprodukív egészségügyi szolgáltatásokat, a már meglévő termékenységszabályozó módszerek javítását és újak kifejlesztését is beleértve, amelyek megfelelnek a felhasználók igényeinek és elfogadhatóak, könnyen használhatóak, biztonságosak, rövid és hosszú távú illetve második generációs mellékhatásoktól mentesek, hatékonyak, megfizethetőek, és megfelelőek a különböző korosztályoknak és kulturális csoportoknak, valamint a reprodukív ciklus különböző fázisainak. Az összes új technológia tesztelését és bevezetését folyamatosan ellenőrizni kell, a lehetséges visszaélések kiküszöbölésére. Azoknak a területeknek, amelyekre több figyelmet kell fordítani, konkrétan magukban kell foglalniuk mind a nők, mind a férfiak által használható termékenységszabályozásra és a szexuális úton terjedő betegségek, beleértve a HIV/ AIDS megelőzésére szolgáló módszereket, csakúgy, mint a mikroba és vírusölőket, amelyek vagy megelőzhetik, vagy nem a terhességet.

12.13. Sürgősen szükség van a különböző kulturális háttér mellett jelen lévő szexuális és nemi szerepek és kapcsolatok kutatására, hangsúlyt fektetve az olyan területekre, mint a nők elleni visszaélések, diszkrimináció és erőszak; nemi szervek csonkítása, ahol ez gyakorlat; szexuális viselkedés és erkölcsök; férfi hozzáállás a szexualitáshoz, nemzéshez, termékenységhez, családi és nemi szerepekhez; kockázatvállaló viselkedés a szexuális úton terjedő betegségekkel és a nem tervezett terhességekkel kapcsolatban; férfiak és nők feltételezett igénye a termékenységszabályozó módszerekre és a szexuális egészségügyi szolgáltatásokra; és a létező technológiák és szolgáltatások igénybe nem vételének, vagy nem hatékony igénybevételének okai.

12.14. Magas prioritást kell adni a férfiak által használható új termékenységszabályozó módszerek kifejlesztésének. Különleges kutatást kell folytatni a férfiak részvételét akadályozó tényezőkről, hogy lehetővé váljon a férfiak családtervezésbe való bevonódása és felelősségvállalása. A szexuális és reprodukzív egészségügyi kutatások végzése során különleges figyelmet kell szentelni a serdülők igényeinek, annak érdekében, hogy megfelelő politikákat, programokat és technológiákat fejlesszünk ki egészségügyi igényeik kielégítésére. Különleges prioritást kell kapnia a szexuális úton terjedő betegségek, beleértve a HIV/AIDS-et, és a meddőség kutatásának.

12.15. Annak érdekében, hogy siettessük a javított és új termékenységszabályozási módszerek elérhetőségét, erőfeszítéseket kell tenni az ipar részvételének növelésére, beleértve a fejlődő országok és az átmeneti gazdasággal rendelkező országok iparát. Szükség van a köz- és a magánszektor közötti partnerség új típusára, amely magában foglalja a nőket és a fogyasztói csoportokat, hogy mobilizálja az ipar tapasztalatát és forrásait és ugyanakkor megvédje a közérdeket. A nemzeti gyógyszer- és eszközsabályozó ügynökségeknek aktívan részt kell venniük a fejlesztési folyamat minden szakaszában, annak biztosítására, hogy az minden jogi és etikai szabványnak megfeleljen. A fejlett országoknak tudásukkal, tapasztalatukkal, és technikai szakértelmükkel kutatási programokat kell támogatniuk a fejlődő és az átmeneti gazdasággal rendelkező országokban, és elő kell segíteniük a megfelelő technikák eljuttatását hozzájuk. A nemzetközi közösségnek meg kell könnyítenie a fogamzásgátló

árucikkek termelőkapacitásának létrehozását a fejlődő országokban, köztük is különösen a legszegényebekben, valamint az átmeneti gazdasággal rendelkező országokban.

12.16. Minden termékenységszabályozással illetve szexuális és reprodukív egészségüggyel kapcsolatos termékről szóló kutatást a nemzetközileg elfogadott etikai és technikai szabványokkal és az orvosbiológiai kutatás kulturális körülményeivel összhangban kell végezni. Különleges figyelmet szükséges szentelni a fogamzásgátlók biztonságosságának és mellékhatásainak folyamatos ellenőrzésére. A felhasználók, különösen a nők szempontjait, és a nőszervezeteket be kell vonni a kutatási és fejlesztési folyamatba.

12.17. Tekintetbe véve, hogy a nem biztonságos abortusz /20 nagy veszélyt jelent a nők egészségére és életére, elő kell segíteni a kutatást annak érdekében, hogy jobban megértsük, és jobban kezeljük a terhességmegszakítás befolyásoló tényezőit és következményeit, beleértve hatását a későbbi termékenységre, a reprodukív és mentális egészségre és a fogamzásgátlási szokásokra, valamint elő kell segíteni az abortusz komplikációinak kezeléséről és az abortusz utáni gondozásról szóló kutatást.

12.18. Kiterjedtebb kutatásokra lenne szükség a termékenységszabályozás természetes módjairól, amelyek hatékonyabb eljárásokat keresnének az ovuláció időpontjának azonosítására a menstruációs ciklus során, illetve gyermekszülés után.

C. Társadalmi és gazdasági kutatás

Alap a cselekvésre

12.19. Az utóbbi évtizedekben a népesedési politikák, programok és tevékenységek megalkotása, megvalósítása, nyomonkövetése és értékelése során előnyt jelentettek a társadalmi és gazdasági kutatás eredményei, amelyek kiemelték, hogy a társadalmi, gazdasági és környezeti faktorok komplex kölcsönhatásai hogyan eredményezik a népesedési változást és az hogyan hat rájuk vissza. Mindamellet ezeknek a

kölcsönhatásoknak egyes szempontjai még mindig nehezen érthetőek és hiányzik a tudás, különösen a fejlődő országok tekintetében, különböző népesedési és fejlesztési politikák szempontjából érintett területeken, különösen a bennszülött szokásokkal kapcsolatban. Egyértelműen szükség van a társadalmi és gazdasági kutatásra, hogy a programok számára lehetővé tegye célcsoportjaik, különösen a nők, a fiatalok és más kevesebb hatalommal rendelkező csoportok szempontjainak figyelembe vételét, és a válaszadást ezeknek a csoportoknak és közösségeknek az igényeire. Szükség van kutatásokra, amelyek a globális vagy helyi gazdasági tényezők és a nemzeti demográfiai folyamatok kölcsönhatásaival foglalkoznak. A szolgáltatások minősége csak ott javítható, ahol mind a felhasználók, mind a szolgáltatók megfogalmazták, hogy mit jelent a minőség, és ahol a nőket aktívan bevonták a döntéshozásba és a szolgáltatásnyújtásba.

Célkitűzések

12.20. A célkitűzések a következők:

- (a) Előmozdítani a társadalmi-kulturális és gazdasági kutatást, amely segíti az életszínvonal javítására, valamint az egyének, családok és közösségek, különösen az összes gyengén ellátott csoport igényeinek kielégítésére irányuló programok, tevékenységek és szolgáltatások tervezését; 22/
- (b) Elősegíteni a kutatások eredményeinek felhasználását a politikák megfogalmazásának, és az egyének, a családok és a rászorulóknak jólétét növelő programok és projektek megvalósításának, ellenőrzésének és értékelésének javítására annak érdekében, hogy javuljon minőségük, hatékonyságuk és ügyfél-érzékenységük, illetve növekedjen az ilyen kutatásokra való nemzeti és nemzetközi kapacitás;
- (c) Megérteni, hogy a szexuális és reprodukcióval kapcsolatos viselkedés különböző társadalmi-kulturális kontextusokban fordul elő, és érteni ennek a kontextusnak a jelentőségét a szolgáltatási programok tervezésében és megvalósításában.

Cselekvések

12.21. A Kormányoknak, finanszírozó ügynökségeknek és kutatási szervezeteknek ösztönözniük kell, és elő kell segíteniük a társadalmi-kulturális és gazdasági kutatást az érintett népesedési és fejlesztési politikákkal és programokkal kapcsolatban, beleértve a bennszülött gyakorlatokat, különös figyelemmel a népesedés, szegénység enyhítése, környezet, fenntartott gazdasági növekedés és a fenntartható fejlődés közötti összefüggésekre.

12.22. A társadalmi-kulturális és gazdasági kutatást be kell építeni a népesedési és fejlesztési programokba és stratégiákba, hogy útmutatást adjon a programfelelősök számára a gyengén ellátott ügyfelek elérésének és igényeik kielégítésének eszközeiről és módjairól. Ennek érdekében a programoknak gondoskodniuk kell a műveleti kutatásról, az értékelési kutatásról és más alkalmazott társadalomtudományos kutatásokról. Ennek a kutatásnak részvételi jellegűnek kell lennie. A mechanizmusokat olyan szemlélettel kell létrehozni, amely biztosítja a kutatás eredményeinek beépítését a döntéshozási folyamatba.

12.23. A politika-orientált kutatást nemzeti és nemzetközi szinten olyan területeken kell folytatni, amelyeket népszerűség-nyomás, szegénység, túl-fogyasztási minták, ökoszisztémák pusztulása, vagy erőforrások kimerülése súlyt, külön figyelmet fordítva a kölcsönhatásokra ezek között a tényezők között. Kutatni kell a módszerek fejlődését és javulását is, tekintettel a fenntartható élelmiszertermelési, növénytermesztési és állattenyésztési rendszerekre, mind a fejlett, mind a fejlődő országokban.

12.24. Sürgetjük Kormányokat, a Kormányok közti szervezeteket, az érintett civil szervezeteket, finanszírozó ügynökségeket, és kutatási szervezeteket, hogy adjanak prioritást a nők szerepe és helyzete valamint a népesedési és fejlesztési folyamatok közti összefüggések kutatásának. A kutatás legfontosabb területei többek között: a változó családi struktúrák; a családok jólléte; a nők és a férfiak különböző szerepei közti kölcsönhatások, beleértve időfelhasználásukat, hozzáférésüket a hatalomhoz, a döntéshozáshoz és az erőforrások ellenőrzéséhez; kapcsolódó normák, jogszabályok, értékek és hiedelmek; valamint a nemi egyenlőtlenség gazdasági és demográfiai

következményei. A nőket be kell vonni a nemek közötti kutatás tervezésének minden szakaszába, és erőfeszítéseket kell tenni, hogy minél több női kutatót alkalmazzanak és képezzenek.

12.25. Figyelembe véve a népesség földrajzi mobilitásának változó természetét és mértékét, sürgősen szükséges a kutatás mind a belső, mind a nemzetközi migráció és mobilitás okainak és következményeinek jobb megértése érdekében. Ahhoz, hogy szilárd alapot biztosítsunk egy ilyen kutatás számára, különleges erőfeszítéseket kell tenni a belső és nemzetközi migrációs szintekkel, irányvonalakkal és politikákkal kapcsolatos adatok minőségének, időszerűségének, és elérhetőségének javítására.

12.26. Figyelembe véve az országokon belüli népesség alcsoportjai közti jelentős halálozási és morbiditási különbségek tartós fennállását, sürgősen erőfeszítéseket kell tenni az ilyen különbségek mögött álló tényezők vizsgálatára, hogy hatékonyabb politikákat és programokat lehessen kidolgozni a csökkentésükre. Különleges jelentőségűek a különbségek okai, beleértve a nemek közti morbiditás- és mortalitásbeli különbségek okait, különösen fiatalabb és idősebb korban. A mortalitásbeli különbségek régió, társadalmi-gazdasági vagy etnikai csoport alapján való meghatározása során nagyobb figyelmet kell szentelni a különböző társadalmi-gazdasági és környezeti tényezők relatív fontosságának. Az anyai, születés körüli és csecsemő morbiditás és mortalitás okai és tendenciái szintén további vizsgálatot igényelnek.

XIII. Fejezet

NEMZETI CSELEKVÉS

A. Nemzeti politikák és cselekvési tervek

Alap a cselekvésre

13.1. Az utóbbi évtizedekben világszerte jelentős tapasztalat gyűlt össze arról, hogy hogyan lehet a népesedési és fejlesztési aggodalmak kezelésére, az emberek választási lehetőségeinek növelésére és a széleskörű társadalmi fejlődés elősegítésére kormánypolitikákat és -programokat tervezni és megvalósítani. Csakúgy mint a többi társadalmi fejlesztési programok esetében, a tapasztalat azt is megmutatta, hogy azokban az esetekben, amikor a vezetés erősen elköteleződött a gazdasági növekedés, emberi erőforrás fejlesztés, nemek közti egyenlőség és méltányosság, és a népesség egészségügyi igényeinek, különösen a reprodukzív egészségügyi igényeknek (beleértve a családtervezést és a szexuális egészséget) a kielégítése mellett, az országok képesek voltak minden szinten fenntartott elkötelezettséget mozgósítani, hogy sikeressé tegyék a népesedési és fejlesztési programokat és projekteket.

13.2. Noha az ilyen sikert elősegíthetik az általános társadalmi és gazdasági kontextusban megvalósuló fejlesztések, és a más fejlesztési erőfeszítések során elért sikerek, a népesedés és a fejlesztés egymással szervesen összefüggenek, és bármelyik összetevő előrehaladása katalizálhatja a többi javulását. A népesedés számos felülete kapcsolódik a fejlesztés számos területével. Egyre inkább felismerik annak szükségességét, hogy érintett politikáik és programjaik megalkotásánál az országok figyelembe vegyék mind a belső, mind a nemzetközi migrációs hatásokat. Szintén egyre inkább felismerik, hogy ahhoz, hogy a népesedéssel kapcsolatos politikák, tervek, programok és projektek fenntarthatóak legyenek, szükséges, hogy szándékolt kedvezményezettjeik teljes mértékben szerepet kapjanak ezek tervezésében és az azt követő megvalósításban.

13.3. Egyre inkább felismerik a civil szervezetek partneri szerepét a nemzeti politikákban és programokban, csakúgy, mint a magánszektor fontos szerepét. A nemzeti törvényhozás tagjai fontos szerepet játszhatnak, legfőképpen a jelen Akció Program megvalósítását szolgáló megfelelő hazai szabályozás megalkotásával, megfelelő anyagi források kiutalásával, a kiadások elszámolhatóságának biztosításával, és a népesedési kérdésekkel kapcsolatos társadalmi tudatosság növelésével.

Célkitűzések

13.4. A célkitűzések a következők:

(a) Belefoglalni a népesedési ügyeket minden érintett nemzeti stratégiába, tervbe, politikába és programba.

(b) Elősegíteni az emberek választott képviselői, különösen az országgyűlési képviselők, az érintett csoportok, különösen a helyi közösségi szintűek, és az egyének aktív részvételét a stratégiák, politikák, tervek, és programok megalkotásában, megvalósításában, ellenőrzésében, és értékelésében a népesedés és a fejlesztés területén.

Cselekvések:

13.5. A Kormányoknak a országgyűlési képviselők, a helyileg választott testületek, a közösségek, a magán szektor, a civil szervezetek és női csoportok aktív bevonásával dolgozniuk kell azon, hogy növeljék a népesedési és fejlesztési kérdésekkel kapcsolatos tudatosságot, és hogy nemzeti stratégiákat, politikákat, terveket, programokat és projekteket fogalmazzanak meg, valósítsanak meg és értékeljenek, amelyek ágazatközi és általános fejlesztési tervezési és megvalósítási folyamatuk szerves részeként foglalkoznak a népesedési és fejlesztési ügyekkel, beleértve a migrációt is. Szintén elő kell segíteniük és azon kell dolgozniuk, hogy biztosítsák a megfelelő emberi erőforrásokat és intézményeket a népesedési és fejlesztési tevékenységek tervezéséhez, megvalósításához, ellenőrzéséhez és értékeléséhez.

13.6. A Kormányoknak és országgyűlési képviselőknek a nemzetközi közösséggel és a civil szervezetekkel együttműködésben, a nemzeti érdekekkel és prioritásokkal összhangban el kell készíteniük a szükséges terveket, és meg kell tenniük a szükséges

lépéseket a jelen Akcióprogram céljainak elérése felé való előrehaladás mérésére, megfigyelésére, ellenőrzésére és értékelésére. Ebben az összefüggésben a magánszektor és a kutatói közösség aktív részvétele bátorítandó.

B. Programirányítás, és emberi erőforrás fejlesztés

Alap a cselekvésre

13.7. Alapvető cél az országok kapacitásának és önállóságának kiépítése, hogy összehangolt nemzeti cselekvésbe kezdjenek a fenntartott gazdasági növekedés elősegítésére, a fenntartható nemzeti fejlődés előmozdítására és az emberek életszínvonalának növelésére. Ehhez szükséges a hatékony intézményi szervezethez mellett dolgozó megfelelően képzett személyzet megtartása, motiválása és részvétele, csakúgy, mint a magánszektor és a civil szervezetek megfelelő bevonása. A megfelelő irányítási készségek hiánya, különösen a legkevésbé fejlett országokban válságos mértékben csökkenti a stratégiai tervezés képességét, gyengíti a programvégrehajtást, csökkenti a szolgáltatások minőségét, és így csökkenti a programok hasznosságát kedvezményezettjeik számára. A legújabb irányzat a hatáskör decentralizálására a nemzeti népesedési és fejlesztési programokban, különösen a kormányprogramokban jelentős mértékben növeli a képzett személyzet iránti igényt, hogy meg tudjanak felelni az új, vagy kiterjesztett felelősségnek az alacsonyabb közigazgatási szinteken. Megváltoztatja a központi intézményekben megkövetelt "készség csomagot" is, a korábbinál nagyobb prioritást adva a politikaelemzésnek, -értékelésnek és a stratégiai tervezésnek.

Célkitűzések

13.8. A célkitűzések a következők:

- (a) Növelni a nemzeti kapacitásokat, valamint a nemzeti népesedési és fejlesztési stratégiák, tervek, politikák és programok költséghatékonyságát, minőségét és hatását, és közben biztosítani felelősségre vonhatóságukat az összes általuk

- szolgált személy felé, különösen a társadalom legsérülékenyebb és leghátrányosabb helyzetű csoportjai felé, beleértve a vidéki népességet és a serdülőket;
- (b) Megkönnyíteni és felgyorsítani az adatok és az információ gyűjtését, elemzését, és áramlását a nemzeti népesedési és fejlesztési programok szereplői között, a stratégiák, politikák, tervek és programok megalkotásának, valamint a megvalósítás és a hatások ellenőrzésének és értékelésének érdekében;
 - (c) Növelni a nemzeti népesedési és fejlesztési stratégiák, politikák, tervek és programok megvalósításában, ellenőrzésében és értékelésében részt vevő vezetők és más szereplők képzettségi szintjét és elszámoltathatóságát;
 - (d) Belefoglalni a nemi szempontokat a képzési programokba, és biztosítani a nőket is magában foglaló megfelelően képzett személyzet rendelkezésre állását, motiválását, és megtartását a nemzeti népesedési és fejlesztési stratégiák, politikák, tervek, és programok megalkotásához, megvalósításához, ellenőrzéséhez és értékeléséhez.

Cselekvések

13.9. Az országoknak a következőket kell tenniük:

- (a) Emberi erőforrás fejlesztő programokat alkotni és megvalósítani, olyan módon, amely kifejezetten megfelel a népesedési és fejlesztési stratégiák, politikák, tervek és programok igényeinek, különös figyelmet fordítva a nők alapvető oktatására, képzésére és alkalmazására minden szinten, különösen a döntéshozó és irányító szinteken, valamint a felhasználói és nemi szempontok beépítésére a képzési programok egésze során;
- (b) Biztosítani a népesedési és fejlesztési stratégiákkal, politikákkal, tervekkel és programokkal foglalkozó képzett személyzet országszerte való hatékony kihelyezését;
- (c) Folyamatosan fejleszteni a szolgáltatásnyújtó személyzet irányítói képességeit, a társadalmi szolgáltató szektor költséghatékonyságának, hatékonyságának és hatásának növelése érdekében;

- (d) Ésszerűsíteni a szolgáltatás díjazását és kapcsolódó kérdéseit, feltételeit és körülményeit annak biztosítására, hogy azonos munkáért azonos fizetséget kapjanak a nők és a férfiak, valamint a népesedési és fejlesztési programokban részt vevő vezetői és szakszemélyzet megtartásának és előléptetésének biztosítására, és így javítani ezeknek a programoknak a nemzeti végrehajtását;
- (e) A megfelelő nemzeti szakértelem elősegítése érdekében újító mechanizmusokat létrehozni, amelyek elősegítik a tapasztalatcserét a népesedési és fejlesztési program menedzsmentben országokon belül és között, kistérségi, regionális, régiók közötti és nemzetközi szinten;
- (f) Nemzeti szakértők és kiváló intézmények adatbázisait létrehozni és fenntartani, a nemzeti kompetencia felhasználásának elősegítése érdekében, különös figyelmet szentelve a nők és a fiatalok bevonásának;
- (g) A jobb átfogó program menedzsment biztosítása érdekében minden szinten biztosítani a program kedvezményezettjeivel való hatékony kommunikációt, és bevonásukat, különösen a vidéki szinteken.

13.10. A Kormányoknak különleges figyelmet kell szentelni ügyfél-központú vezetői információs rendszerek kifejlesztésére és megvalósítására, a népesedési és fejlesztési, különösen a reprodukzív egészségügyi, beleértve a családtervezési és szexuális egészségügyi programok számára, amelyek mind a kormány, mind a civil tevékenységeket lefedik, és rendszeresen frissített információkat tartalmaznak az ügyfélkörrel, kiadásokkal, infrastruktúrával, a szolgáltatás elérhetőségével, a teljesítménnyel és a szolgáltatások minőségével kapcsolatban.

C. Forrásmozgósítás és elosztás

Alap a cselekvésre

13.11. A fenntartott emberi fejlődésre szánt források elosztása a nemzeti szinten általában különböző ágazati kategóriákra oszlik. Az, hogy az országok hogyan tudják a legelőnyösebben elosztani a forrásokat a különböző ágazatok között, nagymértékben függ

az adott országok társadalmi, gazdasági, kulturális és politikai valóságától, csakúgy, mint politikai és program prioritásaitól. Általánosságban, a programok minősége és sikere a források kiegyensúlyozott elosztásából profitál. Különösen a népesedéssel kapcsolatos programok játszanak fontos szerepet a fenntartható emberi fejlesztési programok lehetővé tételében, megkönnyítésében és felgyorsításában, olyan módon, hogy hozzájárulnak különösen a nők megerősítéséhez, az emberek, különösen a nők és gyermekek egészségének javításához, különös tekintettel a vidéki területekre, a társadalmi szolgáltatások iránti elvárások növekedésének lassításához, a közösségi cselekvés mozgósításához és a társadalmi szektorba való befektetések hosszú távú fontosságának hangsúlyozásához.

13.12. A hazai források biztosítják a fejlesztési célkitűzések eléréséhez a pénzeszközök legnagyobb részét. Így a hazai források mozgósítása egyike a legmagasabb prioritású, összpontosított figyelmet igénylő területeknek, hogy biztosítani lehessen a jelen Akcióprogram célkitűzéseinek megvalósításához szükséges rendszeres cselekvést. Mind az állami, mind a magánszektor potenciálisan hozzájárulhat a szükséges forrásokhoz. Az Akcióprogram további céljainak és célkitűzéseinek elérésére törekvő országok közül sokan, különösen a legkevésbé fejlett országok és más szegény országok, akik fájdalmas strukturális beállításokon mennek keresztül, továbbra is recessziós trendeket tapasztalnak gazdaságaikban. Erőfeszítéseiket hazai források mozgósítására népesedési és fejlesztési programjaik kiterjesztésére és javítására egy jelentősen nagyobb anyagi és technikai forrás tartaléknak kell kiegészítenie a nemzetközi közösség részéről, ahogy azt már jeleztük a XIV. fejezetben. Az új és további hazai források és az adományozóktól érkező források mozgósításánál különös figyelmet kell fordítani a népesség legsérülékenyebb, különösen a vidéki területeken élő csoportjainak igényeire választ adó megfelelő intézkedésekre és arra, hogy számukra biztosítva legyenek a szociális szolgáltatások.

13.13. A családtervezést is magában foglaló reprodukzív egészségügyi ellátás iránti jelenlegi nagymértékű kielégítetlen igény, és a reprodukzív korban lévő férfiak és nők számának várható növekedése alapján a szolgáltatások iránti igény nagyon gyorsan fog tovább növekedni a következő két évtizedben. Ennek az igénynek a növekedését gyorsítani fogja a gyermekvállalás késleltetése, a szülések közti megfelelőbb időtartam

megválasztása, a család kívánt nagyságának korábbi befejezése, és a szolgáltatások könnyebb elérése iránti növekvő érdeklődés. Ezért a szolgáltatásnyújtó programok és a hozzájuk kapcsolódó információs, oktatási és kommunikációs tevékenységek támogatására intenzívebbé kell tenni az erőfeszítéseket a hazai források magasabb szintjeinek létrehozására és elérhetővé tételére, valamint hatékony hasznosításuk biztosítására.

13.14. Az alapvető reprodukív egészségügy, beleértve a családtervezési szolgáltatásokat, és hozzáértve a szükséges képzési, ellátási, infrastrukturális és irányító rendszereket, különösen az alapvető egészségügyi ellátási szinten, a következő nagyobb komponenseket foglalná magába, amelyeket be kell építeni az alapvető népesedési és reprodukív egészségügyi nemzeti programokba:

- (a) A családtervezési szolgáltatási komponensben – fogamzásgátlási áruk és szolgáltatásnyújtás; családtervezéssel és népesedési és fejlesztési ügyekkel kapcsolatos információs, oktatási és kommunikációs kapacitásépítés; nemzeti kapacitásépítés képzési támogatáson keresztül; infrastruktúra fejlesztés és létesítmények javítása; politikafejlesztés és programértékelés; irányítási információs rendszerek; alapvető szolgáltatás statisztika; és koncentrált erőfeszítések a jó minőségű ellátás biztosítására;
- (b) Az alapvető reprodukív egészségügyi szolgáltatások komponensben – információs és rutin szülés előtti, normális és biztonságos szülési, és szülés utáni ellátás; abortusz (ahogy azt a 8.25. pont meghatározza), információ, oktatás és kommunikáció a reprodukív egészségről, beleértve a szexuális úton terjedő betegségeket, emberi szexualitást és felelős szülőséget, valamint a káros magatartások ellen; megfelelő tanácsadás; a szexuális úton terjedő betegségek és egyéb reprodukív traktust érintő fertőzések lehetőség szerinti diagnózisa és kezelése; meddőség megelőzése és megfelelő kezelése, ahol lehetséges;
- (c) A szexuális úton terjedő betegségek/HIV/AIDS prevenció program komponensben – tömeg média és iskolai oktatási programok, az önkéntes önmegtartóztatás és a felelős szexuális viselkedés népszerűsítése, óvszerek szélesebb körben való osztása;

- (d) Az alapvető kutatás, adat, és népesedési és fejlesztési politikaelemző komponensben – nemzeti kapacitásépítés a demográfiai és programmal kapcsolatos adatgyűjtés és elemzés, kutatás, politika fejlesztés és képzés támogatása révén;

13.15. A fejlődő és az átmeneti gazdasággal rendelkező országokban a reprodukív egészségügy területén működő programok végrehajtásának költsége, beleértve a családtervezéssel, anyai egészséggel és a szexuális úton terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos programokat, csakúgy, mint a népesedési adatok gyűjtésével és elemzésével foglalkozó egyéb alapvető tevékenységeket, a becslések szerint 17 milliárd dollár lesz 2000-ben, 18,5 milliárd dollár lesz 2005-ben, 20,5 milliárd dollár lesz 2010-ben és 21,7 milliárd 2015-ben; ezek szakértők által készített költség-becslések, amelyek a fent említett négy összetevővel kapcsolatos eddigi tapasztalatokon alapulnak. Ezeket a becsléseket felül kell vizsgálni és naprakésszé kell tenni, a jelen Akcióprogram 13.14. bekezdésében megfogalmazott átfogó megközelítés alapján, különös tekintettel a reprodukív egészségügyi szolgáltatás nyújtás megvalósításának költségeire. Ennek mintegy 65%-a a szolgáltatás nyújtó rendszerre jut. A szorosan kapcsolódó komponensek program költségeit, amelyeket be kell építeni az alapvető népesedési és reprodukív egészségügyi nemzeti programokba a következőképpen becsülik:

- (a) A családtervezési komponens költsége a becslések szerint 2000-ben 10,2 milliárd dollár, 2005-ben 11,5 milliárd dollár, 2010-ben 12,6 milliárd dollár, 2015-ben pedig 13,8 milliárd dollár lesz. Ez a becslés népszámlálási és kutatási adatokon alapul, amelyek segítenek előre jelezni azon egyének és párok számát, akik valószínűleg igénybe veszik majd a családtervezési információkat és szolgáltatásokat. A becsült jövőben várható költségek lehetővé teszik az ellátás minőségének javulását. Noha az ellátás minőségének javítása bizonyos mértékig növeli az egy felhasználóra jutó költségeket, ezt a növekedést valószínűleg ellensúlyozni fogja a prevalencia és a program hatékonyság növekedésével járó egy felhasználóra jutó költség csökkenése;

- (b) A reprodukzív egészségügyi komponens (amely nem tartalmazza a családtervezési komponensnél összefoglalt szolgáltatás nyújtó rendszer költségeket) a becslések szerint további 5 millió dollárt fog jelenteni 2000-ben, 5,4 milliárd dollárt 2005-ben, 5,7 milliárd dollárt 2010-ben, és 6,1 milliárd dollárt 2015-ben. A reprodukzív egészségügy költségeire készített becslés egy globális végösszeg, amely különböző fejlettségi szinten lévő országok anyai egészségügyi programjainak tapasztalatain alapul, szelektíven más reprodukzív egészségügyi szolgáltatásokat is magában foglalva. Ezeknek a beavatkozásoknak a teljes anyai és gyermek egészségügyi hatása a harmadlagos és a sürgősségi ellátás nyújtásától függ, amelyek költségeiről az általános egészségügyi ágazat költségvetéséből kell gondoskodni;
- (c) A szexuális úton terjedő betegségek/HIV/AIDS megelőzési program a WHO Globális AIDS Program becslése alapján 1,3 milliárd dollárba fog kerülni 2000-ben, 1,4 milliárd dollárba 2005-ben, és körülbelül 1,5 milliárd dollárba 2010-ben, és 1,5 milliárd dollárba 2015-ben;
- (d) Az alapvető kutatási, valamint adat illetve népesedési és fejlesztési politika elemzési program költsége a becslések szerint 500 millió dollár lesz 2000-ben, 200 millió dollár 2005-ben, 700 millió dollár 2010-ben és 300 millió dollár 2015-ben.

13.06. Óvatos becslések szerint a költségek legfeljebb kétharmadát továbbra is maguk az országok fogják fedezni és a fennmaradó egyharmadot külső forrásokból biztosítják. Mindamellet a legkevésbé fejlett országoknak, és más alacsony bevételű fejlődő országoknak a külső források nagyobb részvételére lesz szükségük kedvezményes és támogatási alapon. Így jelentős különbségek lesznek a népesedési programokhoz szükséges külső segítség szempontjából a régiókon belül és a régiók közt. A nemzetközi segítségnyújtás iránti becsült globális igényt a 14.11. bekezdés vázolja.

13.17. További forrásokra lesz szükség a népesedési és fejlesztési célokkal foglalkozó programok, különösen a jelen Akcióprogramban található különleges társadalmi és gazdasági ágazati célok elérésére törekvő programok támogatására.

Az egészségügyi szektornak további forrásokra lesz szüksége többek között az elsődleges egészségügyi ellátórendszer, a gyermek túlélési programok, a sürgősségi szülészeti ellátás, a szexuális úton terjedő betegségek, beleértve a HIV/AIDS elleni védekezéssel, valamint a szexuális úton terjedő betegségekkel/HIV/AIDS- szel fertőzöttek emberséges kezelésével és gondozásával foglalkozó széleskörű programok megerősítésére. Szintén szükség lesz az alapvető és kiegészítő befektetésekre az oktatási szektorban annak érdekében, hogy biztosítva legyen az általános alapfokú oktatás, és hogy eltűnjenek az oktatáshoz való hozzáférés nem, földrajzi elhelyezkedésen, társadalmi vagy gazdasági helyzeten alapuló stb. egyenlőtlenségei.

13.18. További forrásokra lesz szükség a nők megerősítésére és helyzetének javítására, valamint alapfokú oktatásuk biztosításán túl a fejlesztési folyamatban való teljes részvételükre irányuló programok számára. Az ilyen tevékenységek fontos összetevője lesz a nők teljes bevonása az összes fejlesztési program tervezésébe, megvalósításába, irányításába és ellenőrzésébe.

13.19. További forrásokra lesz szükség a fejlesztési programok felgyorsítására szolgáló akcióprogramok számára: munkahelyteremtés; környezetvédelmi problémák kezelése, beleértve a termelés és fogyasztás fenntarthatatlan mintáit; társadalmi szolgáltatások nyújtása; a népesség kiegyensúlyozott eloszlásának elérése; a szegénység felszámolására való törekvés a fenntartható fejlődés kontextusában fenntartott gazdasági növekedés által. A fontos idetartozó programok magukban foglalják az Agenda 21-ben megfogalmazott programokat.

13.20. A jelen Akcióprogram megvalósításához szükséges források jelentősen megnövelt beruházásokat igényelnek a közeljövőben. Ezeknek a befektetéseknek a hasznát lemérhetjük az ágazati követelményeken való jövőbeni megtakarításokon; a termelés és fogyasztás fenntartható mintáin; a fenntartható fejlődés kontextusában fenntartott gazdasági növekedésen; és az életszínvonal általános javulásán.

Célkitűzés

13.21. A célkitűzés az, hogy közösségi, nemzeti és nemzetközi szinten elérjük a megfelelő szintű forrásmozgósítást és elosztást a népesedési és más kapcsolódó programok számára, amelyek mind a társadalmi és gazdasági fejlődés, a mindenki számára elérhető életszínvonal javulás elősegítésére és felgyorsítására törekednek, erősítik a méltányosságot és az egyéni jogok teljes tiszteletben tartását, és így hozzájárulnak a fenntartható fejlődéshez.

Cselekvések

13.22. A Kormányoknak, civil szervezeteknek, a magánszektornak, és a helyi közösségeknek kérés esetén a nemzetközi közösség támogatásával törekedniük kell a források mozgósítására és hatékony hasznosítására a népesedési és fejlesztési programok érdekében, amelyek növelik és javítják a reprodukív egészségügyi ellátás, beleértve a családtervezési és a szexuális úton terjedő betegségek/HIV/AIDS megelőzésére irányuló erőfeszítések minőségét. Összhangban a jelen Akcióprogram azon céljával, hogy biztosítva legyen a jó minőségű reprodukív egészségügyi és családtervezési ellátás általános elérhetősége és rendelkezésre állása, különös hangsúlyt kell fektetni a gyengén ellátott népesség, beleértve a serdülőkorúak igényeinek kielégítésére, figyelembe véve a szülők jogait és kötelességeit, és a serdülők és a városi valamint vidéki szegények igényeit, valamint hangsúlyt kell fektetni a szolgáltatások biztonságosságának, illetve nőkre, férfiakra és serdülőkre való fogékonyságának biztosítására. Az ezen célokra való forrásmozgósításnál az országoknak új lehetőségeket kell megvizsgálnia, mint például a magánszektor nagyobb mértékű bevonását, a használati díjak szelektív igénybe vételét, a társadalmi marketinget, a költségmegosztást és a költségmegtérülés más formáit. Mindamellet, ezeknek a lehetőségeknek nem szabad akadályozniuk a szolgáltatások elérhetőségét és megfelelő „biztonsági háló” intézkedésekkel kell együtt járniuk.

13.23. A Kormányoknak, a civil szervezeteknek, a magánszektornak és a helyi közösségeknek igény esetén a nemzetközi közösség támogatásával törekedniük kell a társadalmi fejlesztési célok megerősítéséhez szükséges források mozgósítására, és különösen a Kormányok által korábban az alábbiakkal kapcsolatban vállalt kötelezettségvállalások teljesítésére: Oktatás mindenki számára (a Jomtien Nyilatkozat),

a Csúcstalálkozó a gyermekekért multiszektoriális céljai, az Agenda 21 és más releváns nemzetközi egyezmények, valamint a jelen Akcióprogram céljainak megvalósításához szükséges források további mozgósítására. Ebben a tekintetben sürgetjük a Kormányokat, hogy az állami kiadások valamint a hivatalos fejlesztési támogatás megnövelt részét fordítsák a szociális szektorokra, különösen hangsúlyozva a szegénység megszüntetését a fenntartható fejlődés összefüggésében.

13.24. A Kormányok, a nemzetközi szervezetek, és civil szervezetek dolgozzanak együtt folyamatosan precíz és megbízható költségbecslések kifejlesztésén, adott esetben a befektetések összes kategóriájához.

XIV. Fejezet

NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

A. A partnerek kötelezettségei a fejlesztésben

Alap a cselekvésre

14.1. Az utóbbi két évtizedben már bebizonyosodott, hogy a nemzetközi együttműködés elengedhetetlen a népesedési és fejlesztési programok megvalósításához. A pénzügyi támogatók száma folyamatosan nőtt, és az adományozó közösség profilját egyre jobban alakította a civil szervezetek és a magán-szektor szervezeteinek növekvő jelenléte. A számos, fejlődő országok közötti sikeres együttműködés tapasztalata eloszlatta a sztereotip nézetet, miszerint az adományozók egyedül a fejlett országok közül kerülnek ki. A donor partnerségek elterjedtebbé váltak különböző konfigurációkban, így ma már nem szokatlan jelenség a Kormányok és multilaterális szervezetek szoros együttműködése nemzeti és nemzetközi civil szervezetekkel és a magán szektor szegmenseivel. A nemzetközi együttműködésnek ez a fejlődése a népesedési és fejlesztési tevékenységekben tükrözi az utóbbi két évtized során létrejött jelentős változásokat, különösen a kielégítetlen szükségletek nagyságával, sokféleségével és sürgősségével kapcsolatos tudatosságban. Országok, melyek korábban csekély jelentőséget tulajdonítottak a népesedési kérdéseknek, ma már elismerik, hogy ezek állnak fejlesztési kihívásaik középpontjában. A nemzetközi migráció és az AIDS például, amelyek korábban marginális aggodalmat jelentettek néhány országban, jelenleg magas prioritású ügyek nagyszámú országban.

14.2. A nemzetközi együttműködés népesedési és fejlesztési területen végbement érési folyamata számos nehézséget és hiányosságot kihangsúlyozott, amelyekkel foglalkozni kell. Például a fejlesztési partnerek növekedő száma és konfigurációi mind az adományozókat, mind a kedvezményezetteket növekvő nyomásnak teszi ki, hogy versengő fejlesztési prioritások sokasága között döntsenek, amely feladat megvalósítását

különösen a kedvezményezett Kormányok rendkívül nehéznek találhatják. A megfelelő anyagi források és a hatékony koordináló mechanizmusok hiánya a tapasztalatok szerint az erőfeszítések szükségtelen átfedéseit és a programok egybevágóságának hiányát okozta. A hirtelen váltások az adományozók fejlesztési politikáiban világszerte zavarokat okozhatnak a programtevékenységekben. A helyreállítás és a nemzeti prioritásokhoz való illeszkedés szükségessé teszi a fejlesztési partnerek közötti kölcsönös felelőségek új tisztázását és az irántuk való elköteleződést.

Célkitűzések

14.3. A célkitűzések a következők:

- (a) Biztosítani, hogy a nemzetközi együttműködés a népesedés és fejlesztés területén összhangban legyen a nemzeti népesedési és fejlesztési prioritásokkal, amelyek középpontjában a célzott kedvezményezettek jólléte áll, és a nemzeti kapacitás építés és önállóság elősegítését szolgálják;
- (b) Sürgetni, hogy a nemzetközi közösség kedvező makrogazdasági politikákat fogadjon el, a fenntartott gazdasági növekedés és fenntartható fejlődés elősegítésére a fejlődő országokban;
- (c) Tisztázni a fejlesztési partnerek kölcsönös felelőségeit, és javítani erőfeszítéseik összehangolását;
- (d) Hosszú távú közös programokat létrehozni a kedvezményezett országok között, illetve a kedvezményezett és az adományozó országok között;
- (e) Javítani és megerősíteni a politikák közti párbeszédet, valamint a népesedési és fejlesztési programok és tevékenységek nemzetközi szintű összehangolását, beleértve a kétoldalú és multilaterális ügynökségeket;
- (f) Sürgetni, hogy teljes mértékben tiszteletben tartva az egyes országok népeinek különböző vallási és erkölcsi értékeit és kulturális hátterét, minden népesedési és fejlesztési program illeszkedjen a nemzetközi közösség által elismert és a jelen Akcióprogramban felidézett alapvető emberi jogokhoz.

Cselekvések

14.4. A program szinten a nemzeti népesedési és fejlesztési kapacitásépítés és a megfelelő technológiák és tudnivalók átadása a fejlődő országoknak, beleértve az átmeneti gazdasággal rendelkező országokat is, a nemzetközi együttműködés alapvető célkitűzései és központi tevékenységei kell, hogy legyenek. Ebben a tekintetben fontos elem elérhető módokat találni a családtervezési programok nagy anyagigényének kielégítésére, a biztosított minőségű és megfizethetőségű fogamzásgátlók helyi előállításával, amelynek érdekében bátorítani kell a technológiai együttműködést, a közös vállalkozásokat és a technikai segítség más formáit.

14.5. A nemzetközi közösségnek a fenntartott gazdasági növekedés és fejlődés támogatásának érdekében kedvező makrogazdasági politikák elfogadása segítségével támogató gazdasági környezetet kell elősegítenie.

14.6. A Kormányoknak biztosítaniuk kell, hogy a nemzeti fejlesztési tervek figyelembe vegyék népesedési és fejlesztési programjaikban a várható nemzetközi támogatást és együttműködést, beleértve a nemzetközi pénzügyi intézetektől származó hiteleket, különös tekintettel a nemzeti kapacitásépítésre, a technológiai együttműködésre és a megfelelő technológiák átadására, amelyeket kedvező feltételek mellett kell biztosítani, beleértve a koncessziós és kedvezményes feltételeket, közös megegyezés alapján, figyelembe véve a nemzetközi tulajdonjogok védelmének szükségességét, csakúgy, mint a fejlődő országok különleges szükségleteit.

14.7. A kedvezményezett Kormányoknak meg kell erősíteniük nemzeti koordinációs mechanizmusait a népesedési és fejlesztési nemzetközi együttműködéshez, és az adományozókkal való megbeszélések során tisztázniuk kell a fejlesztési partnerek különböző típusaihoz tartozó felelősségeket, beleértve a Kormányok közötti és nemzetközi civil szervezeteket is, komparatív előnyeik nemzeti fejlesztési prioritások és nemzeti fejlesztési partnerekkel való együttműködési képességük szempontjából való gondos mérlegelése alapján. A nemzetközi közösségnek segítenie kell a kedvezményezett Kormányokat, hogy belefogjanak ezekbe a koordinációs törekvésekbe.

B. A népesedési és fejlesztési ügyek finanszírozása iránt való új elköteleződés felé

Alap a cselekvésre

14.8. Nagy az egyetértés abban, hogy a fenntartható fejlődés védelmében a nemzeti népesedési programok számára további jelentős anyagi források mozgósítására van szükség mind a nemzetközi közösség részéről, mind a fejlődő és átmeneti gazdasággal rendelkező országokban. Az Amszterdamban tartott 21. Századi Nemzetközi Népesedési Fórumon elfogadott Amszterdami Nyilatkozat a jövő generációk jobb életminőségéért arra szólította fel a Kormányokat, hogy duplázzák meg a népesedési programokra szánt teljes globális kiadásokat, az adományozókat pedig arra, hogy jelentősen növeljék hozzájárulásukat, hogy 2000-ig lefedjék a fejlődő országokban élő emberek millióinak családtervezési és más népesedéssel kapcsolatos tevékenységek területén jelentkező igényeit. Azonban azóta a népesedéssel kapcsolatos tevékenységekre szánt nemzetközi források súlyos nyomás alá kerültek, a hagyományos adományozó országokban elhúzódó gazdasági hanyatlásnak köszönhetően. A fejlődő országok szintén egyre növekvő nehézségekkel szembesülnek a népesedési és kapcsolódó programjaikhoz szükséges elegendő fedezet kiutalásakor. Sürgősen szükség van további forrásokra a népesedési és fejlesztési ügyekkel, például a családtervezési és szexuális egészségügyi információt és szolgáltatásokat is magában foglaló reprodukzív egészségügyi ellátással kapcsolatos igények jobb felismeréséhez és kielégítéséhez, csakúgy, mint az igények jövőbeli növekedésére való reagáláshoz, a betöltésre váró növekvő igényekkel való lépéstartáshoz, és a programok hatáskörének és minőségének javításához.

14.9. A a családtervezési és szexuális egészségügyi programokat is magukban foglaló népesedési és reprodukzív egészségügyi programok támogatására az érintett nemzeti és önkormányzati hivatalok számára a bilaterális és multilaterális ügynökségek anyagi és technikai segítséget adtak. Mivel ezek közül néhányan kezdtek sikeresek lenni, kívánatosá vált az országok számára, hogy tanuljanak egymás tapasztalataiból, számos különböző lehetőség segítségével (pl. hosszú és rövidtávú képzési programok, megfigyelési tanulmányutak és tanácsadó szolgáltatások).

Célkitűzések

14.10. A célkitűzések a következők

- (a) A népesedési és fejlesztési területen jelentősen növelni a nemzetközi pénzügyi támogatás rendelkezésre állásának mértékét annak érdekében, hogy a fejlődő és az átmeneti gazdasággal rendelkező országok képessé váljanak a jelen Akcióprogram céljainak elérésére, miközben folytatják önállósági és kapacitásépítési törekvéseiket;
- (b) Növelnivaló a nemzetközi pénzügyi támogatás stabilitását és az iránta való elkötelezettséget a népesedési és fejlesztési területen, a hozzájárulások forrásainak változatosabbá tételével, ugyanakkor törekedni arra, hogy amennyire lehet, elkerüljük más fejlesztési területek forrásainak csökkentését. További forrásokat kell rendelkezésre bocsátani az átmeneti gazdasággal rendelkező országok rövidtávú támogatására;
- (c) Növelni a közvetlen Dél- Dél együttműködések nemzetközi pénzügyi támogatását, és megkönnyíteni a közvetlen Dél- Dél együttműködések finanszírozási eljárásait.

Cselekvések

14.11. A nemzetközi közösségnek törekednie kell a közösen megállapított célkitűzés, a bruttó nemzeti össztermék 0.7 százalékának megfelelő teljes hivatalos fejlesztési támogatás teljesítésére, és erőfeszítéseket kell tenniük, hogy növeljék a finanszírozás népesedési és fejlesztési programokra jutó részét, a jelen Akcióprogram célkitűzéseinek és céljainak eléréséhez szükséges tevékenységek körével és mértékével arányosan. Ezért kritikusan sürgető kihívás a nemzetközi adományozó közösség számára, hogy a jelen Akcióprogram célkitűzései és mennyiségi céljai iránti elkötelezettségüket lefordítsák a fejlődő és átmeneti gazdasággal rendelkező országok népesedési programjaihoz való arányos anyagi hozzájárulásokra. Tekintetbe véve a nemzeti népesedési és fejlesztési programokra anyagi forrásigényeinek nagyságát (amint az a XIII. fejezetben megállapításra került), és feltételezve, hogy a kedvezményezett országok képesek lesznek a belföldön keletkezett források megfelelő növelésének generálására, az adományozó

országoktól befolyó kiegészítő támogatás iránti igény a következőképpen alakul (1993-as USA dollárban): 5,7 milliárd 2000-ben; 6,1 milliárd 2005-ben; 6,8 milliárd 2010-ben, és 7,2 milliárd 2015-ben. A nemzetközi közösség tudomásul veszi a 20/20 kezdeményezésként ismert kezdeményezést a források mobilizálására, az alapvető szociális szolgáltatások minden ember számára való elérhetővé tételének érdekében. Ennek a kezdeményezésnek további tanulmányozására a Szociális Fejlesztési Világtalálkozó keretében kerül majd sor.

14.12. A kedvezményezett országoknak biztosítaniuk kell, hogy népesedési és fejlesztési tevékenységekre kapott nemzetközi támogatást hatékonyan és a nemzeti népesedési és fejlesztési célok elérésére használják fel, annak érdekében, hogy hozzájáruljanak az adományozók elkötelezettségének megerősítésére a programok forrásainak támogatása iránt.

14.13. Az ENSZ Népesedési Alapot, más ENSZ szervezeteket, multilaterális pénzügyi intézményeket, regionális bankokat, és bilaterális pénzügyi forrásokat felkérjük, hogy konzultáljanak abból a célból, hogy finanszírozási politikáikat és tervezési eljárásaikat koordinálják, és hogy a fejlődő és átmeneti gazdasággal rendelkező országok népesedési programjainak teljesítményéhez való hozzájárulásuk hatását, kiegészítő jellegét és költséghatékonyágát javítsák.

14.14. A fejlődő országok népesedéssel kapcsolatos tevékenységei számára a külső anyagi forrásjuttatás kritériumai közé kell tartozniuk a következőknek:

- (a) Koherens nemzeti programok, tervek és stratégiák a népesedéssel és a fejlesztéssel kapcsolatban;
- (b) A legkevésbé fejlett országok elismert elsőbbsége;
- (c) A nemzeti pénzügyi erőfeszítések kiegészítésének szükségessége;
- (d) Az előrehaladás útjában álló akadályok kiküszöbölésére, vagy a már elért előrehaladás visszafordulásának elkerülésére való igény;

(e) Olyan jelentős szociális ágazatok és területek problémái, amelyek nem tükröződnek a nemzeti átlag mutatókban.

14.15. Az átmeneti gazdasággal rendelkező országoknak átmeneti segítséget kell kapniuk népesedési és fejlesztési tevékenységeikre azoknak a nehéz gazdasági és társadalmi problémáknak a fényében, amelyekkel jelenleg ezek az országok szembenéznek.

14.16. A finanszírozási források közötti megfelelő egyensúly kidolgozásakor több figyelmet kell szentelni a Dél- Dél együttműködéseknek, valamint a magán hozzájárulás mozgósítások új módjainak, különösen a civil szervezetekkel való partnerségben. A nemzetközi közösségnek sürgetnie kell a támogató szerveket, hogy javítsák és módosítsák finanszírozási eljárásaikat annak érdekében, hogy elősegítsék a közvetlen Dél- Dél együttműködési megállapodások támogatását, és ezeknek nagyobb prioritást adjanak.

14.17. Az innovatív finanszírozás új formáit kell feltárni, beleértve az állami és magán finanszírozási források generálásának új módjait és az adósság könnyítés különböző formáit.

14.18. Arra biztatjuk a nemzetközi pénzügyi intézményeket, hogy növeljék pénzügyi támogatásukat, különösen a népesedésügyben és a családtervezési és a szexuális egészségügyi ellátást is tartalmazó reprodukív egészségügyben.

XV. Fejezet⁷

PARTNERI EGYÜTTMŰKÖDÉS A NEM KORMÁNYZATI SZEKTORRAL

A. Helyi, nemzeti és nemzetközi civil szervezetek

Alap a cselekvésre

15.1. Mivel a civil szervezetek tényleges és lehetséges szerepének elismerése egyre egyértelműbb számos országban valamint regionális és nemzetközi szinten is, fontos hogy megerősítsük jelentőségét a jelen Akcióprogram előkészítésének és végrehajtásának szempontjából. A népesedés és fejlesztés kihívásainak hatékony kezeléséhez elengedhetetlen a Kormányok és a civil szervezetek (amely a non profit csoportokat és szervezeteket jelenti a helyi, nemzeti és nemzetközi szinten) átfogó és hatékony partnersége a népesedési és fejlesztési célkitűzések és tevékenységek megfogalmazásának, megvalósításának, ellenőrzésének és értékelésének támogatására.

15.2. Annak ellenére, hogy a Kormányokkal való kapcsolataik és együttműködésük helyzete nagyon különböző, a civil szervezetek jelentősen hozzájárultak és hozzájárulnak mind a népesedési mind a fejlesztési tevékenységekhez minden szinten. A népesedési és fejlesztési tevékenységek számos területén már jogosan elismerik a civil szervezetek előnyét a kormányzati szervekkel szemben, helyi közösségi részvételt is magában foglaló, újító, rugalmas és érzékeny programtervezésük és megvalósításuk miatt, és azért is, mert gyakran olyan választókerületekben gyökereznek és hatnak kölcsönösen egymásra a környezettel, amelyek rosszul ellátottak és nehezen elérhetőek a kormánycsatornákon keresztül.

15.3. A civil szervezetek fontos hangjai az embereknek, szövetségeik és hálózataik eredményes és hatékony eszközei az összpontosítottabb helyi és nemzeti

⁷ A Szentszék általános fenntartását fejezte ki ezzel a fejezettel kapcsolatban. A fenntartás a Szentszék képviselője által a 14. plenáris ülésen, 1994. szeptember 13-án tett nyilatkozat alapján értelmezendő.

kezdeményezéseknek illetve a sürgető népesedési, környezetvédelmi, migrációs, valamint gazdasági és társadalmi fejlesztési problémák kezelésének.

15.4. A civil szervezetek a társadalmi-gazdasági fejlesztés gyakorlatilag minden területén, beleértve a népesedési szektort is, részt vesznek a program és projektszolgáltatások nyújtásában. Sokuknak számos országban nagy múltja van a népesedéssel kapcsolatos tevékenységekben, különösen a családtervezésben való részvételben. Erejük és hitelességük a társadalomban játszott felelős és konstruktív szerepükben, és a tevékenységük által a közösség egészéből kiváltott támogatásban rejlik. A formális és nem formális szervezetek és hálózatok, beleértve az alulról építkező mozgalmakat nagyobb elismerést érdemelnek a helyi, nemzeti és nemzetközi szinteken, mint érvényes és értékes partnerek a jelen Akcióprogram megvalósításában. Az ilyen partnerségek fejlődéséhez és növekedéséhez szükséges a kormányzati és civil szervezetek számára megfelelő rendszerek és mechanizmusok létrehozása, a konstruktív párbeszéd elősegítésére a nemzeti programok és politikák összefüggésében, elismerve különböző szerepeiket, felelősségeiket és egyéni kapacitásukat.

15.5. Számos civil szervezet és helyi közösségi csoport tapasztalata, képessége és szakértelme elismert az Akcióprogramot közvetlenül érintő területeken. A civil szervezetek, különösen azok, akik a reprodukív és szexuális egészség, illetve a családtervezés területén dolgoznak, a nők szervezetei, valamint a bevándorlókat és menekülteket támogató érdekképviseleti csoportok növelték az általános tájékozottságot, és oktatási szolgáltatásokat nyújtottak mind a férfiak, mind a nők számára, amivel hozzájárultak a népesedési és fejlesztési politikák sikeres megvalósításához. Az ifjúsági szervezetek egyre nagyobb mértékben válnak hatékony partnerekké a reprodukív egészségügyi, nemi és környezetvédelmi témájú oktatási programok kifejlesztésében a fiatalok számára. Más csoportok, például az idősek, bevándorlók, fogyatékkal élő emberek szervezetei és az informális alulról szerveződő csoportok szintén hatékonyan hozzájárulnak a programok jobbá válásához saját képviseltjeik számára. Ezek a különböző szervezetek segíthetnek a programok és szolgáltatások minőségének és igényekre szabottságának biztosításában azon csoportok számára, akiket szolgálnak. Meg kell hívni őket, hogy vegyenek részt a helyi, nemzeti és nemzetközi döntéshozó

testületekben, beleértve az Egyesült Nemzetek rendszerét, a jelen Akcióprogram hatékony megvalósításának, ellenőrzésének és értékelésének biztosítására.

15.6. A hatékony partnerség fontosságának felismeréseként felhívjuk a civil szervezeteket, hogy segítsék elő a koordinációt, együttműködést és kommunikációt az önkormányzatokkal és a nemzeti kormányzatokkal, a helyi, nemzeti, regionális és nemzetközi szinteken, hogy a népesedési és fejlesztési programok és politikák kulcsfontosságú résztvevőiként megerősítsék hatékonyságukat. A civil szervezetek bevonását a Kormányok felelősségének kiegészítéseként kell tekinteni, a teljes, biztonságos és elérhető, a családtervezési és szexuális egészségügyi szolgáltatásokat is magukban foglaló reprodukív egészségügyi szolgáltatások biztosításában. Csakúgy, mint a Kormányoknak, a civil szervezeteknek is számonkérhetőeknek kell lenniük tevékenységeikért, és szolgáltatásaikra és értékelési eljárásaikra vonatkozóan átláthatóságot kell nyújtaniuk.

Célkitűzés

15.7. A célkitűzés a hatékony partnerség biztosítása a kormányzat minden szintje és a civil szervezetek és helyi közösségi csoportok minden fajtája között, a népesedéshez, fejlesztéshez és környezetvédelemhez kapcsolódó programok tervezésével, megvalósításával, koordinálásával, nyomonkövetésével, és értékelésével kapcsolatos megbeszélés és döntés során, a Kormányok általános politikai kereteivel összhangban, az érintett partnerek kötelezettségeinek és szerepeinek megfelelő figyelembevételével.

Tevékenységek

15.8. A Kormányoknak és a kormányközi szervezeteknek a civil szervezetekkel és helyi közösségi csoportokkal párbeszédben és függetlenségüket teljes mértékben tiszteletben tartva, be kell vonniuk ezeket döntéshozásukba, és minden szinten elő kell segíteniük a közreműködést, amelyre a civil szervezetek képesek a népesedési és fejlesztési aggodalmakra való megoldáskeresésben, és különösen a jelen Akcióprogram megvalósításának biztosításában. A civil szervezeteknek kulcsszerepet kell kapniuk a nemzeti és nemzetközi fejlesztési folyamatokban.

15.9. A Kormányoknak biztosítaniuk kell a nők szervezeteinek alapvető szerepét és részvételét a népesedési és fejlesztési programok tervezésében és megvalósításában. A nők minden szinten, különösen az irányítói szinten való bevonása döntő fontosságú a jelen Akcióprogram megvalósításában és céljainak elérésében.

15.10. A civil szervezeteknek a népesedési és fejlesztési tevékenységek kutatásában, tervezésében, megvalósításában, nyomonkövetésében és értékelésében való hatékony részvételéhez szükséges megfelelő anyagi és technikai forrásokat és információt, a Kormányoknak, kormányközi szervezeteknek és nemzetközi pénzügyi intézeteknek, amennyiben megvalósítható és szükséges, a civil szervezetek rendelkezésére kell bocsátaniuk, olyan módon, amely nem veszélyezteti azok teljes függetlenségét. Az átláthatóság, számonkérhetőség és a hatékony munkamegosztás biztosításának érdekében ugyanezeknek az intézményeknek ezen civil szervezetek rendelkezésére kell bocsátania a szükséges információkat és dokumentumokat. Az egyes országok törvényeivel és rendeleteivel összhangban a nemzetközi szervezetek pénzügyi és technikai segítséget nyújthatnak a civil szervezeteknek.

15.11. A Kormányoknak és az adományozó országoknak, beleértve a kormányközi szervezeteket és a nemzetközi pénzügyi intézeteket, rendszeres párbeszéd és konzultációk, megfelelő képzési és tájékoztatási tevékenységek révén biztosítaniuk kell, hogy a civil szervezetek és hálózataik képesek legyenek megőrizni függetlenségüket, és megerősíteni kapacitásukat, és így nagyobb partneri szerepet tudjanak játszani minden szinten.

15.12. A civil szervezeteknek és hálózataiknak, valamint helyi közösségeiknek meg kell erősíteniük együttműködésüket képviseltjeikkel, biztosítaniuk kell tevékenységeik átláthatóságát, mozgósítaniuk kell a közvéleményt, részt kell venniük a népesedési és fejlesztési programok megvalósításában, és aktívan közre kell működniük népesedési és fejlesztési kérdésekkel kapcsolatos nemzeti, regionális és nemzetközi vitában. A népesedési és fejlesztési témákat tárgyaló nemzetközi fórumokra küldött delegációkba, ha indokolt, a Kormányoknak be kell vonniuk a civil szervezetek képviselőit is.

B. A magán szektor

Alap a cselekvésre

15.13. A magán, profit orientált szektor fontos szerepet játszik társadalmi és gazdasági fejlesztésben, beleértve a reprodukív egészségügyi szolgáltatások és eszközök, valamint a népesedési és fejlesztési programokkal kapcsolatos megfelelő információ és oktatás előállítását és nyújtását. Egyre növekvő számú országban, a magánszektor már kiépítette, vagy most fejleszti ki anyagi, vezetői, és technológiai kapacitását, egy sor népesedési és fejlesztési tevékenység költséghatékony és eredményes megvalósítására. Ez a tapasztalat hasznos partnerségek alapját vetette meg, amelyet a magánszektor tovább fejleszthet vagy terjeszthet. A magánszektor részvétele segítheti, vagy kiegészítheti, de nem csökkentheti a Kormányok felelősségét a teljes, biztonságos, és elérhető reprodukív egészségügyi szolgáltatások minden ember számára való biztosításában. A magánszektornak szintén biztosítania kell, hogy minden népesedési és fejlesztési program, teljes mértékben tiszteletben tartva az egyes országok népének különböző vallási és erkölcsi értékeit, valamint kulturális hátterét, illeszkedik a nemzetközi közösség által elismert és a jelen Akcióprogramban felidézett alapvető emberi jogokhoz.

15.14. A magánszektor szerepének egy másik vonatkozása partnerként való fontossága a gazdasági növekedésben és a fenntartható fejlődésben. Tevékenységei és hozzáállása révén a magánszektor döntő hatással lehet alkalmazottainak illetve gyakran a társadalom nagy szegmenseinek életminőségére és hozzáállására. Azok a tapasztalatok, amelyek ezekből a programokból származnak, hasznosak mind a Kormányok mind a civil szervezetek számára, folyamatos erőfeszítéseik során, hogy újító módokat találjanak a magánszektor népesedési és fejlesztési programokba való hatékony bevonására. A vállalati felelősséggel kapcsolatos növekvő tudatosság egyre nagyobb mértékben vezeti a magánszektor döntéshozóit abba az irányba, hogy új utakat keressenek, amelyeken a for-profit szervezetek konstruktívan együtt dolgozhatnak a Kormányokkal és a civil szervezetekkel a népesedési és fenntartható fejlődési ügyeken. Mind a Kormányok, mind a civil szervezetek megerősíthetik népesedési és fejlesztési tevékenységeik

eredményességét a magánszektor közreműködésének elismerésével, valamint további programterületek keresésével a kölcsönösen előnyös együttműködés számára.

Célkitűzések

15.15. A célkitűzések a következők:

- (a) A Kormányok, a nemzetközi szervezetek és a magánszektor között megerősíteni a partnerséget az együttműködés új területeinek azonosításában;
- (b) A világ összes régiójában előmozdítani a magánszektor szerepét a népesség alacsony bevételű szektorai számára is elérhető és megfizethető jó minőségű reprodukzív egészségügyi és családtervezési eszközökkel illetve fogamzásgátlókkal kapcsolatos szolgáltatásnyújtásban, előállításban és szétosztásban.

Tevékenységek

15.16. A Kormányoknak, valamint a civil és nemzetközi szervezeteknek fokozniuk kell a magán, for-profit szektorral való együttműködést a népesedési és fenntartható fejlődési ügyekben annak érdekében, hogy megerősítsék e szektor hozzájárulását a népesedési és fejlesztési programok megvalósításához, beleértve a minőségi fogamzásgátló eszközök és szolgáltatások megfelelő tájékoztatással és oktatással összekapcsolt, szociálisan felelős, kulturálisan érzékeny, elfogadható és költséghatékony módon való előállítását és nyújtását.

15.17. A non-profit és profitorientált szervezeteknek illetve hálózataiknak olyan mechanizmusokat kell kifejleszteniük, amelyek révén ötleteket és tapasztalatokat cserélhetnének a népesedés és a fejlesztés területén, azzal a céllal, hogy újító megközelítéseket, kutatást és fejlesztési kezdeményezéseket osszanak meg egymással. Az információ és a kutatás terjesztése prioritás kell, hogy legyen.

15.18. Határozottan ösztönözzük a Kormányokat, hogy állapítsanak meg szolgáltatásnyújtásra vonatkozó előírásokat, és vizsgálják felül jogi, szabályozási és behozatali politikáikat, annak érdekében, hogy azonosítsák valamint megszüntessék

azokat a politikákat, amelyek szükségtelenül megakadályozzák vagy korlátozzák a magánszektor nagyobb mértékű bevonódását a reprodukív egészségügy, beleértve a családtervezés eszközeinek hatékony előállításába és a szolgáltatásnyújtásba. A Kormányoknak, figyelembe véve a kulturális és szociális különbségeket, határozottan ösztönözniük kell a magánszektor, hogy teljesítse a fogyasztói információ terjesztésével kapcsolatos kötelezettségeit.

15.19. A profitorientált szektornak meg kell fontolnia, hogy a civil szervezeteknek és szövetségeiknek szánt pénzügyi és egyéb megfelelő támogatás eljuttatására szolgáló megfelelő mechanizmusok javítása vagy létrehozása által mennyivel jobban segíthetné a non-profit civil szervezetek nagyobb társadalmi szerepvállalását.

15.20. A magánszektor munkáltatóinak továbbra is speciális programokat kell kidolgozniuk és megvalósítaniuk, amelyek segítenek kielégíteni alkalmazottaik információ, képzés, és reprodukív egészségügyi szolgáltatások iránti igényét és alkalmazkodnak az alkalmazottak munkahelyi és családi kötelezettségek összeegyeztetése iránti igényéhez. A szervezett egészségügyi szolgáltatóknak és egészségbiztosítóknak továbbra is be kell vonniuk a családtervezési és reprodukív egészségügyi szolgáltatásokat az általuk nyújtott egészségügyi ellátási csomagba.

XVI. Fejezet⁸

A KONFERENCIA UTÁNKÖVETÉSE

A. Tevékenységek a nemzeti szinten

Alap a cselekvésre

16.1. A Nemzetközi Népesedésügyi és Fejlesztési Konferencia jelentősége attól függ, hogy a Kormányok, a helyi közösségek, a civil szektor, a nemzetközi közösség és minden más érintett szervezet és egyén mennyire elszánt, hogy a Konferencia ajánlásait tettekre fordítsa. Ez a kötelezettségvállalás különösen fontos lesz a nemzeti és egyéni szinteken. Ez az elkötelezettség a népesedési aggodalmaknak a gazdasági és társadalmi tevékenységekbe és ezek kölcsönhatásainak minden vonatkozásába való valódi beépítése iránt, nagymértékben segíti majd a jobb életminőség elérését mind az összes egyén, mind a jövő generációk számára. Mindent meg kell tenni a fenntartható fejlődés kontextusában való fenntartott gazdasági növekedés érdekében.

16.2. A kiterjedt és változatos előkészítési folyamatok a nemzetközi, regionális, kistérségi, nemzeti és helyi szinteken jelentős hozzájárulást jelentettek a jelen Akcióprogram megfogalmazásához. Sok országban jelentős intézményi fejlődés ment végbe a nemzeti előkészítési folyamat irányítására; a nyilvános tájékoztatási és oktatási kampányok elősegítették a népesedési kérdésekkel kapcsolatos nagyobb tudatosságot, és nemzeti jelentések készültek a Konferencia számára. A Konferencián résztvevő országok nagyrésze válaszolt a felhívásra, hogy átfogó országos népesedési jelentést készítsen. Figyelemre méltó és biztató ezeknek a jelentéseknek az összehasonlíthatósága más jelentésekkel, amelyek a mostanában lezajlott környezetvédelemmel, illetve gazdasági és társadalmi fejlesztéssel kapcsolatos nemzetközi konferenciák és kezdeményezések megbízásaiból készültek. Teljes mértékben elismert annak a fontossága, hogy a Konferencia utánkövetése során ezekre a tevékenységekre építsünk.

⁸ A Szentszék általános fenntartását fejezte ki ezzel a fejezettel kapcsolatban. A fenntartás a Szentszék képviselője által a 14. plenáris ülésen, 1994. szeptember 13-án tett nyilatkozat alapján értelmezendő.

16.3. A Konferencia utánkövetéséhez kapcsolódó fő feladatok magukban foglalják a szakpolitikai iránymutatást, beleértve az erős politikai támogatás kiépítését a népesedés és a fejlesztés minden szintjén; forrásmozgósítást; az Akcióprogram megvalósítására irányuló erőfeszítések koordinációját és kölcsönös felelősségre vonhatóságát; az országokon belüli és országok közötti problémamegoldást és a tapasztalatok megosztását; és az Akcióprogram megvalósítása felé való előrehaladás utánkövetését és az arról való jelentések készítését. Ezen feladatok mindegyike összehangolt és koordinált utánkövetést igényel a nemzeti és nemzetközi szinteken, és teljes mértékben be kell, hogy vonjon minden érintett egyént és szervezetet, beleértve a civil szervezeteket és a közösségi alapú szervezeteket. Az Akcióprogram megvalósítását, nyomonkövetését és értékelését minden szinten saját alapelveivel és célkitűzéseivel összhangban kell végezni.

16.4. A jelen Akcióprogram megvalósítását minden szinten a nagy nemzetközi konferenciák integrált utánkövetésére irányuló erőfeszítés részének kell tekinteni, beleértve a jelen Konferenciát, az Egészség Mindenki Számára Világkonferenciát, az Oktatás Mindenki Számára Világkonferenciát, a Csúcstalálkozót a Gyermekekért, az ENSZ Konferenciát a Legkevésbé Fejlett Országokért, az ENSZ Konferenciát a Környezetről és a Fejlesztésről, a Nemzetközi Konferenciát a Táplálkozásról, a Világkonferenciát az Emberi Jogokról, a Globális Konferenciát a Kis Fejlődő Szigetországok Fenntartható Fejlődéséről, a Szociális Fejlődésért Világcsúcsot, a Negyedik Világkonferenciát a Nőkről, és az ENSZ Konferenciát az Emberi Településekről (Habitat II).

16.5. A jelen Akcióprogram céljainak, célkitűzéseinek és tevékenységeinek megvalósítása számos esetben további forrásokat fog igényelni.

Célkitűzés

16.6. A célkitűzés bátorítani és képessé tenni az országokat, hogy megfelelő és releváns politikák és programok által a nemzeti szinten teljes mértékben és hatékonyan valósítsák meg az Akcióprogramot.

Tevékenységek

16.7. A Kormányoknak (a) a legmagasabb politikai szinten el kell köteleződniük a jelen Akcióprogramban található célok és célkitűzések elérése mellett és (b) vezető szerepet kell vállalniuk az utánkövetési tevékenységek megvalósításának, nyomkövetésének és értékelésének koordinálásában.

16.8. A Kormányoknak, az Egyesült Nemzetek rendszer szervezeteinek és a nagyobb csoportoknak, különösen a civil szervezeteknek a lehető legszélesebb körben kell terjeszteniük az Akcióprogramot, és a nyilvánosság támogatásának megszerzésére kell törekedniük az Akcióprogram céljai, célkitűzései és tevékenységei számára. Ez magában foglalhatja az utánkövetési találkozót, kiadványokat és audiovizuális eszközöket, valamint mind a nyomtatott, mind az elektronikus médiát.

16.9. Minden országnak át kell gondolnia jelenlegi kiadási prioritásait azzal a céllal, hogy további hozzájárulásokat tegyen az Akcióprogram megvalósításához, figyelembe véve a XIII. és a XIV. fejezetek rendelkezéseit, illetve a gazdasági korlátokat, amelyekkel a fejlődő országok szembesülnek.

16.10. A civil szervezetekkel, a közösségi csoportokkal, valamint a média és a tudományos közösség képviselőivel partnerségben és az országgyűlési képviselők támogatásával minden országnak megfelelő nemzeti utánkövetési, felelősségre vonhatósági és ellenőrzési mechanizmusokat kell létrehoznia.

16.11. A nemzetközi közösségnek segítenie kell az érdekelt Kormányokat a megfelelő nemzeti szintű utánkövetés megszervezésében, beleértve mind a projektkidolgozási és programirányítási nemzeti kapacitásépítést, mind a jelen Akcióprogram megvalósításának elbírálásához szükséges koordinációs és értékelő mechanizmusok megerősítését.

16.12. A Kormányoknak, ahol szükséges, a nemzetközi közösség segítségével létre kell hozniuk, vagy javítaniuk kell a nemzeti adatbázisokat, hogy kiindulási adatokat és információkat tudjanak rendelkezésre bocsátani, amelyek felhasználhatóak a jelen Akcióprogram és más kapcsolódó nemzetközi dokumentumok, elköteleződések és egyezmények céljainak és célkitűzéseinek elérése felé tett előrehaladás vizsgálatánál és mérésénél. A fejlődés értékelésének céljából minden országnak rendszeresen meg kell vizsgálnia saját előrehaladását az Akcióprogram, illetve más kapcsolódó elköteleződések és egyezmények céljainak és célkitűzéseinek elérése felé, és rendszeres időközönként jelentést kell tennie a civil szervezetekkel és közösségi csoportokkal együttműködve.

16.13. Ezeknek a vizsgálatoknak és jelentéseknek az elkészítésekor a Kormányoknak mind az elért sikereket, mind a felmerült problémákat és akadályokat át kell tekinteniük. Ahol lehetséges, az ilyen nemzeti jelentések legyenek összeegyeztethetőek a nemzeti fenntartható fejlődési tervekkel, amelyeket az országok az Agenda 21 megvalósításával összefüggésben készítenek. Szintén erőfeszítéseket kell tenni egy megfelelő összevont jelentési rendszer kidolgozására, figyelembe véve az összes ide vonatkozó Egyesült Nemzetek konferenciát, amelyeknek a kapcsolódó területeken nemzeti jelentési elvárásaik vannak.

B. Kistérségi és regionális tevékenységek

Alap a cselekvésre

16.14. Mind a kistérségi, mind a regionális szinteken végzett tevékenységek fontos részei voltak a Konferencia előkészítésének. A népesedési és fejlesztési témájú kistérségi és regionális előkészítő találkozók eredménye egyértelműen bizonyította, hogy a nemzeti és nemzetközi tevékenységek mellett fontos a kistérségi és regionális tevékenységek folyamatos hozzájárulásának elismerése.

Célkitűzés

16.15. A célkitűzés a jelen Akcióprogram kistérségi és regionális szintű megvalósításának elősegítése, figyelembe véve a különleges kistérségi és regionális stratégiákat és szükségleteket.

Tevékenységek

16.16. A regionális bizottságoknak, az Egyesült Nemzetek rendszer regionális szinten működő szervezeteinek és az egyéb érintett kistérségi és regionális szervezeteknek megbízatásukon belül aktív szerepet kell játszaniuk a jelen Akcióprogram kistérségi és regionális népesedési és fejlesztési kezdeményezések által való megvalósításában. Az ilyen tevékenységet össze kell egyeztetni a kistérségi és regionális szinten érintett szervezetek között azzal a céllal, hogy biztosítva legyen a hatékony és eredményes cselekvés az egyes, érintett régiók szempontjából lényeges népesedési és fejlesztési problémák megfelelő módon való kezelésére.

16.17. A kistérségi és regionális szinteken:

- (a) Felhívjuk a kistérségek és régiók önkormányzatait és az érintett szervezeteket, hogy adott esetben erősítsék meg a már létező utánkövetési mechanizmusokat, beleértve a regionális népesedési és fejlesztési ügyekben tett nyilatkozatok utánkövetési találkozóit;
- (b) Ahol szükséges, hasznosítani kell a multidiszciplináris szakértelmet, hogy kulcsszerepet játsszon a jelen Akcióprogram megvalósításában és utánkövetésében;
- (c) A nemzetközi közösség megfelelő támogatásával meg kell erősíteni az együttműködést a kapacitásépítés kritikus területein, illetve az információ, a tapasztalatok, a hozzáértés és a technikai szakértelem megosztásában és cseréjében, figyelembe véve a civil szervezetekkel és más nagyobb csoportokkal való együttműködés szükségességét az Akcióprogram regionális szintű megvalósításában és utánkövetésében;

- (d) A Kormányoknak biztosítaniuk kell a népesedési és fejlesztési témákkal kapcsolatos felsőfokú képzés és kutatás megerősítését, valamint a kutatási eredmények és vonatkozások széles körben való terjesztését.

C. Tevékenységek a nemzetközi szinten

Alap a cselekvésre

16.18. A jelen Akcióprogram céljainak, célkitűzéseinek és tevékenységeinek megvalósítása új és kiegészítő pénzügyi forrásokat igényel majd az állami és a magánszektorból, a civil szervezetektől és a nemzetközi közösségtől. Noha a források egy része származhat a prioritások átrendezéséből, további forrásokra is szükség lesz. Ebben az összefüggésben a fejlődő országok, különösen a legkevésbé fejlett országok számára lesz szükség pótlólagos forrásokra, beleértve a koncesszionális és támogatási alapon való támogatást, a megbízható és méltányos mutatóknak megfelelően. Az átmeneti gazdasággal rendelkező országoknak is szükségük lehet átmeneti segítségre, azoknak a nehéz gazdasági és társadalmi problémáknak a fényében, amelyekkel jelenleg ezek az országok szembenéznek. A fejlett országoknak és azoknak, akik megtehetik, meg kell fontolniuk, hogy szükség szerint további forrásokat biztosítsanak a Konferencián született döntések megvalósításának bilaterális, multilaterális, valamint civil szervezeteken keresztül való támogatására.

16.9. A Dél- Dél együttműködés minden szinten fontos eszköze a fejlesztésnek. Ebben a tekintetben az ilyen, fejlődő országok közötti technikai együttműködésnek fontos szerepet kell játszania a jelen Akcióprogram megvalósításában.

Célkitűzések

16.20. A célkitűzések a következők:

- (a) Biztosítani a jelen Akcióprogram megvalósítása során elrendelt minden szintű erőfeszítések számára a teljes és következetes támogatást, beleértve az Egyesült

Nemzetek rendszerét is magában foglaló nemzetközi közösség pénzügyi és technikai támogatását;

- (b) Biztosítani az összehangolt megközelítést és az egyértelműbb munkamegosztást a fejlesztési együttműködés népesedéssel kapcsolatos politikai és operatív aspektusaiban. Ezt ki kell egészíteni a források mozgósításának jobb összehangolásával és tervezésével;
- (c) Biztosítani, hogy az Egyesült Nemzetek rendszer érintett testületeiben és szervezeteinek munkájában megfelelő figyelmet és egyenjogúságot kapjanak a népesedési és fejlesztési kérdések.

Tevékenységek

16.21. A Közgyűlés a legmagasabb szintű Kormányok közötti mechanizmus a Konferencia utánkövetéséhez kapcsolódó ügyekkel kapcsolatos politikák megfogalmazására és értékelésére. A Közgyűlésnek meg kell szerveznie a jelen Akcióprogram megvalósításának rendszeres felülvizsgálatát a Konferencia hatékony utánkövetésének biztosítására, valamint a Kormányok közötti döntéshozás kapacitásának növelésére a népesedési és fejlesztési ügyek egyenjogúsága érdekében. Ezen feladat teljesítésekor a Közgyűlésnek át kell gondolnia egy ilyen felülvizsgálat időzítési, formai és szervezési szempontjait.

16.22. A Közgyűlésnek és a Gazdasági és Szociális Tanácsnak el kell végezniük az Egyesült Nemzetek Alapokmányának megbízása alapján hatáskörükbe tartozó feladatokat a politikák megalkotásánál valamint az Egyesült Nemzetek tevékenységek összehangolásánál és a velük kapcsolatos iránymutatás nyújtásánál a népesedés és fejlesztés területén.

16.23. A Gazdasági és Szociális Tanácsnak, az Alapokmány alapján a Közgyűléssel szemben, és a Közgyűlés 45/264, 46/235 és 48/162 határozatai alapján betöltött szerepe keretében segítenie kell a Közgyűlést az integrált megközelítés előmozdításában, és a jelen Akcióprogram megvalósításánál és nyomonkövetésénél az egész rendszerre kiterjedő koordináció és tanácsadás nyújtásában, valamint az ehhez kapcsolódó ajánlások készítésében. Meg kell tenni a szükséges lépéseket a jelen Akcióprogram

megvalósításával kapcsolatos terveikre és programjaikra vonatkozó rendszeres jelentések igénylésére a specializálódott ügynökségektől, az Alapokmány 64. cikke értelmében.

16.24. Felhívjuk a Gazdasági és Szociális Tanácsot, hogy a népesedési és fejlesztési ügyekre vonatkozóan vizsgálja felül az Egyesült Nemzetek rendszer jelentési rendszerét, figyelembe véve az egyéb nemzetközi konferenciák utánkövetésében szükséges jelentéstételi eljárásokat, azzal a céllal, hogy ahol lehetséges, koherensebb jelentési rendszer jöjjön létre.

16.25. Megbízatusuk keretében és a Közgyűlés 48/162. határozatával összhangban, a Közgyűlésnek, 49. ülészsaka során, valamint a Gazdasági és Szociális Tanácsnak 1995-ben felül kell vizsgálniuk mind az érintett népesedéssel és fejlesztéssel foglalkozó kormányközi testületek, mind az Egyesült Nemzetek rendszer szervek szerepeit, kötelezettségeit, megbízatusát és komparatív előnyeit a következő célokkal:

- (a) Biztosítani a jelen Akcióprogram alapján végrehajtott Egyesült Nemzetek operatív tevékenységek hatékony és eredményes megvalósítását, nyomonkövetését és értékelését;
- (b) Javítani a népesedési és fejlesztési tevékenységek, beleértve a koordinációt és kormányközi felülvizsgálatot célzó stratégiák megvalósításáért és nyomonkövetéséért felelős ENSZ struktúrák és gépezet hatékonyságát és eredményességét;
- (c) Biztosítani a népesedési és fejlesztési szakpolitikai tanácsadás, kutatás, normák felállítása, és operatív tevékenységek közötti összefüggések egyértelmű elismerését, csakúgy, mint az érintett testületek között a munkamegosztást.

16.26. Eme felülvizsgálat részeként, a Gazdasági és Szociális Tanácsnak a Közgyűlés 48/162. határozata keretében át kell gondolnia a népesedéssel és fejlesztéssel foglalkozó érintett Egyesült Nemzetek szerveket, beleértve az ENSZ Népesedési Alapot, és az ENSZ Titkárság Gazdasági és Szociális Információs és Politika Elemző Részlegének, Népesedési Osztályát a jelen Akcióprogram utánkövetésével kapcsolatban illető szerepeket.

16.27. Felhívjuk a Közgyűlést, hogy 49. ülészakában, 48/162. határozatával összhangban gondolja át újra egy külön Igazgatóság felállítását az ENSZ Népesedési Alap számára, figyelembe véve a fent említett felülvizsgálat eredményeit, és szem előtt tartva egy ilyen javaslat adminisztratív, költségvetési és program következményeit.

16.28. Felhívjuk az Egyesült Nemzetek Főtitkárát, hogy konzultáljon az Egyesült Nemzetek rendszer különböző testületeivel, valamint a nemzetközi pénzügyi intézetekkel és különböző bilaterális támogató szervezetekkel és ügynökségekkel, azzal a céllal, hogy segítse köztük a nemzetközi segítségnyújtás követelményeivel kapcsolatos információcserét, az országok népesedési és fejlesztési területen jelentkező egyéni igényeinek, beleértve sürgősségi és ideiglenes szükségleteinek rendszeres felülvizsgálatát, valamint a források rendelkezésre állásának maximalizálását és ezen források leghatékonyabb felhasználását.

16.29. Felhívjuk az Egyesült Nemzetek rendszer összes szakosodott ügynökségét és kapcsolódó szervezeteit, hogy megfelelő módon erősítsék meg és szabályozzák tevékenységeiket, programjaikat és középtávú stratégiáikat, hogy figyelembe vegyék a Konferencia utánkövetését. Az érintett kormányzó testületek vizsgálják felül politikáikat, programjaikat, költségvetéseiket és tevékenységeiket ebben a vonatkozásban.

Jegyzetek

1/ Az Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi és Fejlesztési Konferencia, Rio de Janeiro, 1992. június 3-14. Jelentése, I. kötet, A konferencián elfogadott állásfoglalások (Egyesült Nemzetek kiadás, Értékesítési szám: E.93.I.8. és a sajtóhibák jegyzéke), 1. határozat, II. melléklet.

2/ Az 1.3. és 1.4. bekezdések népesedési adatainak forrása: A világ népesedésének előrejelzései: Az 1994-es felülvizsgálat (Egyesült Nemzetek kiadás, kiadása folyamatban).

3/ Lásd: az Egyesült Nemzetek Világ Népesedési Konferencia, Bukarest, 1974. augusztus 19-30. Jelentését (Egyesült Nemzetek kiadás, Értékesítési szám: E.75.XIII.3).

4/ Lásd: a Nemzetközi Népesedési Konferencia, Mexikóváros, 1984. augusztus 6-14. Jelentését (Egyesült Nemzetek kiadás, Értékesítési szám: E.84.XIII.8. és a sajtóhibák jegyzéke).

5/ Lásd: Az ENSZ Évtized a Nőkért: Egyenjogúság, Fejlődés és Béke, Nairobi 1985. július 15-26. Eredményeit Felülvizsgáló és Értékelő Világkonferencia Jelentését (Egyesült Nemzetek kiadás, Értékesítési szám: E.85.IV.10).

6/ Lásd: Első Felhívás a Gyermekekért (New York, Egyesült Nemzetek Gyermekalap, 1990.).

7/ Lásd: a Környezetvédelmi és Fejlesztési Egyesült Nemzetek Konferencia, Rio de Janeiro 1992. június 3-14. Jelentését (Egyesült Nemzetek kiadás, Értékesítési szám: E.93.I.8. és a sajtóhibák jegyzéke).

8/ Lásd: a Nemzetközi Konferencia a Táplálkozásról, Róma 1992. december 5-11. Végző Jelentését (Róma, Az Egyesült Nemzetek Élelmiszer és Mezőgazdasági Szervezete, 1993).

9/ Lásd: a Világkonferencia az Emberi Jogokról, Bécs 1993. június 14-25. Jelentését (A/CONF.157/24 (I. rész)).

10/ A Közgyűlés 47/75. határozata.

11/ A Közgyűlés 48/163. határozata.

12/ Lásd: a Globális Konferencia a Kis Fejlődő Szigetországok Fenntartható Fejlődéséről, Bridgetown, Barbados, 1994. április 25-május 6. Jelentését (Egyesült Nemzetek kiadás, Értékesítési szám: 94.I.18. és a sajtóhibák jegyzéke).

13/ A Közgyűlés 44/82. határozata.

14/ A Közgyűlés 47/92. határozata.

15/ A Bizottság a Nők Helyzetéről 36/8. és 37/7. határozatai (A Gazdasági és Szociális Tanács Hivatalos Feljegyzései, 1992, 4 (E/1992/24) sz. melléklet, I. fejezet, C bekezdés, és ugyanott: 1993, 7 (E/1993/27) sz. melléklet, I. fejezet, C bekezdés).

16/ A Közgyűlés 45/199. határozata, melléklet.

17/ Lásd: az Egyesült Nemzetek Konferencia a Legkevésbé Fejlett Országokról, Párizs, 1990. szeptember 3-14. Jelentésének (A/CONF.147/18) első részét.

18/A Közgyűlés 46/151. határozata, melléklet, II. bekezdés.

19/ Gyermek, adott esetben, serdülő, nő, az idős, a fogyatékkal élők, öslakosok, a vidéki lakosság, a városi népesség, migránsok, menekültek, a lakóhelyük elhagyására kényszerült személyek és a nyomornegyedben lakók.

20/ A nem biztonságos abortusz egy nem kívánt terhesség megszüntetésére irányuló eljárás, amelyet vagy olyan személyek hajtanak végre, akik nem rendelkeznek a megfelelő képzettséggel, vagy olyan környezetben történik, amely nem felel meg a minimum orvosi előírásoknak, vagy mindkettő (Az Egészségügyi Világszervezet, a nem biztonságos abortusz kezelése és megelőzése, egy technikai munkacsoport jelentése, Genf, 1992. április (WHO/MSM/92.5) alapján)

21/A biztonságos anyaság célja az optimális anyai és újszülött egészségi állapot elérése. Ez magában foglalja a gyermekágyi halandóság és morbiditás csökkentését, és az újszülött csecsemők egészségének javítását, valamint az alapfokú egészségügyi ellátáshoz, beleértve a családtervezéshez, terhesgondozáshoz, az anyai és csecsemőszülési és szülés utáni ellátáshoz és az alapvető szülészeti és újszülött ellátáshoz való méltányos hozzáférést (Egészségügyi Világszervezet, Egészség, népesedés és fejlődés, WHO Állásfoglalás, Genf, 1994. (WHO/FHE/94.1)).

22/ Amely magában foglalhatja a gyermekeket, serdülőket, nőket, az idősöket, a fogyatékkal élőket, az öslakosokat, a vidéki és városi lakosságot, bevándorlókat, menekülteket, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeket és a nyomornegyedekben lakókat.